

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANABİLİMDALİ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Hakikat Ötesi Çağda Kamu Diplomasisi ve Türkiye’de
Aktif Olarak Gelişen Yerel Aktör Örneği: İstanbul
Büyükşehir Belediyesi (İBB)

Yüksek Lisans Tezi

Anıl KARAHAN

200022624

Tez Danışmanı: Dr. Ayşem Biriz KARAÇAY

Hazırlamış olduğum tez özgün bir çalışma olup YÖK ve İTİCÜ Lisansüstü Yönetmeliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, bu çalışmayı yaparken bilimsel etik kurallarına tamamiyla uyduğumu; yararlandığıım tüm kaynakları gösterdiğimi ve hiçbir kaynaktan yaptığım ayrıntılı alıntı olmadığını beyan ederim. Bu tezin ihtiva ettiği tüm hususlar şahsi görüşüm olup İstanbul Ticaret Üniversitesinin resmi görüşünü yansıtmamaktadır.

Anıl KARAHAN

Özet

II. Dünya Savaşı ile birlikte gelişen nükleer güç ve uzay teknolojisi, devletlerin güç politikalarında ve araçlarında değişim ve dönüşüm yaşanmasına neden olmuştur. ABD tarafından soğuk savaşın sona ermesi ile beraber kalıcı barışın tesis edilmesi için yumuşak güç politikaları uygulanmıştır. Teknolojinin ve sanayinin gelişmesi beraberinde iletişim araçlarını da çeşitlendirmiştir. Bu çeşitlilik ülkelerin yumuşak güç unsurlarının geliştirmesine katkı sunmuştur.

2016 yılı sonrasında ‘Hakikat Ötesi’ olarak adlandırılan dönemde, iletişim araç ve platformlarının çoğalması, doğru olmayan manipülasyona açık bilgiler ile insanları yanlış yönlendirilmesine sebep olduğu saptanmıştır. Şeffaflık ve açık veri ölçeğinde yerel aktörlerin gelişmesi, uzun vadede ülkelerin kamu diplomasi faaliyetlerini geliştirmiş, güç ve güven inşa edilmesine neden olmuştur.

Küreselleşme teorisi ile beraberinde uluslararası işbirliğini, ülkeler arasındaki diyalog ve kentlerin önemini artmıştır. Üst düzeyde geliştirilen makro politikalar yerel, ulusal ve bölgesel işbirliği ve doğrudan veya dolaylı bir şekilde yerel yönetimleri de etkilemiştir. Yerel yönetimler, ülkelerin dış politika vizyonu doğrultusunda güven ve güç üretmesi, reaktif ve proaktif ilişkiler inşa etmesi, ortak üyeliklerde pozitif kazanım sağlaması, evrensel politik hedeflere yönelik somut örnekler ortaya çıkarması ülkelerin halkla ilişkiler faaliyetlerine katkı sağlamaktadır.

Güç, kamu diplomasisi ve yerel aktör kavramları arasındaki bağlantı, kuramsal yaklaşımlar ilgili literatür çerçevesinde değerlendirilmiştir. Bu noktadan hareket ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin kamu diplomasi çalışmaları somutlaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Hakikat Ötesi, Kamu Diplomasisi, Yumuşak Güç, Yerel Yönetimler, İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB)*

Abstract

Nuclear power and space technologies developed with the World War II caused a shift and transformation in the power policies and instruments of states. USA started implementing soft power policies with the ending of the cold war and the establishment of permanent peace. Technological and industrial developments brought about the diversification of the communication tools. This diversity contributed to countries developing soft power tools.

After 2016, it has been detected that people are misguided with incorrect information or information vulnerable to manipulation facilitated by the increase in the communication tools and platforms in the period named the ‘Post-Truth’ era. The development of local actors in transparency and open data scale developed the diplomacy efforts in the long run, causing the construction of power and trust.

With the globalization theory, the importance of cities, dialogue between countries, and international cooperation increased. Macro policies developed on the higher levels and local, national and regional cooperation directly or indirectly affected local administrations. Local administrations producing trust and power in accordance with their countries’ vision, building reactive and proactive relationships, obtaining positive gains in joint memberships and creating concrete examples aimed at universal political targets contribute to countries’ public relations operations.

The connection between the concepts of power, public diplomacy, and local actors is considered within the frame of the literature related to theoretical approaches. Public diplomacy efforts of İstanbul Metropolitan Municipality are concretized from this point of view.

Key Words: *Post-Truth, Local governments, Public Diplomacy, Soft Power, Istanbul Metropolitan Municipality (IMM)*

ÖNSÖZ

Gelişen kamu diplomasisi kavramının, güçlenen yerel aktörler ile ilişkisinin araştırıldığı bu tez çalışmasında, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin çalışmaları dâhil edilerek incelenmiştir. Değişen koşullara göre yeni kamu diplomasi kavramının hızlı bir şekilde geliştiği, uluslararası yerel diplomasi ve işbirliğinin evrensel barışa hizmet ettiği varsayımından hareket ile yerel yönetimlerin kamu diplomasi aktörü olarak güçlenen ve gelişen yeni bir siyasal alan olduğu kanısına varılmıştır.

Tez yazım süreci boyunca destek ve yönlendirmelerde bulunana başta danışman hocam Dr. Ayşem Biriz KARAÇAY'a, İstanbul Büyükşehir Belediyesi çalışanlarına ve faydalandığım tüm bilim insanlarına teşekkürlerimi sunuyorum. Çalışma sırasında bana her türlü desteğini sunan aileme sonsuz sabır ve destekleri için minnettarım.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	v
TABLO LİSTESİ.....	ix
ŞEKİL LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR.....	xi
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Amaç, Önem ve Metodoloji	3
1.2. Yöntem ve İçerik Analizi	4
1.3. Bulgular ve Bulguların Değerlendirilmesi	5
2. GÜÇ KAVRAMI VE HAKİKAT ÖTESİ DÖNEM	8
2.1. Güç Kavramı ve Teorik Arka Plan	8
2.1.1. Realist perspektifte Güç	9
2.1.2. İdealist Perspektifte Güç	11
2.1.2.1. Sert Güç Kavramı	13
2.1.2.2. Yumuşak Güç Kavramı	15
2.1.2.3. Akıllı Güç Kavramı	18
2.2. Hakikat Ötesi Dönem	20
2.2.1. Hakikat Ötesi Dönem 'de Güç	21
2.2.2. Hakikat Ötesi Dönem 'de Güven Unsuru	23
3. KAMU DİPLOMASİSİ VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE	26
3.1. Tarihsel Arka Plan.....	26
3.2. Kamu Diplomasi Kavramı	28
3.3. Kamu Diplomasi ve Uygulama Çerçevesi	35

3.3.1. Kültürel ve Sosyal Faaliyet Alanı.....	39
3.3.2.Yurttaş Temsili Faaliyet Alanı	42
3.3.3. Dijital Faaliyet Alanı.....	44
3.4. Kamu Diplomasi Modelleri.....	46
3.4.1. Katı Yaklaşımlı ve Esnek Yaklaşımlı Model	48
3.4.2. Savunuculuk ve Danışma Modeli	49
3.4.3. Temel Soğuk Savaş-İç Halkla İlişkiler ve Devlet Dışı Ulusötesi Modeli	50
3.4.4. Kültürel İletişim Modeli.....	51
3.4.5. Sert ve Yumuşak Kamu Diplomasi Modeli.....	52
3.4.6. Enformasyonel ve İlişkisel Model.....	53
3.5. Kamu Diplomasi Aktörleri ve Gelişen Yerel Güç.....	53
3.5.1. Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşları	55
3.5.2. Kamu Diplomasisi ve Yerel Hükümetler	56
3.5.3. İç Kamuoyu Oluşturma Aktörü.....	57
4. ULUSAL VE YEREL AKTÖRLERİN KAMU DİPLOMASİSİNE KATKILARI ..	59
4.1. Ulusal Aktör Uygulamaları.....	60
4.1.1. Almanya Kamu Diplomasi Örnekleri	60
4.1.2. İtalya'nın Kamu Diplomasi Örnekleri.....	63
4.1.3. Rusya'nın Kamu Diplomasi Örnekleri.....	65
4.1.4. Ortadoğu'nun Kamu Diplomasi Örnekleri.....	67
4.2. Yerel Aktör Uygulamaları	69
4.2.1. Berlin Belediyesi Kamu Diplomasi Uygulamaları.....	69
4.2.2. Roma Belediyesi Kamu Diplomasi Uygulamaları.....	72
5. TÜRKİYE'DE YEREL AKTÖR ÖRNEĞİ VE KAMU DİPLOMASİSİNE KATKILARI.....	76
5.1. Türkiye'de Yerel Yönetimler ve Yerel Diplomasi	76
5.1.1. Yerel Yönetimlerin Kanuni Dayanağı.....	79

5.2. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kamu Diplomasi Faaliyetleri	80
5.2.1. İBB Tarihi ve Dış İlişkiler Organizasyonu.....	81
5.2.2. Uluslararası Yerel Yönetim Faaliyeti.....	84
5.2.3. Kamu Diplomasisi Uygulama Çerçevesi	89
5.2.3.1. Kültürel ve Sosyal Faaliyet Alanı	90
5.2.3.2. Araştırma Merkezleri ve İş birliği Faaliyet Alanı.....	93
5.2.3.3. Dijital Faaliyet Alanı	94
5.3. Yerel Yönetimler Kamu Diplomasisi için Politika Önerisi	97
6. SONUÇ.....	102
KAYNAKÇA.....	107

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Davranış Spekturumu ve En Uygun Kaynaklar	13
Tablo 2: Eski/Yeni Kamu Diplomasisi	31
Tablo 3: Kamu/Diplomasi Kılavuzu	33
Tablo 4 : Kamu Diploması Makalesi Yayınlanan Disiplin Dağılımı	37
Tablo 5: Kültürel Diplomasi İlkeleri.....	41
Tablo 6: Kamu Diploması Boyutları.....	47
Tablo 7: Katı ve Esnek Kamu Diploması Modeli.....	48
Tablo 8: Kelley’in Savunuculuk ve Danışma Modeli.....	49
Tablo 9: Gilboa’nın Temel Model Şeması.....	50
Tablo 10: Kültürel İletişim Modeli Taslağı	51
Tablo 11: Sert ve Yumuşak Kamu Diplomasisi.....	52
Tablo 12: Enformasyonel ve İlişkisel Model Uygulama Taslağı.....	53
Tablo 13: İran’ın Yumuşak Güç Kaynakları.....	69
Tablo 14: İmzalanan Protokol Sayısı	83
Tablo 15 : 2020 yılı İBB Başkanlık Düzeyi Diplomatik Görüşme Sayısı	84
Tablo 16: İBB’nin üye olduğu Uluslararası Kuruluşlar	85

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Kaynak: Twitter, Martin Shovel- Truth vs Post-Truth	21
Şekil 2. Yerel Aktör Kamu Diplomasi Aşaması	100

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

AGİT: Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı

BBC: British Broad Casting Company (İngiliz Yayıncılık Şirketi)

BM: Birleşmiş Milletler

CNN: Cable News Newwork (Kablolu Haber Şebekesi)

ÇHC: Çin Halk Cumhuriyeti

İMF: Uluslararası Para Fonu

IOM: Uluslararası Göç Örgütü

İBB: İstanbul Büyükşehir Belediyesi

İPA: İstanbul Planlama Ajansı

KFC: Kentucky Fried Chicken

MC: Milletler Cemiyeti

NATO: North Atlantic Treaty Organization (Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü)

TİKA: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı

TRT: Türkiye Radyo Televizyon

SSCB: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği

STK: Sivil Toplum Kuruluşu

VOA: Voice of America (Amerika'nın Sesi Radyosu)

WTO: Word Trade Organization (Dünya Ticaret Örgütü)

WHO: Word Healt Organization

1. GİRİŞ

İnsanlık tarihi iletişim kurarak medeniyet yolunda ilerleme kaydetmiştir. Topluluklar, hayatta kalma ve medeniyet yolunda ilerleme içgüdüleriyle kültürlerine uygun devletler kurmuştur. Kurulan devletler birbirilerini her anlamda takip ederek, tarihsel miraslarını devam ettirmiştir. Bu devletler daha güçlü olmanın yolunu arayarak, politikalarını ve stratejilerini oluşturmuştur. II. Dünya savaşı sonrası ortaya çıkan Kamu Diplomasisi kavramı soğuk savaş sonrası dönemde de nitelik değiştirerek somut olarak güncelliğini korumaktadır.

Modern toplumlarda devletler, kişi ve kurumlar arasında halkla ilişkiler politikalarına yön vermektedir. Halk ile devletlerin doğrudan iletişimi olarak ortaya çıkan bu durumun tarihsel altyapısı rıza ve ikna şeklinde gelişmektedir. Bu çerçevede; Kamu diplomasisi aktörlerin algı ve imaj tanımını etkilemektedir. Siyaset Bilim Profesörü Joseph Nye tarafından ortaya çıkarılan ‘Yumuşak güç’ kavramı ise, kamu diplomasisi çalışmaları ile doğrudan ilişkilendirilmektedir. Devletlerin dış politikalarında sert güç kaynakları yerine, yumuşak güç kaynaklarını kullanmaları uluslararası alanlarda meşruluk düzeyini arttırmaktadır. Devletler güç ve güvenlik için, kamu diplomasi temelinde uzun vadeli yumuşak güç araçları ve politikaları geliştirmektedir.

Modern öncesi klasik siyaset çağında kamu diplomasisi kavramı farklı şekilde uygulama göstermiştir. Osmanlı ve Selçuklu dönemlerinde Anadolu’da kurulan tekkeler ve burada görev alan dervişler birer kültür elçisi olarak lobicilik ve tanıtım faaliyetini yürütmüşlerdir. Roma İmparatorluğunda; Hristiyanlık ve Yahudilik devlet tarafından benimsenerek misyonerlik faaliyetlerine destek olmuştur. Aydınlanma çağı öncesi dönemde de din üzerinden yürütülen ikna ve tanıtım faaliyetleri, Fransız ihtilali ve iletişim araçlarının yaygınlaşması ile nitel ve nicel bir dönüşüm yaşamıştır. Bu noktadan hareketle devletler, halk üzerinde kendi etkisini oluşturmak için sadece askeri ve sert güç unsurlarını kullanmamış, kültürel olguları bir yumuşak güç unsuru olarak kullanmıştır.

I. Dünya savaşı ile birlikte topyekûn savaş ve cephe gerisi kavramı ortaya çıkmıştır. Topyekûn savaşın tek bir tanımı yoktur. Genel olarak Topyekûn savaş bir milletin bütün kaynaklarını seferber ederek başka bir millete kesin olarak iradesini kabul ettirebilmek amacıyla, onun askeri gücünü yok etmek için savaşmasıdır. I. Dünya Savaşı, geleneksel mantığı yansıtan, dikenli tel, makineli tüfek ve topçu savaşı olmuştur. Tarihçiler arasında I. Dünya Savaşı ve II. Dünya Savaşı'nın buna örnek olduğu konusunda bir görüş birliği vardır. Kesin bir cevabı olmamakla beraber ilk topyekûn savaşa örnek olarak Amerikan iç savaşı ve 1871 Alman Birlikleri savaşı ilk örnekler olarak gösterilebilir. (Ersin, 2016) Topyekûn Savaş'ın tanımı, doğrudan halkla ilişkiler ve propaganda faaliyeti olarak değerlendirilmektedir. Soğuk Savaş döneminin sona ermesi ile birlikte radikal ideolojik tutumlardan vazgeçilmiş, yumuşama politikaları başlamıştır. Küreselleşme ve karşılıklı bağımlılık ölçeğinde halklar ve devletler arasındaki iletişim hız kazanmıştır.

21.yy'da insanların bilgiye ulaşması, yöntem ve metot bakımından çok çeşitli teknolojik araçların doğması, kamu diplomasisi kavramını etkin bir şekilde değiştirmiştir. Küreselleşme ve dijitalleşme, diplomasi aktörlerini etkilemiştir. Sosyal medya platformları ile kişi ve kurumlar, kamu diplomasisinde etkin bir rol oynamaktadır. Bu çerçevede gelişen yerel aktörler ulusal kamu diplomasi politikalarına destek olmaktadır.

Türkiye'de stratejik ulusal politika hedefleri kapsamında oluşturulan yeni kurumlar ve kuruluşlar bulunmaktadır. Bu kurumların, kamu diplomasi stratejisi belirlemede ve ulusal politika belirlemede öncü görevi bulunmaktadır. Yerel yönetimler hızlı ve etkin çözüm üretebilmesi nedeniyle, ulusal kamu diplomasi politikalarına destek olabilmektedir. Bu doğrultuda yerel yönetimlerin uluslararası iş birliği politikaları, bölgesel ve yerel politika geliştirmesi, aynı zamanda sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetim ile olan birlikteliği kamu diplomasi faaliyetleri açısından önem arz etmektedir. Gelişen yerel yönetim çalışmaları, uluslararası alanlarda ulusal diplomasi üretilmesine katkı sağlamaktadır.

Bahse konu anlatılanlar çerçevesinde, ikinci bölümde güç teması üzerinden uluslararası ilişkiler bağlamında realizm ve liberalizm temel olarak ele alınacaktır. Yumuşak güç, sert güç ve akıllı güç kavramları üzerinden dönüşen çevrede yeni ve gelişen aktörlere giriş yapılacaktır. Teknolojinin gelişmesi ile ortaya çıkan iletişim araçları stratejik iletişim çalışmalarında yeni bir dönemin doğmasına neden olmuştur.

Hakikat Ötesi olarak adlandırılan bu dönem, güç ve güvenlik kavramı temelinde kamu diplomasi faaliyetlerini etkilemektedir. Bu bağlamda Post-Truth kavramı devletlerin uluslararası halkla ilişkiler faaliyetleri konusuna sınırlı olarak eklenmiş ve ilişkilendirilmiştir. Üçüncü bölümde ise kamu diplomasisinin kavramsal çerçevesi belirlenmiştir. Bu kapsamda, kavramın tarihsel arka planı araştırılmıştır. Modern akademik literatür öncülüğünde ulusal ve uluslararası kaynaklar araştırılmıştır. Halkla ilişkiler aracı olarak kamu diplomasisinin uygulama alanı incelenmiştir. Bu doğrultuda; kültürel ve sosyal faaliyet alanı, yurttaş temsili faaliyet alanı, dijital faaliyet alanına sosyal paydaşlar ile birlikte yer verilmiştir. Halka ilişkiler modelleri kapsamında, kamu diplomasi modelleri ele alınmıştır. Bu modeller doğrultusunda geleneksel kamu diplomasi aktörleri belirlenmiştir. Bu bağlamda ulus markalama, algı yönetimi ve stratejik iletişim çalışmaları gibi modellerin uygulama süreçlerinden bahsedilecektir.

Kamu diplomasi kavramına ait temel argümanların açıklanmasından sonra Dünya’da gelişen aktörlerin bu kavram üzerine yaptığı çalışmalar temellendirilecektir. Ulusal aktörlerin kamu diplomasisi ve yumuşak güç politikaları somutlaştırılacaktır. Ulusal aktörlerin yumuşak güç politikalarını çeşitlendirmesi, gelişen yerel aktörlerin çalışmalarını detaylandırmamıza yardımcı olacaktır. Bu çerçevede güçlü ilişkileri bulunan yerel yönetim aktörleri incelenecektir. Avrupa Birliği’nin lokomotifi Almanya’nın başkenti Berlin Belediyesi ve kültürel olarak güçlü bir aktör olan Roma Belediyesi’nin çalışmaları gelişen yerel kamu diplomasisi bağlamında değerlendirilecektir.

Beşinci bölümde ise, Türkiye’deki ele alacağız yerel yönetim aktörü kamu diplomasi bağlamında değerlendirilecektir. Bu kapsamda ilk olarak yerel yönetimler ve kamu diplomasisi arasındaki ilişki ortaya çıkarılacaktır. Yerel yönetim örneği olarak, İstanbul Büyükşehir Belediye faaliyetleri kamu diplomasisi bağlamında incelenecektir. Sonuç olarak, ‘Hakikat Ötesi’ olarak adlandırılan bir dönemde güçlü bir yerel yönetimin nasıl aktif bir rol oynadığı sorusunun cevabı araştırılacaktır. 21. yy ’da yerel bir Türk siyasal organizasyonun kamu diplomasi modelleme üretimine ve Türkiye’nin ulusal politikalarına katkısı değerlendirilecektir.

1.1. Amaç, Önem ve Metodoloji

Çalışmanın amacı yerel yönetimlerin bölgesel olarak kazandığı stratejik önemden hareket ile kamu diplomasisine katkısını ortaya çıkarmaktır. Yerel yönetimler,

Türkiye'nin ulusal dış politika hedeflerine ulaşabilmesi için bölgesel sorunlara ve ihtiyaçlara yönelik hızlı ve etkin karar alabilmektedir. Bu noktada ülkenin yumuşak güç araçlarına destek olmaktadır. Yerel yönetimler, uluslararası iş birliği ortaklığında üretilen kurum ve kuruluşlar, kamu diplomasi aktörü olarak politika modellemesine katkı sunmaktadır. Hakikat ötesi dönemde güçlenen yerel aktörlerin araştırılması ve bu bağlamda İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin faaliyetlerini araştırmak tezimizin temel amacıdır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin uluslararası iş birlikleri ve onların etki gücü çalışmamıza vaka oluşturmaktadır. İstanbul ili, tarihsel, kültürel ve stratejik duruma sahip bir metropoldür. Türkiye Cumhuriyeti'nin bir lokomotif olarak, merkezi politikaların yereldeki yürütücüsü konumundadır. Bu doğrultuda, Türkiye'nin yurt dışı iş birliği, itibarı ve uluslararası marka imajına katkı sağlamaktadır. Dijitalleşme ile birlikte, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ulusal ve uluslararası alanda birçok yabancı yurttan ile doğrudan temas etmektedir. Bu temasın halkla ilişkiler faaliyeti ve kamu diplomasi bağlamında değerlendirilmesi çalışmanın önemini oluşturmaktadır.

Kamu Diplomasi kavramı bağlamında genel çerçeve belirlenmiştir. Ardından akademik literatür taraması ile tez yazım sürecine başlanmıştır. Araştırmamızda metodoloji olarak hem nicel hem de nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Nicel araştırma yöntemlerinden, tarihsel model ve betimsel model kullanılmıştır. Araştırma sorumuz güncel bir çerçeve üzerine kurulmuştur. Disiplinler arası değişkenler bulunmaktadır. Bu kapsamda aktörler ve kavramlar arasındaki ilişkileri araştırılacaktır.

1.2. Yöntem ve İçerik Analizi

Araştırmamızda temel olarak nitel ve nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Anahtar kelimeler vasıtası ile Sosyal Bilimler literatürü içeriğinde üretilmiş dijital kaynak, dergi ve makaleler incelenecektir. Toplumsal etki ve tarihsel araştırmalar, araştırmamızı verimli ve işlevsel hale getirecektir. Kuramsal çerçeve ile tez konumuzca belirlenen araştırma yöntemleri ile ele alınacaktır. Konuyu ele alma gerekçemiz, uluslararası alanlarda yerel aktör etkisinin, ülkenin dış politik hedeflerine olan ilişkisinin artması ve araştırılmasıdır.

Uluslararası ilişkiler disiplininin yapısı gereği birden fazla disiplinden yararlanmak araştırmamızı destekleyecektir. Kaynaklarımız üretilen süreli yayınlar,

belgeseller, kitap, proje çalışmaları ve kurumsal raporlardır. Çalışmanın akademik özgünlüğe ve bilime olan katkısı kuramsal çerçevede metodolojik olarak belirtilecektir.

Çalışmamızın konusu kendi açımdan merak ve ilgi uyandırmaktadır. Seksenler sonrası gelişen teknolojik iletişim araçları ile sosyal ve siyasal olaylar, siyasal bilgiler temelinde somutlaşmaktadır. Küreselleşme ile birlikte teknolojik güç; Algı, itibar ve markalaşma kavramlarını geliştirmiştir. Bu sebeple kamu diplomasisi bağlamında gelişen yerel aktör faaliyeti ülkelerin tanıtım faaliyetlerini etkilemiştir. Bu doğrultuda tezimiz, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin kurumsal ölçekte kamu diplomasisi ile ilgili kapasite ve kapsayıcılığı içermektedir.

1.3. Bulgular ve Bulguların Değerlendirilmesi

Çalışmamız öncelikle verilerin toplanması, çözümlenmesi ve hipotez oluşturma ile başlamıştır. Bu kapsamda çalışmanın çerçevesi ve sınırları çizilmiştir. Kamu diplomasi üst başlığında kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Realist Paradigma ve Liberal Paradigma temel rehber olarak aktararak, kamu diplomasi kavramı araştırılmıştır. Tez kapsamında İdeal Barış Teorisi, Doğa Durumu Teorisi, Yeni Dünya Düzeni, Barış teorisi, Güç Dengesi teorisi, Merkez Çevre Teorisi, Küresel Köy Teorisi, Kurumsal Markalaşmanın Büyümesi ve Ağ teorisi ve Propaganda Teorisi literatür kapsamında araştırılmıştır. Bu teoriler öncülüğünde kamu diplomasi ve yumuşak güç kavramı alt gösterge hedefi olarak ilişkilendirilerek, yerel aktör çalışmaları ile verilerin çözülmesi ve somutlaştırılması sağlanmıştır. Elde edilen bulgular siyaset bilimi perspektifinde, çalışma konumuza ve hipotezlerimize kaynak olarak kullanılmıştır.

Çalışmamıza konu olan ve incelemeye çalışılan varsayımlar şu şekilde belirlenmiştir;

- *Devletlerin güç ve güvenlik artırımı, uluslararası alanda iş birliği ile gerçekleşmektedir.*
- *Uluslararası İş birliğinin gelişmesi için, uluslararası kurumlar gereklidir.*
- *Uluslararası kurumlar tüm insanlık için ortak bir ideal yaratma hedefini taşımaktadır.*
- *Devletler sert ve yumuşak güç kaynaklarını geliştirmektedir. Barış zamanı yumuşak güç araçlarını uzun vadeli güç ve güvenlik politikaları için kullanmaktadır.*

- *Uluslararası sistem anarşiktir. Bu nedenle yumuşak güç, akıllı güç ve kamu diplomasisi, uzun vadeli barışı korumak için gereklidir.*
- *Kamu diplomasisi aktörleri (kişi, kurum) gelişen iletişim araçları ile doğru orantılı olarak artmaktadır.*
- *Kamu Diplomasi faaliyeti ve stratejik iletişim çalışması yapabilen ülkeler, güçlüdür. Güçlü devletlerde yerel yönetimler aktif ve kapsayıcı olarak çalışmaktadır.*
- *Uluslararası iş birliği modelleri, yerel yönetimlerin kapasite gelişimine fayda sağlamaktadır.*
- *Hakikat Ötesi Dönemde, yerel yönetimler katılımcılık ve şeffaflık yöntemleri ile ulusal politikalara yön verebilmektedir.*
- *2010 sonrasında Türkiye'nin Kamu Diplomasi alanına yaptığı yatırımlar ile bütüncül ve kapsayıcı bir vizyon hazırlanmıştır. İç paydaş yerel kuruluşlar uluslararası platformlar ile diyalog temelli bu sorunları dış paydaşlara aktarmaktadır.*
- *Birleşmiş Milletler Küresel Kalkınma Amaçları, yerel yönetimler arasındaki bilgi paylaşımını arttırmaktadır. Bu bilgi paylaşımları somutlaştırılması, yerel yönetimler arasındaki diplomasiyi ve iş birliğini arttırmaktadır.*
- *Kamu diplomasi kapsamında İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Türkiye'yi uluslararası alanda düzenlediği kültürel ve sosyal etkinlikler ile temsil ederek, yabancı kamuoyuna doğrudan ulaşabilmektedir.*
- *İstanbul Büyükşehir Belediyesi Uluslararası kentler ağı kurarak, Türkiye'nin kentsel vizyonunu, amacını ve yönetim modelini paradiplomatik olarak aktarmaktadır.*
- *İstanbul Büyükşehir Belediyesi, yurt dışında ilişkiler kurarak merkezi yönetimin dış politik hedeflerini ve kamu diplomasi faaliyetlerini geliştirmektedir.*

Bu kapsamda çalışmamıza konu edilen varsayımlar sıralanmıştır. Bu varsayımlar öncülüğünde yapılan araştırmalar değerlendirilmeye çalışılmıştır. Araştırma ve gözlem neticesinde 'Kamu diplomasi ve yerel yönetim' ilişkisinin yeterli olarak çalışılmadığı, şehir diplomasi özelinde çalışmaların sınırlı kaldığı gözlemlenmiştir. Kamu diplomasi

konusunda yüksek lisans ve doktora çalışmalarının özellikle Kamu Diplomasi Koordinatörlüğü kurulduktan sonra yaygınlaştırıldığı gözlenmiştir. Bu bağlamda, kamu diplomasi ve disiplinler arası ilişki önem kazanmıştır.

Liberal Paradigma öncülüğüne kamu diplomasi kavramı iş birliği temelinde bulgular değerlendirilmiştir. İlk olarak sert güç, yumuşak güç kavramları literatür yardımı ile somutlaştırılmıştır. Kamu Diplomasi araçları, aktörleri ve uygulama çerçevesi elektronik kaynaklar, dergi ve makaleler ile çıktılar analiz edilmiştir. Aktör tanımlama ve ilişkilendirme süreci, süreçler arasındaki işbirliği, hipotezler arasındaki pozitif ve negatif korelasyonlar açıklanmıştır.

Ulusal ve yerel aktör çalışmaları, kamu diplomasi bağlamında tezimize konu edilmiştir. Ulusal aktör ve yerel yönetim aktörü çalışmaları incelenmiştir. Ulusal aktörlere ait kamu diplomasi çalışmalarının birbirine benzer şekilde geliştiği gözlemlenmiştir. Stratejik iletişim çalışmaları kapsamında ulusal aktörler tarafından geleneksel kamu diplomasi modelleri kullanılmıştır. Uluslararası iş birliği boyutlarında ise sivil toplum kuruluşları ve kültürel diplomasi çalışmaların öne çıktığı görülmüştür. Yeni kamu diplomasi çalışmalarında ise, gelişen ve güçlenen aktörün yerel yönetimler olduğu gözlemlenmiştir. Yerel Yönetimlerin iletişim araçları ile yerel, bölgesel ve uluslararası etki alalarının bulunması, proaktif olarak sonuç odaklı küresel meselelere çözüm üretebilmesi geleneksel tek taraflı kamu diplomasisi algısını değiştirmektedir. Katılımcılık, karar alma ve şeffaflık süreçleri yeni kamu diplomasi aktörlerini doğrudan etkilediği gözlenmektedir. Bu bağlamda İstanbul Büyükşehir Belediyesi çalışmaları bulguları incelenmiştir.

Kurumsal bir yerel yönetim örneği olarak; İstanbul Büyükşehir Belediyesi ele alınmıştır. Bu kapsamda, İstanbul Büyükşehir Belediyesi İştirakleri, Basın-Yayın Halkla İlişkiler Birimi, Dış İlişkiler Birimi ve Kültür Birimi verileri araştırmamızda kullanılmıştır. İstanbul Büyükşehir Belediyesinin son beş yılını kapsayan 2014-2019 yılı ve 2020-2024 yılı Stratejik Planı incelenmiştir. Bu kapsamda hazırlanan 2018, 2019, 2020, 2021 yılı kurumsal Faaliyet Raporu'ndan elde edilen nitel ve nicel bilgiler veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Bürokratlar ile yarı yapılandırılmış görüşme sağlanmıştır. Elde edilen bulgular, kamu diplomasi bağlamında tez kapsamında değerlendirilmiştir.

2. GÜÇ KAVRAMI VE HAKİKAT ÖTESİ DÖNEM

Uluslararası ilişkiler kavramının ortaya çıkmasında en büyük etken kavram olan güç olgusu, geniş bir perspektifte değerlendirilmektedir. Bu durumda, devletler kendi egemenlik sahalarında güvenlikleri için var olduğunu kabul edilmektedir. Doğa durumunun nedeniyle aktörlerin sürekli güç peşinde koşmasına karşı caydırıcı yaptırım uluslararası sistem tarafından uygulamıştır. Bu bağlamda güvenlik ve güç ilişkisi uluslararası politik araştırmalarda geniş bir yelpaze sunmaktadır. Bu denklemin önemli belirleyici unsuru ise güçtür. Bu kavram ‘Realist’ paradigma ile özdeşleşmiştir. Temel sebebi ise güç kavramının teorik bir kavram olarak sosyal bilimlerde alanında kullanılmasıdır. Bu doğrultuda ideal barışın sağlanması için iki ana akım görüş gelişmiştir. Bu çerçevede; idealizm ve realizm güç kavramını kendi öngörülerine göre tanımlamıştır. Güvenlik ve iş birliği ölçeğinde basitleştirilen bu tanımlar altında uluslararası reel politika genişlemiştir.

2.1. Güç Kavramı ve Teorik Arka Plan

Fransız İhtilali, ulusal egemenliğin hakim olduğu modern devletin doğuşunu beraberinde getirmiştir. Ulus-devletin doğuşu ve ulusa ait olan yurttaşların yönetime katılması, ideali güç kavramını ve güç kaynağını etkilemiştir. Bu sebeple filozoflar ve teorisyenler ait oldukları kültür, coğrafya ve millete göre sübjektif tanımlar üretmiştir. İbn-i Haldun, Machiavelli, Morgentahu ve Waltz gibi teorisyenler kendi döneminin şartlarına göre güç kavramını tanımlamışlardır. 14.yy’da İbn-i Haldun Asabiyet kavramı ile toplumsal dayanışma ve birliktelik ile hayatta kalınacağından bahsetmiş (Çağrı, 1991), 17.yy’da Machiavelli ise güç tanımını İtalya’daki prenslerin herkes tarafından korkulacak bir figür olduğunu betimlerken modern teknoloji ve bilgiyi güç olarak kabul etmektedir. (Nye J. S., 2020, s. 19) Morgenthau ise gücü ‘amaç için araç’ olarak tanımlamıştır. Holsti’ye göre bu kavram, imkan, ödül, ceza ve ikna gibi olguların çıkar doğrultusunda değiştirilmesini referans almaktadır. Tarihsel örnek olarak; Osmanlı Devleti’nde güç ve iktidar dayanağı ‘Ebed Müddet’ ile ‘Devlet-i Aliyye’ gibi

kavramlar ile temellendirilerek devletin klasik siyaset anlayışını tanımlamıştır. Bu anlayışa göre güçlü devlet sisteminin ilelebet devam edeceğine inanılmıştır.

Ulus devlet, temelinde hayal edilmiş, tasarlanmış, egemenlik ve sınırlılık içerecek şekilde birleştirilmiş bir cemaatler bütünüdür. (Anderson, 2015, s. 20) Bu bağlamda ulusal egemenlik ilkesi ile birlikte hareket eden milliyetçilik olgusu, kültür ekseninde bir güce dönüşmektedir. Bu güç anarşi durumunda devletlerin birbirlerine karşı kullandığı somut ve köklü bir argümandır. Bu kimi zaman sert güç, kimi zaman da yumuşak güç olarak devletlerin çıkarlarına hizmet etmektedir. Çünkü bu tanımdan kaynaklı olarak güç kullanma inisiyatifi, modern devlete özgü bir durum değildir. Modern devlete özgü durum, cemaat ve cemiyet anlayışı ile ulus kimliğinin inşa edilmesini sağlamaktadır. Resmi kurumlar, sivil toplum kuruluşları, basın-yayın organları ve markalar bu alana katkı sağlamıştır. Kimlik inşa edilme süreçlerinde ortak semboller, kültürel unsurlar miras olarak kullanılmıştır. Anthony Giddens'in işaret ettiği gibi kamu yönetimi ve bürokrasi aracılığı ile devlet, totaliter rejime daha kolay dönüşebilmekte ve sivil toplumu egemenlik olarak bu olguyu başarmaktadır. (Giddens, *The Nation-State and Violence: Volume Two of A Contemporary Critique of Historical Materialism*, 1985) (Erdoğan M. , 2021)

İdealist bir sistemin devamlılığı için güç dağılımının yapılması ve denetlenmesi gerekliliği üzerine uluslararası ilişkiler disiplini çalışmaktadır. Bu çalışmalar neticesinde devletler üstü kurumlar BM, NATO vb. güç dengesini korumak ve ortak bir idea etrafında toplanmalıdırlar.

2.1.1.Realist perspektifte Güç

Realist perspektifte güç kavramı her ne kadar 1930'lardan sonra ortaya çıksa da klasik dönem de antik yunan devletlerinden, roma imparatorluğuna uzanan geniş bir tarihsel mirası temsil etmektedir. Uluslararası ilişkiler bağlamında Thukiyedes'in Peloponnesos Savaşları kitabının klasik realizmi anlamak için iyi bir referans noktası olduğu söylenmektedir. Thukiyedes'e göre savaşın asıl nedeni Atinalıların aşırı derece güçlenmesidir. Bu sebeple Spartalılar, onlardan çekinmeye başlamıştır. Bu durum Otuz Yıl Barışı'nın bozulmasına ve savaşın başlamasına neden olduğunu ifade etmektedir. (Thukydides, 2020, s. 17) Aynı zamanda tarih boyunca güçlülerin, güçsüzleri yönettiğini ve devletlerin bu bağlamda çıkarları olduğunu, devletin eline fırsat geçerse bunu kullanacağından İ.Ö. 411 yılında bahsetmiştir. (Thukydides, 2020, s. 39)

Uluslararası politik realizm, temelde kalıcı bir anarşi durumu içinde, kendi çıkarlarını gözeten, duygu ve düşüncelerden bağımsız, rasyonel bir aktör olarak hareket eden, egemen devletlerin mücadele sahası olarak görmektedir. Hobbes insan doğasının çıkarıcı olduğunu ve her zaman bir güvenlik ikilemiyle hareket ettiğini ifade etmektedir. Doğa Durumu teorisine göre, sistemin anarşik yapısı devam edecektir. Uluslararası sistemde güç dengesi her zaman kurulacaktır. Bu sebeple evrensel bir ahlak yasasının olmadığını vurgulamaktadır. (Oldemeinen, 2010) Hobbes’a göre bu durumun esas ana aktörü korku durumunun var olmasıdır. Korku, anlaşmazlıkların ve güç kavramının uygulayıcısıdır. Hobbes basit doğa durumunda karşılıklı güvene dayanan ahitlerin makul şüphe halinde geçersiz olduğunu ve korku ile yapılan sözleşmeler geçerli olduğundan bahsederek, realist paradigmanın temel argümanlarını sıralamıştır. Her türlü istikrarsızlığa sebep olan davranışların çözümü güç kullanma ile ilişkilendirilmektedir. (Hobbes, 2007, s. 100)

Yeni dünya düzeni ve barış teorisi, 1928 büyük ekonomik buhran ile birlikte idealist paradigmanın yeniden sorgulanmaya başlamasına neden olmuştur. Bu sayede realist paradigma yeniden güçlenmiş ve gelişmiştir. I. Dünya savaşında yapılan barış antlaşmaları var olan koşullara yönelik bir çözüm getirememiştir ve II. Dünya savaşının başlamasına neden olmuştur. Güç kavramı klasik realist paradigma etrafında yeniden gelişmiştir. Edward Hallet Carr, idealistleri ütopyacı olarak tanımlayarak, 1939 yılında “The Twenty Years Crisis” kitabını yayımlamıştır. Realist paradigmanın geçerli olduğunu, evrensel ahlak yasasına ve çıkarların uyumu fikrine karşı anti-tez üreterek temellendirmiştir. Bu kavramların görece olduğuna, koşullara ve çıkarlara göre değişeceğinden bahsetmiştir. İdealistlerin çıkarların uyumu kavramına karşı, realistler çıkar çatışması kavramını evrensel ahlak normların üstünde tutulmuştur. Bunun da tek yolu güce dayandırılmıştır. Realistler, idealistler tarafından kabul edilen uluslararası kurumları ve uluslararası kültürü, ortak iyi olarak görülen değerleri bir statüko aracı olarak kabul etmektedir. Statükodan memnun olan güçlerin sosyal adalet ve sosyal refah gibi kavramlar vasıtası ile mevcut düzeni korumaya yönelik olduğunu vurgulamaktadır. Bu yüzden mevcut düzenden memnun olmayan güçlerin savaşa hazırlık yapmakta olduğunu vurgulamıştır. (Korab-Karpowicz, 2017)

Devletin öncelikle güçlü olması gerektiğini vurgulayan realist paradigmaya göre uluslar güçlerini iyi bilmeli ve bu doğrultuda kendi çıkarlarını savunmalıdır. Devlet,

ulusal kaynaklarını en iyi şekilde geliştirerek hedeflerine ulaşmalıdır. Hedeflerine ulaşırken rasyonel hareket etmelidir. Bu ölçüde realist paradigmayı savunan teorisyenler, pozitivizme yakın olduklarını söylemektedir. Bu doğrultuda pozitivistler, II. Dünya savaşından sonra, oluşan iki kutuplu Dünya’da, hegemon bir güç oluşabilmesi için silahlanmanın geçerliliğini vurgulayarak, aynı zaman da gerginliği azaltıcı politikalar önermiştir.

Realistler Maksimum güç elde etme amacıyla kısa vadeli politika ve strateji oluşturmada pozitivist ekolden faydalanılarak, rasyonel çözümler üretmiştir. Soğuk savaş koşullarında askeri teknik ve nükleer silah yarışının ön planda olması sebebiyle devletler güvenlik ikilemi gibi konular üzerinde daha fazla çalışmıştır. Bu doğrultu devlet dışı aktörleri dikkate alınmamış, güç unsuru olarak kabul etmemiştir. (Uğrasız, 2003, s. 144)

2.1.2. İdealist Perspektifte Güç

Bütün bilimlerin felsefeden doğduğu ve matematik ile açıklandığı akademik çevrelerce kabul edilen bir gerçektir. Fakat insan faktörünün olduğu bir olgu durumunda da sonuçların net olarak açıklanamayacağı belirtilmiştir. Bu olgu sosyal bilimlerde insan ve toplum faktörünü anlamaya ve anlatmaya çalışan en önemli hususlardan biridir. Varsayımlar ve kavramlar üzerine inşa edilen teoriler ile birlikte bilim insanları birçok sorunun cevabını aramaktadır. İnsan ve toplum ideali amacıyla bir çok bilim insanı hayatın amacına yönelik sorular ve cevaplar yöneltmektedir. Bu soruların en önemlisi ideal toplum düzeni için sorulan ‘İdeal toplum nasıl olmalıdır?’ sorusu bizlere birçok farklı kavramı beraberinde getirmiştir. Bununla birlikte sosyal bilimlerde bilimsel çalışmaların detaylanmasına neden olmuştur.

İnsanların mutluluğu ve huzuru için yürütülen tarihsel tartışma devam etmektedir. Bilgi ve teknoloji çağında; kimliksel ve kültürel tartışmalar, kategorik ayrımlar, savaşlar ve karşıtlıklar evrensel olarak devam etmektedir. Bu sebeple birçok düşünür ve teorisyen ideal bir düzen için tez, antitez ve sentez geliştirmiştir. İdealizm bu noktadan hareketle, insanlığı iyi bir varlık olarak kabul etmektedir. Kötü olanın sistem düzeyinde olduğunu ifade etmektedir. Uluslararası sistemin anarşik yapısının dengeleyici unsurların olmasıyla bu güç dengesi her zaman dengeleneceğini ifade eder. Uluslararası hukuk ve uluslararası kurumlar yolu ile dünya barışının korunması hedeflenmiştir. İdealizm ’de güç barıştan gelmektedir. Barış ve karşılıklı ilişkiler olduğu sürece insanlık maddi olarak kalkınacak ve barış ortamı kurulacaktır. Kurucu ve düzenleyici mekanizma, toplumların barış içinde

yaşayabileceğini savunmaktadır. Ortak ticaret, kalkınma, barış ve işbirliği gibi terimleri kullanan idealist realistler tarafından eleştirilmiştir. (Karabulut, 2014, s. 59)

1815 yılında oluşan Avrupa Uyum, güç dengesini ve mevcut sistemin devamını desteklemektedir. Sistemde ana aktör olan imparatorluklar, egemenlik hukukunu korumaya yönelik olarak kurgulanmıştır. Mevcut sistem dengelerinin bozulmasıyla birlikte ilk olarak 1854 yılında Kırım savaşı ile başlayan Rusya karşıtı ittifak savaşı ile tekrar denge kurulmaya çalışılmıştır. Fakat güç dengesinin kurulması, savaşın tekrar çıkmasını engelleyememiştir. Bu sebeple 1914-1918 yılları arasında yapılan I. Dünya Savaşına giden süreç kendini yeniden başlamıştır. İnsanlık tarihi ağır bir yıkım yaşamıştır. 19. yy'da gelişen ağır sanayi, Fransız ihtilalinin getirdiği toplumsal ve siyasal devrim, Ulus-devlet formasyonu ve savaşın kitleselleşmesi I. Dünya Savaşı ile kendini göstermiş ve 'Topyekûn Harp' yaşanmıştır. Ulusal birliğin oluşturulması için basın ve yayın organları kullanılmış ve askeri teknoloji geliştirilmiştir. Yüksek düzeyde ilerleyen sanayi devrimi ve çıkar çatışmasının bir neticesi ile savaşın etkileri, tüm bölgelerde kendini göstermiştir. Devlet, hayatın her alanına girebilme imkanını ve bilgeliğini 'Topyekûn Savaş' alanında test ederek, propaganda, manipülasyon ve teknolojiyi de kullanmıştır. Bu sebeple 'Topyekûn Harp' kavramı, liberal paradigma ve kapitalizmin gelişim sürecini doğrudan etkilemiştir. (Embel, 2016)

Bu noktada idealist paradigma; insanlığın ileri gitmesi adına herkesin adil olarak temsil edildiği bir ortam içinde kabul gördüğünü söylemek mümkündür. 20. yy 'da barış ortamının sağlanması adına güç kavramının detaylandığı ülkelerde çalışmalar yapılmıştır. Bunun için, Amerika Birleşik Devletleri (ABD). Başkanı Wilson Milletler Cemiyeti'nin (MC) kurulmasına öncülük etmiştir. MC'nin temel görevi; açıklık diplomasisi ve kolektif güvenlik ilkelerine göre uluslararası kurumsallaşmayı sağlamaktır. Bu sayede daimi barıştan gelen güç mümkün kılınacaktır. Bu sorumluluk tanrı tarafından ABD'ye verilen manevi bir görev olarak anlam taşıdığını ifade eden Wilson yaptığı bir konuşmasında Amerika kıtasının başkaları tarafından kullanılmamış olarak Amerikalara tanrı tarafından bırakıldığını, bencil olmayan, özgür ve insan haklarını seven bir ulus için yaratıldığını ifade etmiştir. Aynı zamanda Amerika'nın görevinin tüm dünyadaki saldırılara karşı koyarak, Amerika'nın gücünü kanıtlamak şeklinde özetlemiştir. (Kissenger, 2015, s. 39)

Liberal paradigma ile birlikte ABD 1823 yılından itibaren uyguladığı Monroe Doktrini ile yalnızlık politikasından vazgeçme zeminini hazırlamış, Dünya'daki olaylara

karşı tarafsızlık bakış açısını değiştirmiştir. Bu noktada Başkan Wilson self determinasyon ilkesinin olduğu; ortak güvenlik, adaletsizlik ve aşırı bencillığe karşı tüm ülkelere eşit temsil yetkisinin, kalıcı barış gücünü korumanın ön şartı olduğunu ifade etmektedir. (Kissenger, 2015, s. 221) Bu ifade ile idealizmin zemininde somut kurumlar geliştirilmiştir. Kurumlara güç ve yaptırım için uluslararası hukuki yetki verilmiştir.

Tablo 1: Davranış Spekturumu ve En Uygun Kaynaklar

	Sert Güç		Yumuşak Güç	
Davranış Spektrumu	Zorlama /İkna Etme		Gündem/Yaratma Cazibe	
			(Yanına çekme)	
En uygun Kaynaklar	Baskı Yaptırım	Rüşvet	Kurumlar	Kültür Politikaları

Kaynak: (Nye J. , 2005, s. 17)

Temel olarak idealist paradigma karşılıklı iş birliği ve yardım konuları üzerine inşa edilse de esas amaç ticaret ve refahtır. Uluslararası alanlarda yapılan iş birliği ve kurumsal düzenlemeler ile idealistler büyük felaketlerin önlenebilmekte olduğunu savunmuşlardır. İdealizme göre güç, ticaret ile kazanılır. Ticaret için de barış ortamı gereklidir. Fakat I. Dünya savaşı sonrasında imzalanan barış antlaşmaları kalıcı barışın oluşmasını engellemiş ve barış ortamı kısa süre sonra bozulmuştur. İdeal paradigmanın öne sürdüğü karşılıklı kazanma üzerine inşa edilen sistem, ekonomik krizler ve memnuniyetsizlikler ile birlikte yerini kaos ortamına bırakmıştır. İdealist paradigma ve kurumları II. Dünya savaşının çıkmasını önleyemese de insanlık tarihi açısından önemli bir noktadadır.

2.1.2.1. Sert Güç Kavramı

Sert kelimesi Farsça ‘sard’ yani soğuk, keskin katı sözcüğünden alınmıştır. Bu anlam itibariyle, devletler arası rızanın güç kullanılarak yürütülmesi anlamını taşır. Rakip

devlet, zorlama yöntemi kullanılarak ikna edilir. Temel unsuru askeri ve somut müdahalelerdir. Devletler, kısa zaman içinde istediği neticeyi almak için bu yöntemi kullanmaktadır. Sert güç tarihi, devletlerin tarihi ile yaşıt olmakla birlikte, devlet olmanın bir gerekliliği olarak görülmüştür. Devletlerin, hegemonya unsuru olarak bölgesinde hakimiyet kurması, vergi toplaması ve halkın rızasını alması klasik dönemde sert güç ile mümkün olmuştur. Osmanlı ve Roma İmparatorluğu askeri güç üstünlüğü ile klasik dönemde hüküm sürmüştür. İtalyan Machiavelli 'Prens' eserinde askeri gücün her koşulda olması gerekliliğini vurgulayarak, kentin surlarının dışında da askeri gücün gerektiğinde savaşmasını söylemektedir. Halk ve asker ile barışık bir prensin yıkılması çok daha zor olduğunu belirtir. (Machiavelli, 1994, s. 81)

Sert güç kaynakları genellikle komut verme davranışları ile doğrudan ilgilidir. Davranış yelpazesinde komut verme, zorlama ve teşvik bulunur. Bu davranışları kontrol etmek için en yakın kaynaklar ise baskı yaptırım ve rüşvettir. Temelde askeri müdahale, sıkı diplomasi ve ekonomik yaptırım kararları ile bu güç unsuru uygulanır. (Nye J. S., 2020, s. 28) Burada en önemli yöntemi havuç ve sopa ilişkisine konumlandıran Nye, bu yöntemin 21. yy 'da dolaylı yolları olduğunu vurgulamaktadır. Misal olarak bir devlet kibar ve ikna edici olmalı ama elinde de sopa olması gerektiğini vurgulayarak sert gücün de önemini belirtmiştir.

Uluslararası sistemin anarşik bir yapıda olması sebebiyle, güç teorisi geçerlidir. Öncelikli olarak sert güç unsurlarını uygulayabilmek için bir ülkenin çeşitli kaynaklara ihtiyacı bulunmaktadır. Bu aşama, karşı tarafın karar alma ve plan yapılmasında etken faktördür. Fakat karşı taraf bu gücün gerektiğinde kullanılacağını bilmelidir. Diğer bir aşama ise sert gücün kullanılma aşamasıdır. Bu aşamada gücü kullanan devletin amacı, niyet belirtmektedir. Bunun en önemli göstergesi, devletlerin sert güç kaynakları yaratmasıdır. Kaynaklar sadece askeri güç odaklı değil, bir otoritenin diğer bir otorite karşısında yaptırım gücünü ifade eden etmenlerdir. (Yatağan, 2015, s. 72)

1648 yılından itibaren ortaya çıkan sistemin anarşik olması durumu ve egemenlik ilkesi devamında burjuvanın ve sekülerizmin güçlenmesine neden olmuştur. Paranın çoğalması, askeri harcamaların artmasına ve bu düzlemde sert güç unsurlarının çeşitlenmesine neden olmuştur. Bir devletin kısa vadede başarısı için sert güç kaynaklarını kullanma arzusu ve rızası, uluslararası sistemin anarşik yapısı ve gücü ile doğrudan ilişkilidir. İki ilişki arasında pozitif bir yorumlama bulunmaktadır. İki kavram

birbirlerini tarihsel olarak beslemiştir. Bir devletin sert gücünün olması ve varlığının diğer devletler tarafından bilinmesi yumuşak güç unsurlarını da tetiklemektedir. Sert güç ve yumuşak güç bağlamında birbirleri ile ilişkisi bulunmaktadır. Uluslararası sistemde kalıcı barışın sağlanması ve korunması için bu olgular gereklidir. Berlin duvarının yıkılması ile sona eren iki kutuplu dünyada; kalıcı barışın tesisi için ABD, gerekli sorumluluğu üstlendiğini ifade ederek, yumuşak güç unsurlarını ortaya çıkarmıştır. Bu güç unsurları toplumsal barışı sağlamak adına simge, sembol, kimlik ve kültür politikaları geliştirerek barış sağlanmayı amaçlamıştır. (Kara, 2019)

2.1.2.2. Yumuşak Güç Kavramı

Soğuk Savaş döneminin sona ermesi yerini küreselleşen bir ortama bırakmıştır. Küreselleşme ile birlikte farklılıkların kabulü ve eşitlik talebi, resmi kurumlar tarafından karşılık bulmuş ve uluslararası kuruluşlar kültür, kimlik politikalarına ağırlık vermiştir. Küreselleşme ideali uluslararası kuruluşların IMF, WTO (Uluslararası Para Fonu, Dünya Ticaret Örgütü vb.) etkinliklerini arttırmıştır. Uluslararası devlet dışı örgütlerin etkinliği ve sorumluluk alanı çok sayıda devleti geride bırakmıştır. Küreselleşme toplumsal hayatın her alanında kendini göstermiş insanların hayat tarzlarını ve yaşam süreçlerini etkilemiştir. Süreç uluslararası örgütler vasıtası ile devletlerin iç politik durumlarını aşarak, üst kültür oluşmasına ve karar alma mekanizmalarının gelişmesine katkı sağlamıştır. (Kakışım, 2016, s. 95) Bu bağlamda yumuşak güç kavramı, uluslararası ilişkiler teorisyeni J. Nye tarafından üretilmiştir. Yumuşak güç tanımı ise, bir devletin başka bir devlet üzerinde zor ve güç kullandırmadan, isteklerini yaptırması olarak da tanımlanabilir.

Yumuşak güç diğerlerinin tercihlerini şekillendirmeye dayanmaktadır. Bunu yaparken belirli metotların sağlanması gerekmektedir. Bu metotların temelinde cazibe, liderlik, istek ve ikna vardır. Belirli kural ve disiplin içerisinde yürütülen bu politikalar karşıdakinin etki alanını kısıtlamayı hedeflemektedir. Bu sayede yumuşak güç unsurlarını güçlendirmektedir. Otoriter ülkelerde zorlama ve emir ile düzen tesis edilse de, demokratik ülkelerde ikna ve cezbetme yolu ile liderler teknik geliştirmektedir. Bunların temelinde cezbetme gücü yatar. Devletler, açık bir tehdit durumu olmadan, rakip aktörün davranışlarını cazibe ile değiştirebiliyorsa yumuşak gücün varlığından bahsedilmektedir. (Nye J. S., 2020) Devletlerin uluslararası anlamda meşruiyetini sağlaması için ikna ve cazibe yöntemlerini kullanması gerekmektedir. 21. yy'da geleneksel diplomasi hükümetin

hedeflerini gerçekleştirebilmesi için yetersiz kalmaktadır. Bu sebeple diplomatların görev yaptığı ülkelerde, ülke imajını iyi bir şekilde pazarlaması da yumuşak güç unsurları arasında yer almaktadır. (Sancar, Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler , 2012)

Yumuşak güç ve sert güç birbirleri ile bağlantılı hareket etmektedir. İki kavram da birbirini desteklemektedir. Sovyetler Birliği, Çekoslovakya'ya müdahalesi nedeniyle gücünün büyük bir kısmını kaybetmiştir. Askeri ve ekonomik olarak sert güç kaynaklarını geliştirse de bu kaynakları doğru ve meşru bir yumuşak güç zeminine intikal ettirememesi güç kaybetmesine neden olmuştur. Bu örnek bizlere materyal alanda güçlü olmanın meşru güç olmaya neden olmamasına iyi bir örnektir. Güç bu noktada istenilen çıktılardan alınması ve rakip davranışlarını etkileme kapasitesidir. Devletlerin davranışları etkilemek için de kurumların tesis edilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda kurulan BM, WTO, IMF, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi vb. kurumlar, ülkeler arası diyalogda ve yaptırımda önemli bir noktadadır. Bu kurumların cazibesi ve kabiliyeti nedeniyle meşruluğu kabul edilmiştir. Aktörlerin yumuşak güç sistemi içinde yaptırım uygulaması maliyet açısından da çok faydalıdır. (Nye J. S., 2020, s. 31)

İkna ediciliğin bir başka boyutu ise basın yayın araçları yolu ile yapılmaktadır. Medyanın küreselleştirmeye yardımcı etkisi coğrafi anlamda her tarafa ulaşabilmektedir. İletişim teknolojilerinin biçim değiştirmesi ile insanlar dünyanın herhangi bir bölgesinde yaşanan gelişmeleri anlık takip edebilmektedir. (Giddens, Modernliğin Sonuçları (Ersin Kuşdil, Çev.), 1994, s. 73) Özellikle 1980'li yıllardan sonra ilerleyen teknoloji ve bu bağlamda gelişen iletişim araçları ülkelerin yumuşak güç politikalarına büyük katkı sağlamıştır. Bir ülkenin yumuşak güç unsuru olarak; kültür, siyasi değer ve dış politikadan oluşan başlıca üç kaynağı bulunmaktadır.

Nye'a göre yumuşak güç kavramında kültür; bir ülkenin evrensel değerlerine ve ortak çıkarlarına hizmet etmesi durumunda istenilen sonuçları alma olasılığını artırır. Genel olarak edebiyat, sinema, spor ve kitlesel eğlence ülke imajını artırarak ülkenin güçlenmesine katkı sağlar. (Nye J. S., 2020, s. 32) Popüler kültür bu noktada ülke çekiciliğine yardımcı bir unsurdur. Bu kültürün yönlendirilmesine, diğer insanlar tarafından teşvik edilmesine destek olmaktadır. Bunun farkına varan ve son zamanlarda büyük bir kültür atılımı içinde olan Güney Kore Cumhuriyeti, sinema ve dizi sektöründe başarılı sonuçlar almıştır. Bu sonuçlar ülke imajına katkı sağlayarak uluslararası alanda kültür meşrutiyesi oluşturmuştur. Bununla beraber ticaret kültürü iletmede büyük rol

sahibi olmuştur. Eğitim ve burs programları ülkelere yetişmiş insan kaynağı konusunda büyük fayda sağlamıştır. En önemli katma değer örneği, Amerika’da bulunan üniversitelerde görülmektedir. Kendi ülkelerinde yetişen donanımlı insanlar eğitim kalitesinin, popüler kültürün ve kapital endüstrinin etkisiyle yer değiştirmekte ve oradaki kültürü kendi ülkelerine getirmektedir. Bu politikalar uzun ve kısa vadede sonuçlar ortaya çıkarmaktadır. Uluslararası bir devletin güçlü bir hale gelmesi salt askeri kaynaklar ile mümkün olmamaktadır. Klasik ve modern dönemde başlıca güç etkeni olan coğrafya, hammadde ve nüfus faktörünün, teknoloji ve inovasyonun etkisi ile önemi azalmıştır. Özellikle 2000’li yıllardan sonra gelişen otomasyon teknolojisi, ekonomide emek gücüne olan ihtiyacı zayıflamıştır. (Acemoğlu, 2020) Bununla birlikte yapay zeka gelişiminin hızlanması; teknoloji, eğitim ve ekonomik gelişmişlik ile ilişkilendirilerek ilerleyen zamanlarda yapay zekanın sert gücün yerini alacak bir güç çeşidi olması beklenmektedir. (Sancar, Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler , 2012, s. 24)

Yumuşak güç sonuç olarak net ve somut kazanımları olmayan fakat uzun vadede kazanımları olan bir sahadır. Demokrasi, insan hakları ve açık pazarların oluşturulmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu bakımdan idealist paradigma ve küreselleşme ile ilintili olduğu söylenebilir. Yumuşak güç popüler kültürün haricinde, sivil toplumdan kaynaklanan bir gücün varlığını açıklamaktadır. Kültür, bireylerin özgür ve bağımsız olduğu toplumlarda gelişmekte ve yumuşak güç kullanımı noktasında fayda sağlamaktadır. Bu bağlamda şirketler, vakıflar, dini cemaatler ve sivil toplum kuruluşları kendi faaliyet sahalarında bir yumuşak güç unsuru olarak hizmet etmektedir. (Nye J. S., 2020, s. 40) Bu durum uluslararası alanda iş birliğini güçlendirmektedir. Ülkeye artı değer sağlayarak, katma değer üretmektedir. Halkla ilişkiler faaliyeti olarak yumuşak güç, Türkiye örneğinde olduğu gibi laikliğin ve müslümanlığın bir arada olduğu, cumhuriyeti model olarak temsil edilmektedir. Bu bağlamda rol-model ülke statüsünde olarak diğer ülkelere kamu diplomasi faaliyeti yumuşak güç unsurları ikna ve cazibe yöntemi ile artı değer sağlamaktadır. Ülke politikalarını yürütücü konumunda bulunan kurumların stratejik planlarının bu değerler ışığında oluşturulması önem arz etmektedir. Bu kavramlar içerisinde gelişen özgür düşünce ortamı olumlu kamuoyunun artmasına neden olacaktır.

Gelişmekte olan ülkeler üzerinde, gelişmiş ülkelerin uyguladığı yumuşak güç politikalarının etkilerinin olduğunu görülmektedir. Ülkenin demografik yapısına göre

eğitim seviyesi yumuşak güç uygulama alanını oluşturan temel faktörler arasındadır. Yumuşak güç, gençlerin kullandığı teknolojik cihaz ve cihazlara yüklenen uygulama araçları ile doğrudan ilişkilendirilmektedir. (Gökbayrakagaçdan, 2018) Post-modern kültür ile birlikte tüketimin kendine özgü değerlerinin yerleşmesi hızlı bir şekilde gelişmiştir. Amerika Birleşik Devletleri, yaşam standartlarını diziler ve filmler ile pazarlayarak insanların tüketim alışkanlıklarını etkilemiştir. Medya sektörü tüketim ekonomisinin en temel belirleyicisi haline gelmiş ve zihinsel süreçlere dayalı mesaj aktarımı gerçekleştirmektedir. (Hatipler, 2017, s. 47) Yumuşak güç unsurlarının temel aktörleri olan kitle iletişim araçları ile ülke politikaları arasında eş güdümlü olduğu takdirde faydalı olmaktadır. Kamu diplomasi kavramına katkısı bu şekilde değerlendirilmektedir. ABD'nin popüler kültür hegemonyasını sağlamasında bu araçların ve modelin etkisi yadsınamaz bir gerçektir.

2.1.2.3. Akıllı Güç Kavramı

Akıllı güç kavramı ilk olarak sert ve yumuşak güç kavramlarının birlikteliğinden yola çıkılarak ortaya konulmuştur. Bu birlikteliğin eş güdümlü olması devletlerin sistemleri ve yapıları ile doğrudan ilgilidir. Akıllı güç için uygun bir hedef ve strateji gereklidir. Bu strateji için uygun kaynaklar etkin ve verimli kullanılarak hem sert güçten hem de yumuşak güç unsurlarından faydalanılması beklenmektedir. Akıllı bir güç için askeri kaynakların güçlü olması ve geniş ittifakların her düzeyde kurulması gerekmektedir. Ülkenin değerleri ve çıkarlarının bu iş birliklerine uygun olması akıllı güç kavramına hizmet eden diğer bir faktördür. (Armitage & Nye, Jr., 2006, s. 14)

Nye'a göre sert ve yumuşak güç kavramları birbirlerini desteklemektedir. Akıllı güç kavramı bu noktada ortaya çıkarak bu ikilem arasındadır. Örnek olarak Başkan John. F. Kennedy, nükleer silahlanma ile yaptırdığı anket sonuçlarının olumsuz çıkmasına rağmen, nükleer testleri uygulamıştır. Bunun esas nedeni, Sovyetler Birliği'nin nükleer silahlanma yarışında öne geçme olasılığıdır. Bu noktada insan doğası ve güç ilişkisi üzerine güçlü olmanın argümanlarını kullanmak devletler nezdinde daha kabul edilebilir bir seçenektir. (Nye J. S., 2020, s. 50) 2003 yılında Amerika'nın Irak işgal süreci de akıllı güç kavramına bir örnektir. Uluslararası alanda meşruluğunu sağlamak için birçok aktör ile iletişim kuran Amerika, Birleşmiş Milletler'in etki ve tarafsızlık ilkeleri konusunda çeşitli tartışmaların yaşanmasına neden olmuştur. Gelişen teknoloji ve internet sayesinde uluslararası toplumun kamuoyu söylemlerinden etkilendiğini söylemek

mümkündür. Bu söylemler Akıllı Güç kavramı zemininde gücü araçsallaştırmaktadır. Devletlerin bu güç ayrımını tanımlamak için çalışmalarını stratejik vizyon çerçevesinde yoğunlaştırması gerekmektedir. Yumuşak güç ve sert güç ayrılmaz bir biçimde iç içe geçmiş bir durumdur.

Amerika Birleşik Devletleri'nin bu noktada en büyük kaynağı güven üzerine inşa edilen sert güç politikaları oluşturmaktadır. İkinci olarak, yumuşak güç araçlarını geliştirmek, dış ülkelere yapılan yardımlar üzerine kurulmuştur. Üçüncüsü ABD'nin dış politika ile ilgili kurumların sayısı ile ilgilidir. Bu kurumların sayıca oldukça fazla ve çeşitlidir. Kurumlar bu noktada sert ve yumuşak güç kaynaklarını aynı noktada buluşturarak ABD için strateji ve politika üretmektedir. Bu bakımdan ABD'nin akıllı güç tanımlı Sovyetler Birliği'ni sert güç kaynakları ile sınırlandırarak, yumuşak güç stratejisi ile Avrupa ve Japonya'yı ekonomik olarak kalkındırma ve iş birliği noktasında destekleme üzerine kurgulanmıştır. Bu stratejiler ile Amerika, uluslararası sistemde merkez bir noktaya ulaşmıştır. (Armitage & Nye, Jr., 2006, s. 9) Güç ve güvenlik ikileminde, 2000'li yıllardan sonra ABD sert güç kaynaklarına ayrılan bütçenin sürdürülebilir olmadığı neticesi ile fazladan harcanan bir doların güvenlik getirmediğini, akıllı güç kavramını savunanlar vurgulamaktadır. Amerika'nın ilke ve değerlerinin önemsenmesi gerektiğini, tüm Dünya'ya da bu vizyon doğrultusunda evrensel özgürlük ideali için savaşılmasını uygun görmektedir. Nye'a göre 21.yy'da savaş çok taraflıdır. Amerika'nın etki alanını genişletmek, günün ve zamanın koşullarına uygun, yeni kurumlar ve çoğulculuk ile mümkün olacağını söylemiştir.

Akıllı güç, ekonomik, askeri, hukuki, diplomatik ve kültürel değerler gibi çeşitliliklerin bir araya getirilerek, içlerinden seçilen bir veya birden fazla kaynağın içinden seçilmesi ve hayata geçirilmesini amaçlamaktadır. Burada seçilen unsurların katılımcı ve genel kabul görmüş olması önemlidir. Yumuşak güç unsurları başarılı olması vakit almakta fakat somut sonuçlar vermektedir. Sert güç ise hızlı ve erken başarıya odaklanmaktadır. Bu bağlamda akıllı güç kavramı, sert gücün sağladığı avantajları yumuşak güç unsurları ile birlikte kullanılan stratejilere dönüştürülüp tüm aktörler tarafından uygulanabilmektedir. (Kaya, 2019, s. 41)

Akıllı güç kavramı üzerine doğu blokundan verilebilecek diğer bir örnek ise Çin Halk Cumhuriyeti'dir. (ÇHC) II. Dünya savaşı sonrasında 1949 yılında iktidara gelen Çin Komünist Partisi tarafından yönetilen ülke uluslararası alandaki olumsuz imajını

düzeltilmek için yumuşak güç unsurlarını çeşitlendirmiştir. Özellikle de 2000'li yıllardan sonra eğitim, kültür ve sağlık diplomasisi alanlarındaki politikalarına daha fazla yatırım yapmıştır. Bu alanda rol model olarak geliştirilen en önemli uygulama, barışçıl kalkınma modelidir. Bu model ile birlikte kendini küreselleşen dünya ile birlikte görmekte ve bu doğrultuda bir kalkınma stratejisinin belirlenmesine neden olmuştur. Belirlenen stratejinin amacı Asya bölgesinin ekonomik olarak büyümesini, ülkenin istikrar ve refahını düzenlemeyi hedeflemektedir. Program, ülkeler arası dostluk inşa süreçlerini başlatırken, güvenlik alanında da iş birliği diplomasisi başlatmayı hedeflemiştir. Dış politikada periferiyal diplomasi ve ortak kader birliği kavramları bu politikaların somut örnekleri arasında yer almaktadır. Bölgesinde ürettiği ekonomi temelli kalkınma stratejisi; 'Çin Çözümü' veya 'Çin Barışı' adının verilmesine dayanak oluşturmuştur. Bu noktada merkez-çevre teorisinin Asya bölgesine uygulanmasında ulusal çıkar ve ulusal güvenliği sağlamasında Çin Halk Cumhuriyeti'ne fayda sağlamıştır. Uluslararası ilişkiler bağlamında ÇHC tarafından uygulanan kalkınma programı, Akıllı Güç kavramına bütüncül ölçekte yaklaşılması ve tanımlanması bakımından somut bir örnektir. (Kaya, 2019, s. 44)

2.2. Hakikat Ötesi Dönem

Hakikat ötesi çağ olarak adlandırılan Post-truth kavramı en yalın haliyle, tarafsız, objektif ve nesnel olan gerçekliğin kamuoyu oluşturmada önemini yitirmesidir. Kamuoyu oluşturmada insanların kişisel yargı ve inançlarının etkin olma durumu olarak ifade edilebilmesidir. 2016 yılında Oxford sözlüğü tarafından yılın kelimesi seçilen "Post truth" Türkçe'ye hakikat sonrası olarak çevrilmiştir. 2016 yılında çizilen karikatür ise kavramın en basit ve sade görsel olarak örnek verilmektedir. Karikatürist Martin Shovel Descartes'in "Düşünüyorum o halde varım" sözünü günümüz konjonktürüne göre uyarlayarak, hakikat sonrası dönem için "İnanıyorum öyleyse haklıyım." şeklinde ifade etmiştir. Kişilerin doğru olanın değil, duymak ve görmek istediklerine inanır haline geldiğini belirtmiştir. Bu kavram politik olarak bir tarafı temsil ederek, siyasi bir güç olarak kullanılmaya sebep olmuştur. (Şimşek & Yalı, 2019, s. 9)

Şekil 1. Kaynak: Twitter, Martin Shovel- Truth vs Post-Truth

Hakikat ötesi dönem olarak adlandırılan bir durumun ortaya çıkması 2016 yılına denk gelse de, kavram ilk olarak 1990'lı yılların başında ortaya çıkmıştır. Amerikalı sırı oyun yazarı Steve Tesich tarafından 1992 yılında 'Nation' dergisi için kaleme alınan bir makalede kullanılmıştır. Makalede Başkan Nixon döneminde ortaya çıkan 'Watergate sendromu' olarak adlandırdığı rahatsız edici gerçekleri açıklamaya çalıştı. Tesich'e göre, totaliter rejimlerin temel dayatma argümanı olarak algı ve propaganda metotlarının haricinde, bu durum karşısında gerçekleşen tavrın farklılığını ortaya çıkartmıştır. Amerikan halkının çok temel bir şekilde, özgür bir halk olarak bir karar verdiğini ifade etmiştir. İnsanların herhangi bir gerçeği inkâr edebilecek bir ruhsal mekanizma geliştirdiğini ifade etmektedir. Tesich ortaya koyduğu düşüncenin zamanın öncesinde bulunan bir tespit olduğu yönünde Oxford Dictionaries tarafından onaylanmıştır. (Kreitner, 2016) Bununla birlikte, post ve gerçek tanımları 1991 yılında Amerika-Irak arasında yapılan Körfez Savaşı sonrasında bir kez daha bu iki kavramı sorgulanmasına neden olmuştur. Gerçek ve kahramanlık algısı üzerinden politikacıların halka sunduğu iftihar ve övünme metodu bu yeni gerçeklik ötesi durumun inşa edilmesine dayanak oluşturmaktadır.

2.2.1. Hakikat Ötesi Dönem 'de Güç

Hakikat ötesi dönemde güç olgusu bütün kıtalarda yaşayan insanları kontrol altına almaya çalışmaktadır. Bu durum sosyal medyanın insanlar tarafından aktif bir şekilde kullanılması ile mümkün olmuştur. Yaklaşık iki milyar insanın bu mecralarda üretilen

bilgileri ve yayınları takip ettiği ön gör÷lmektedir. Bu durum, Orta çağda papalık makamının elinde bulunan güç ile mukayese edilmektedir. Bu platformlardaki sahte kullanıcı hesapları vasıtası ile egemen sınıfın çıkarlarına uygun olarak hareket ettiği güncel tartışma konusudur. Durum karşısında insanların bilgi takip süreçleri ve reaksiyonları ilk olarak bu platformlarda kendisini göstermektedir. Bu doğrultuda sosyal medya platformlarını oluşturan teknolojik altyapı unsurları, birbirleri ile ilişkilendirilmektedir. Hakikat ötesi çağda bu gücün hangi alanlarda, nasıl kullanıldığı konusu önemlidir. (Şimşek & Yalı, 2019, s. 34)

İletişim ve teknoloji dünyasına hakim olan topluluk, hakikat ötesi çağda gerçek anlamda gücü elinde bulundurmaktadır. Hakikat-ötesi dönemde güç olgusu, devletlerin ve küresel şirketlerin paralelinde inanç çeşitliliği üzerinden ilerlemektedir. Bu çerçevede, kurulan küresel halka ilişkiler şirketleri, gelişen yapay zeka ve inovasyon teknolojileri dördüncü endüstri devrimi olarak kendini milenyum çağında göstermiştir. Her devrim gibi dördüncü devrim de insanların yaşam tarzlarını ve tercihlerini kolektif olarak etkilemiştir. Tercihlerin etkilenmesi ile birlikte evrensel kültür ölçeğinde, tekelleşme meydana gelmiştir. İşbirliği'nin artması ile birlikte, ortak kalite, marka ve beğeniler benzerleşmiştir. Teknoloji firmalarının insanlık için ortak iyi kavramı için çalışması gücü bu alanda toplanmasına sebep olmuştur. Bu güç araçsallaştığında, diğerk dönemlerden farklı bir şekilde ilerlemektedir.

Hakikat ötesi dönemde medya, haber ve bilgi paylaşılması konusunda da teknik geliştirmiştir. Bu yeni teknik demokratik toplumların kültürel kutuplaşmasını da arttırmıştır. Örnek olarak bu döneme ABD Başkanlık seçimlerinde yaşanan dijital pazarlama ve reklam ile oy kullanacak kitlenin görüşleri etkilenmeye çalışılmıştır. Güvenilir medya ve bilgi kaynağı sağlanması için az sayıda medya kuruluşu ortak bir temel oluşturmuştur. Bununla birlikte bireylerin kendi değerlerine ve inançlarına göre ayrımlaşma eğiliminde olan medya kuruluşları insanların ön yargılarını yıkmak yerine yanlış ve inanç üzerine kurgulanmış bilgileri yaygınlaştırma işini üstlenmiştir. (World Economic Forum, 2017, s. 24)

Kitlelerin yönlendirilmesi, iletişimsel olarak inandırılması Hakikat ötesi Çağ'da meşruluğun temel sebebidir. Bu sayede kitleler için söylem ve inandırıcılık misyonu tamamlanmaktadır. Daha önceki bölümlerde bahsettiğimiz 20. yy için güç olgusunun araçları ve unsurları, milenyum çağında değişmiştir. Güç, hegemonya ve siyaset

araçlarının değişmesi ile birlikte, uluslararası alanda ana akım paradigmlar altında kümelenen teoriler, hakikat ötesi dönem içinde bulunan güç formüllerine işlevsel bir katkı sunmaktadır.

2.2.2. Hakikat Ötesi Dönem ‘de Güven Unsuru

Güven kavramının tanımı, ortak eylemlerin gerçekleştiği durumlarda söylemsel ve kültürel bağlar arasında kurulan ilişkidir. Minimum seviyede iş birliği ve sosyal hareket, karşılıklı güven ile mümkün olabilmektedir. (Ünal, 2021, s. 234) İnsan ve devlet arasındaki güven ilişkisinden ilk bölümde bahsettiğimiz üzere, bu ikili ilişki insanlık tarihi kadar eski bir sürece dayanmaktadır. Devlet ve hükümdar arasında otorite üzerinden sağlanan bu ilişki, tarihsel bağlamda günümüze kadar devam etmiştir. Güç ve güven unsuru arasındaki ilişki birbirlerini paradigma ve teoriler bağlamında etkilemiştir. Bu iki kavram temelde siyaset felsefesinin aydınlanma çağından beri cevabını aradığı sormamıza sebep olmaktadır.

Güven olgusunu inşa edilmesi, hakikat ötesi dönemde devletlerin kurumları vasıtasıyla inşa ettiği bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Hakikat ötesi üzerine yapılan tartışmaların temelinde bilime ve demokrasiye olan inancın ve kurumlara olan güvenin azalması bulunmaktadır. Günümüzde kitlelerin ve devletlerin en önemli sorunları arasında yer alan ‘Ulusal Güvenlik’ meselesi hakikat ötesi dönemde de güvenlik kavramının içeriğini değiştirmiştir. Teknoloji ve iletişim çağında yaşanan bilgi paylaşımı, bilginin doğruluğunun takip edilemez noktada manipülatif etkisi büyük tahribata neden olmaktadır. Sübjektif bilgi paylaşılmasında yaşanan durumlar, kamuoyu oluşturma çok etkin olmaktadır. Bu sebeple belirli gruplar tarafından kişisel ve duygusal görüşler kitleyi objektif gerçeklikten uzaklaştırmaktadır. Objektif bilgidен uzaklaşılması ile tasarlanan gerçek dışılığı, kitle iletişim araçları vasıtası ile planlı gerçekliğin tasarlanmasıdır. Bu sayede kitleler belirli kamuoyu gruplarına yönelik gerçek yerine ihtiyaç duyulan söylemlerde bulunması hakikat ötesi kavramını ortaya çıkaran temel nedenlerden biridir.

Günümüzde ilerleyen teknik hızı yakalamak nedeniyle insanlık tarihi, iletişim araçlarının bütünsel olarak kapasitelerinin artırılmasıyla farklı bir boyuta taşınmıştır. İnsanların edilgen konumları, hakikat ötesi dönemde bozulmuş ve insanlar medya alternatifi üretmişlerdir. Tercih ve tasarıya göre kitlelerini sosyal platformlar sayesinde oluşturan kullanıcılar, iletişim araçlarının teknolojik devrimleri ile birlikte sosyal, siyasal ve kültürel olgulara, resmi ve resmi olmayan kurumlara yön vermektedir. Bu yön güven

olgusunu yeniden inşa edilmesine neden olmuştur. Kurumsal markalar dijital platformlardaki hedef kitlelerinin güvenini kazanmak için iletişim stratejileri geliştirmişlerdir. Temelde bu stratejiler güven olgusunun yeniden kazanılması ile ilişkilendirmiştir.

Hakikat Ötesi olarak adlandırılan yönelimin ortaya çıkmasında popülizm etkilidir. Popülizm temelde seçkin karşıtı argüman olarak halk temsiliyetine dayanmaktadır. Daha da basitleştirmek gerekirse, popülistler halkın %99'unu değil %100'ünü temsil ettiklerini ifade etmektedir. (Müller, 2016, s. 15) Modernizmin dışlamış olduğu ve yok saydığını düşündüğü ikinci sınıf kişiler ve kitleler oy verdiği siyasal partinin kimliğinde kendi temsiliyetini bulmaktadır. Bununla birlikte, halk temsiliyetini temsil etmeyen, seçkinlerin egemenliğine son vermek üzerine sistem yeniden kurulmaktadır. Halkın seçkinler karşısında sandık üzerinden hesaplaşması nedeniyle, demokratik sistem; atanan ve seçilen ayrımının doğmasına neden olmaktadır. Bu sebeple, seçimleri kazanan popülist bir lider askeri ve idari atamaları yeniden halk adına meşrulaştırmaktadır. Hakikat ötesi olarak tabir edilen dönemde, siyasi liderlerin halkın kendi duygularına ve söylemlerine olan sadakatini arttırması için, çeşitli iletişim araçları ve iletişim stratejileri gelişmiştir. Önyargı, kızgınlık ve mağduriyet gibi kavramlar temelinde popülist liderler, politika üretmektedir. Siyasal partilerin, iletişim kampanyaları bu doğrultuda gelişmesi, ‘‘hakikat ötesi’’ kavramı da önem kazandırmaktadır. Modern dönemin ilkeleri ve şartları, toplumun taleplerine çözüm üretememesi neden olmuştur.

Devlet sisteminin artan talepleri karşılayamaması ve bu durumun bürokratlar tarafından dile getirilmesi, popülist siyasi argümanlar açısından ters korelasyon etkisine eşdeğerdir. Modernizm mirası olan kurumlara, gerekli altyapı düzenlemelerin yapılamamıştır. Bu nedenle hakikat ötesi dönemde güven kavramı kurumlar, siyasal partiler ve özel kuruluşlar tarafından yeniden tasarlanma ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Kurumların şeffaflık ilkesini gözeterek, ve doğru istatistiksel bilgilerin kamuoyu ile objektif olarak paylaşılması ve söylemde tutarlılıkları çerçevesinde güven inşası yapılanmalıdır.

Doğrulanmış bilgi ve şeffaflık için sosyal girişimcilik ağları yeni projeler üretmektedir. Gerek resmi kurumlar gerekse de sivil toplum kuruluşları kamuoyunun doğru ve objektif bilgiye erişebilmesi adına uygun altyapıyı oluşturmaktadır. Bunlardan en bilinen örneği, 2016 yılında kurulan www.teyit.org adlı internet sitesi, haber kaynağına dayalı olarak doğrulama ve güçlendirme faaliyeti üretmektedir. Özellikle internet tabanlı

şüpheli, manipölasyona açık ve kaynağı belirsiz bilgileri doğrulamak üzere çalışmaktadır. (Teyit Nedir?, 2022)

Hakikat ötesi olarak adlandırılan doğruluğu teyit edilmemiş bilgiler nedeniyle, kamuoyu nezdinde kurumların güven duygusu azaltmaktadır. Benzer bir örnekte de konunun önemini vurgulanarak, üst ölçekte bir hazırlık bulunmaktadır. Türkiye Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, hazırlık aşamasında olan yeni nesil doğrulama platformunu, sosyal medya da yaratılan dezenformasyonu önlemek amacıyla hayata geçirmeyi planlanmaktadır.

Hakikat Ötesi dönemin habercisi olarak 2015 yılında faaliyetine başlayan, Poynter Enstitüsü ‘‘Uluslararası Doğruluk Kontrol Ağı’’ dünya genelinde haber kaynağına ve ülkelerin demokratik süreçlerine yönelik güven oluşturma süreçlerine katkı sağladıklarını ifade etmektedir. Değişen altyapı sistemine uygun olarak haber kaynağı ve gazeteciler için, pratik çözümler üretilmektedir. Bunlardan en önemlisi, dünya genelinde doğrulama haber platformları ile imzaladıkları ‘İlkeler Kılavuzu’dur. Doğruluk kontrolü yapan organizasyonlar ile tarafsızlık, şeffaflık ve düzeltme politikaları konularında destek sağlayarak, evrensel bir geçerlilik hizmeti sunmaktadır. Haber içeriklerinde doğrulama standardizasyonu geliştirerek, uluslararası geçerlilik kazanmasına yardımcı olmaktadır. Dezenformasyon ve önyargı ile mücadelenin çözümü olarak gazeteciler, vatandaşlar arasında söylem ve gerçeğe dayalı ifadenin kullanılması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu kapsamda ‘Kontrol Ağı’, internet sitesi üzerinden topladığı bağışlar ile hareket etmektedir. Platform, medya ve üniversite iş birliğinde çalışmalarını yürütmektedir.

3. KAMU DİPLOMASİSİ VE KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Aydınlanma çağı, modern anlamda uluslararası ilişkiler literatürünün oluşmasına zemin hazırlamıştır. Tarihsel miras ile birlikte yeniçağ, yeni bir anlayışın doğmasına da neden olmuştur. Temel diplomasi süreci, uluslararası ilişkiler disiplinine hizmet eden klasik anlayışa sahiptir. Klasik diplomasi modern devletin altyapısını belirlerken, gelişim modellerini de ilerletmiştir. Bu bağlamda 18. ve 19. yy’ dan sonra tüm Dünya’da yaşanan gelişmeler devletler arasında gerçekleşen değişimler ve gelişimler, diplomasi alanını da etkilemiştir. Bu doğrultuda diplomasi çalışmaları klasik anlamda kendi çerçevesinin dışına çıkmıştır. Uluslararası sahada yön belirleyici olmuştur. Uluslararası sistemin anarşik yapısı gereği diplomasi, modern ulus devlete yön veren en önemli kurumların başında gelmektedir. Bu bağlamda kamu diplomasi kavramının II. Dünya savaşı sonrasında ortaya çıktığı söylenmektedir.

3.1. Tarihsel Arka Plan

Kamu diplomasi kavramını tarihsel olarak yeni bir kavram olsa da diplomasi kavramı ‘‘ her türlü resmi evrak, berat, ruhsat’’ sözcüğünden alınmıştır. Fransızca sözcük Eski Yunan dilinde ‘‘ikiye katanmış evrak veya kağıt’’ şeklinden birleştirilmiş ve türetilmiş halidir. Eski Yunan şehir devletlerinde, devletler arası resmi iletişimin sağlanması adına elçiler için çıkarılan belge ile kimlikleri doğrulamaktaydı. Bu devletler arası diplomasi geleneği oluşmasında başlangıcı kabul edilmektir. Modern anlamda resmi diplomatların yaptığı işlemlerin kökeni buraya dayanmaktadır. Klasik siyaset çağında da Osmanlı Devleti ve Selçuklu Devleti’nde üst düzey bir bürokrat olarak görev yapan Nişancı, devletlerarası yazışmalarda, padişahın tuğrasını çekerek dışişleri memuru olarak çalışmıştır. Sözlük anlamı ‘Bir şeyi belli etmek üzerine alamet koymak’ manasına gelen Farsça kökenli bir sözcük olan ‘Nişan’, imza veya tuğra hükümdarın yazılı sembolüdür. İmparatorluğun son zamanlarına kadar bu görev devam ettiğini söylemek mümkündür. (Afyoncu, 2022)

Fransız ihtilali ile beraber ortaya konan halkçılık kavramı, kamuoyu fikrinin oluşmasında önemli bir noktadadır. İhtilalin başlaması ile ortaya çıkan eşitlik, özgürlük

ve kardeşlik fikirleri ve duyguları sebebiyle krallıklar, halkın sözlerini ve isteklerini dinlemeye başlamıştır. Alınan kararlarda halkın tepkisi ve sağduyusu gözetilmiştir. Yine aynı dönemde, kitle iletişim araçlarının çoğalmasıyla gazeteciler halk adına sorma ve halkı bilgilendirme için yazılı haber üretme anlayışı ile bakanlara ve diplomatlara soru sorma kültürü gelişmiştir. Bu durumun da geleneksel kamu diplomasisi kavramının kökenlerine hizmet ettiği varsayılmaktadır. (İskit, 2018, s. 144)

Sanayi devrimi ile birlikte teknolojinin gelişmesi birçok alanda köklü değişiklik meydana getirmiştir. Kıta Avrupa'sında ağır sanayi ve makineleşme süreci başlamıştır. Özellikle askeri makineleşme savaşları çok boyutlu etkilemiştir. Orduların başarı koşulları arasında asker sayıları ve klasik üstünlük özellikleri, yerini icat edilen yeni makinalı teknik silahlara devretmiştir. 19. yy' da makina gücüne sahip olmak, devletler için en önemli gereksinim arasında gelmektedir. Nitekim bu doğrultuda, Osmanlı Devleti 18. yy 'da yaşadığı savaş yenilgilerine son vermek adına Avrupa'ya daimi elçiler göndermiştir. Benzer teknolojileri icat etmek amacıyla ülkelerle diplomatik iş birliği faaliyetinde bulunmuştur. Diplomatik iş birliği sadece teknoloji alanında kalmayarak, devletin yapısal reformlara dönüşmesine neden olmuştur.

Güçlenme, iş birliği ve savaş dengeleri arasında diplomasi, yeni bir form kazanarak gelişmiştir. Özellikle I. Dünya Savaşı'nda ortaya çıkan 'topyekûn harp' kavramı savaşın boyutunu değiştirmiştir. Modern savaşlar ve gelişen askeri teknolojiler şehirde yaşayan sivil insanların hayatlarını etkilemiş, ülke ekonomilerini durma noktasına getirmiştir. II. Dünya Savaşı sonrasında nükleer silahların keşfedilmesi ile, savaş sanatı yeniden form kazanmıştır. Soğuk Savaşta blok lideri olan iki ülke hem askeri hem de psikolojik olarak güçlerini test etmişlerdir. Nükleer teknoloji füze teknolojisinin gelişimine ve buna paralel olarak da uydu teknolojisinin gelişimine yol açmıştır. Uydu teknolojisi de tüm dünyada iletişim cihazlarının üretimi ve kullanımını yaygınlaştırmıştır. Devletler tarafından üretilen bu teknolojik materyallerin caydırıcılık unsuru sağlandığının farkına varılması çok sürmemiştir. (Gürsel, 2020, s. 74). Bununla birlikte Amerika Birleşik Devletleri, gelişmekte olan ülkelere bu teknolojiyi pazarlayarak, marka imajını güçlendirmiştir. Uzay teknolojisi sadece realist teori perspektifinde değil, koşullara göre liberal teori perspektifinde de gelişmiştir. Uzay yarışı dünyada kalıcı barışın ve uluslararası dengenin sağlanması adına önemli bir noktadadır. Geleneksel diplomasinin yanında kamu diplomasi kavramı, temelde uydu teknolojisinin gelişimine bağlı olarak

ilişkilendirilebileceğini söylemek yanlış olmayacaktır. Kamu diplomasisi bu bağlamda yeni bir kavramdır. Bununla birlikte Berlin Duvar'ının yıkılması, 1990'lı yıllardan sonra ABD'nin tek güç olarak dünya siyasetine hakim olması ve sürdürülebilir politik argümanı yumuşak güç unsurları ile sağlamak istemesi, kamu diplomasi kavramını genişlemiştir. Sert güç araçları ile başlayan süreç, yumuşak güç araçları ile devam ettirmiştir.

3.2. Kamu Diplomasi Kavramı

21. yy politika, somut değişimlerin etkin bir şekilde görüldüğü ortamda yaşanmaktadır. Temel olarak teknoloji ile başlayan değişim süreçleri, sosyal ve kültürel anlamda 20. yy 'da yaşanan hızlı değişimlere nazaran çok daha aktif ve devrimsel nitelikte olduğu söylenmektedir. Bu kapsamda 'Küreselleşme' kavramı devletleri ve toplumları zorunlu bir değişime tabi tutmuştur.

Kamu diplomasi kavramı, milenyum çağı ile birlikte önemi artan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kavramın işlevselliği ve geçerliliği, medya ve teknolojinin gelişimi ile doğru orantılı şekilde ilerlemiştir. Kamusal diplomasi, kamuoyu diplomasisi veya halk diplomasisi tabiri Türkçe diline 'Kamu Diplomasisi' olarak yansımıştır. Kavramın yeni olması devlet kurumları arasında da gelişimini hızlandırmıştır. Nitekim Türkiye'de ilk kez 30 Ocak 2010 tarihi 27478 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan genelgesi ile Başbakanlık bünyesinde koordinatörlük düzeyinde organizasyon kurulmuştur. Kamu Diplomasi Koordinatörlüğü'nün temel kuruluş amacı, devletlerarası resmi diplomatik faaliyetlerinin yanında, uluslararası toplumu etkileme ve yönlendirme aracı olarak Kamu Diplomasi çalışmaları gerçekleştirmiştir.

Kamu diplomasi kavramı, 1960'lı yıllarda ABD'li diplomat Edmund Gullion tarafından ortaya çıkarılmıştır. Kavramın geliştirilme amacı propaganda teriminden uzaklaştırılması ve ülke faaliyetlerinin tasarlanarak bir program dahilinde yapılan halkla ilişkiler çalışmasıdır. Halkla ilişkiler faaliyetleri ile bu çalışmalar temelde ulusal çıkarları geliştirmeyi arttırmayı ve geliştirmeyi hedeflemektedir. Lider ve diplomat özelinde ilerleyen ilişkiler haricinde Kamu Diplomasisi temel ölçekte öğrenci değişim programlarını, sivil toplum kuruluşları, kültürel ve sanatsal etkinlikleri, radyo ve televizyon yayıncılığını, resmi kurumların marka faaliyetlerini kapsamaktadır. Bu bağlamda uluslararası örgütlerin uluslararası ilişkilerde ortaya çıkardığı evrensel eğilimlerini yaygınlaştırmayı amaçlamaktadır. Bu eğilimler kamuoyu tarafından kabul

edilen meşrutiyet gücünü temsil etmektedir. Bu yeni güç anlayışı ise gelişen iletişim teknolojisi ile bilginin demokratikleşmesine hizmet etmektedir. (USC, 2022)

Soğuk savaşın sona ermesi ve 11 Eylül saldırıları ile başlayan kamu diplomasisinin zorunlu gelişim ihtiyacı; halkla ilişkiler, siyaset ve uluslararası ilişkiler gibi birbirleriyle ilişkili üç temel kavramdan etkilenmiştir. Uluslararası platformlarda iletişim dünyasının ana akım öncülü olan CNN International, El Cezire, BBC ve TRT gibi uluslararası yayın kuruluşları anlık olarak önemli gelişmeleri dünya ile paylaşmaktadır. Küresel sistemde ajanslardan gelen bilgi hizmeti sivil toplum kuruluşlarına, hükümetlere ve insanlara fikir sahibi olma fırsatı vermektedir. Uluslararası sistemde iletişim araçlarının diğer bir önemi de küresel çapta, imaj, itibar ve ikna faaliyetlerini üstlenme misyonuna sahip olmasıdır. (Gilboa E. , 2008)

20. yüzyılın en büyük medya teorisyeni olarak adlandırılan ve elektronik çağının kahini bilinen Kanadalı medya felsefecisi Marshall McLuhan 1960'lı yıllardan itibaren medya ve teknoloji hızının artmasına dikkat çekerek, Dünya'nın küresel bir köy olacağını vurgulamıştır. Bu bağlamda McLuhan'ın 'Küresel Köy Teorisi'nin Kamu Diplomasi kavramı ile ilişkilendirilmesi son derece önemlidir. Medya aktörleri, toplumları büyük oranda etkileyeceğini belirtmektedir. Bu bağlamda ikna ve imaj için gerekli olan altyapı unsurları, ülkelerin kamu diplomasi süreçlerini de etkilemektedir. Çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde modelleme örneklerine yer verilecektir.

Global bir ekonomik sistemin oluşması, yeni kurulan uluslararası sistemde birçok aktörün sisteme dahil olmasıyla kurulmuştur. Uluslararası örgütlerin ekonomik ve kültürel süreçleri etkilemesiyle birlikte karşılıklı gelişim sağlanmıştır. Bu sayede klasik diplomasi faaliyetlerinin yanında, ülkeler küresel kamuoyu oluşturma faaliyetleri için iletişim platformu kurmak durumunda kalmıştır. Liberal argümanlar ile küresel iletişim platformlarında faaliyet gösteren ülkeler, ulusal ve uluslararası hedeflerini gözeterek birbirlerine yakın ilişkiler kurmuştur. Kamuoyunun ve medyanın politikleşmesiyle birlikte ulusal hükümetlerin ötesinde diplomasi anlayışını değiştirmiştir. Özellikle II. Dünya savaşından sonra ülkeler, uluslararası platformlar aracılığı ile kendilerini diğer ülkeye tanıtmaları, kurulan sistemde yer edinmek için çabalamıştır. Amaçlarına ulaşmayı kolaylaştırmak için kamu diplomasi faaliyetlerine ağırlık vermişlerdir. Bu çerçevede liberal demokrasilerin yaygınlaşması medya organlarının önemi arttırmıştır. Kamu diplomasisi de aynı zemine paralel olarak önemini artırmıştır. (Köksoy, 2013, s. 57)

Cull’a göre kamu diplomasisi, yabancı bir kamuoyunu dinlemek noktasında önemlidir. Bir hükümetin, başka bir devletin halkı ile arasında temasın biçimi genel anlamda kavramı tanımlamaktadır. Fakat kamu diplomasisi her zaman yabancı bir kamuoyunu etkilemeye yönelik bir eylem niteliğinde değildir. Uluslararası ilişkilerde yabancı bir devlet halkını dinlemek ve bunun sonucunda üst politikayı değiştirmek kamu diplomasisine hizmet etmektedir. (Cull, 2009, s. 12)

Cull yeni kamu diplomasisini işlevsellik bakımından, eski kamu diplomasisi ve yeni kamu diplomasisi olarak bölümlere ayırmaktadır. Bu ayrımın temel noktası ise baskın durumları eski ve yeni etkinliklere göre sıralamaktadır. Kamu diplomasisini karakteristik olarak ilişkilerin inşa süreçlerinde aktif rol oynayan model olarak tanımlanmaktadır. Soğuk Savaşın en önemli özelliği olarak, Joseph Nye tarafından tasarlanan ‘Yumuşak Güç’ terimi uluslararası aktörlerin bulunduğu yükseliş ile ilişkilendirilmektedir. Barış ortamında kültürel sermayenin gücünün artması bütünsel olarak ikna yaptırımını da beraberinde getirmiştir. Bu gücün aktif olarak yaratılması ulusal güvenlik kavramı ile ilişkilendirilmektedir. 2008’li yıllardan sonra salt yumuşak güç etkilerini ve stratejik politika oluşturma göstergelerini yine kavramın yaratıcısı Nye ve Wilson, ‘Akıllı Güç’ birleşimine bıraktığını ifade etmiştir. (Cull, 2009, s. 15) Çalışmamızın ilk bölümünde bu konu ile ilgili temel detaylandırma yapılmıştır.

Tablo 2: Eski/Yeni Kamu Diplomasisi

Baskın Özellik	Eski Kamu Diplomasisi	Yeni Kamu Diplomasisi
1) Uluslararası aktörün kimliği	Devlet	Devlet ve Sivil Toplum Kuruluşları
2) Teknoloji Ortamı	Kısa Radyo Yayını, Gazete, Sabit Telefon	Uydu, İnternet, Gerçek Zamanlı Haberler, Cep
3) Medya Ortamı	Yurtiçi ve Yurt dışı haber alanlarını temiz tutmak	Yurtiçi ve Yurt dışı haber alanlarını bulanık tutmak
4) Yaklaşım Kaynağı	Siyasi Savunuculuğun büyümesi ve Propaganda teorisi	Kurumsal Markalaşmanın büyümesi ve ağ teorisi
5) Terminoloji	"Prestij" "Uluslararası imaj"	"Yumuşak güç" "Ulus Markası"
6) Yapı Rolü	Yukarıdan aşağıya, yabancı halkların aktörü	Yatay, aktör tarafından kolaylaştırılmış
7) Doğa Rolü	Hedeflenen mesajlaşma	İlişki İnşa Etme
8) Genel Hedef	Uluslararası Çevresel Yönetim	Uluslararası Çevresel Yönetim

Kaynak: (Cull, 2009)

Tablo 2’de gösterilen öncüller ile birlikte eski ve yeni kamu diplomasi araçlarına örnekler Cull tarafından verilmiştir. Tabloda verilen bilgiler doğrultusunda soğuk savaş ve sonrası kamu diplomasi gelişimi iki aşamalı olarak ele alınmıştır. Bu iki aşamanın sınırlarının ‘Baskın özelliklere göre ayırım yapılması kamu diplomasisinin dayanak noktasına işaret etmektedir. Eski ve Yeni’nin en önemli farkı yaklaşım kaynaklarının temel değerler ölçüsünde etkisinin açıkça görülmesidir. II. Dünya Savaşının katı tutumları ve tüm dünyada etkili olan Neoliberal politika geçiş süreçleri yerini markalaşma ve

küreselleşmeye bırakmıştır. Bu da kamu diplomasisi alanına doğrudan etki etmiştir. Ulusal marka imgesi ile kültür entegrasyonu ülkelerin dış politika amaçlarına hizmet için yabancı halklar üzerinde kullanılmıştır.

Kamu diplomasisi, yumuşak gücün bir unsuru olması nedeniyle icracı hükümet tarafından politikalarını temsil eden ifadeler ile hedef kitleye doğru mesaj iletme yeteneğidir. Bu sebeple temel ölçüt siyasal sistemin değerleri ile ilgilidir. Evrensel sistemde inşa edilen sistemin değerlerine yönelik üretilen politikalar yabancı halklar tarafından karşılık bulması kamu diplomasisinin öncüllerindendir. Jeopolitik amaçlara ulaşmak için kamuoyu üretilmesi olarak tanımlanan kamu diplomasisi, genel olarak dış politikada taraftar toplama görevini üstlenmiştir. Bu görevi üstlenirken de geleneksel diplomasiden en büyük farkı ise bir ülkenin sivil toplumunu hedeflemesidir. (Sancar, 2012, s. 81)

Genel bir tanım da ağırlıklı olarak uluslararası aktörlerin dış politika hedeflerine yönelik başka bir halkla olan kurduğu ilişkiler ağıdır. Bu ilişkilerin gelişmesi ile ilgili ön koşul iletişimdir. Kamu diplomasisini destekleyen iletişim çalışmaları kapsamında, eğitim, kültür, alışveriş ve stratejik iletişim kampanyaları dahil olmak üzere bir dizi faaliyeti kapsamaktadır. Bu sebeple kamu diplomasi çalışmalarının en önemli unsuru, disiplinler arası çalışmadır. Kavramın tam olarak geliştirilmesi için disiplinler arası yaklaşımların belirlenmesi gerekmektedir. Yaklaşımların belirlenmesinde kitle iletişimi, güvenlik, teknoloji, kültür ve uluslararası ilişkiler disiplinlerinde görev ifa eden dernek, danışma kurulları ve üniversitelerden faydalanılmalıdır. Bu bağlamda kavramın geliştirilmesi açısından 2015 yılında kurulan Uluslararası İletişim Derneği-Kamu Diplomasi Grubu ve Uluslararası Çalışmalar Derneği'nin yürütmüş olduğu faaliyetler önem arz etmektedir. Kavram ile ilgili kaynak olarak Kamu Diplomasi Konseyi de önemli katkılar sunmaktadır. Küresel ölçekte Güney Kaliforniya Üniversitesi Annenberg Okulu merkezli kurulan Kamu Diplomasi Merkezi konu ile ilgili güncel literatürü oluşturmada temel araştırmalar arasındadır. (Sevin, Metzgar, & Hayden, 2019, s. 4815)

Geleneksel kamu diplomasi, hükümetlerin küresel kamuoyu ile paylaşmak istediği ulusal hedefleri ve dış politika söylemlerini ifade etmektedir. Günümüzde ise kamu diplomasisi hem hükümet hem de resmi olmayan kurumların söylemleri üzerinde doğrudan veya dolaylı etkisi ile küresel iş birliği ağlarını etkileme yöntemini içermektedir. Bu fayda bizlere kamu diplomasisi ile ilgili iki farklı yöntemin olduğunu

ifade etmektedir. Yöntemin belirlenmesi ilk olarak bizlere kavramın alt metnini okumamızda yardımcı olacaktır. Bu bakımdan kamu diplomasi çalışmalarını geleneksel diplomasi çabalarından etkileşim itibariyle ilişkilendirilmektedir. ABD'nin emekli bir dış ilişkiler çalışanı olan Joe Johnson'na göre yeni iletişim teknolojisinin gelişimi ile birlikte yapının daha da karmaşıklaştığını ve söylemlerin, bilgi yayınlanma hızının kontrolden çıktığını ifade etmesinin üzerinden on yıl geçmiştir. (Snow & Cull, 2020, s. 8) Bu varsayımlarımızdan bir tanesi de tezimizde de kullanılacak olan hipotezlere katkı sağlayacaktır. Karmaşık hale gelen disiplinler arası ilişkiler ve bilgi çağında yalan haber üretimi ile kamu diplomasisi kavramı daha ilişkisel bir hal almıştır. 2016 yılında itibaren ortaya çıkan 'Hakikat Ötesi' kelimesinin bu kadar popüler olarak aratılmasının nedenleri arasında bu varsayım ilişkisi kurulabilmektedir.

Tablo 3: Kamu/Diplomasi Kılavuzu

Kamu	Diplomasi
Hükümet dışı	Hükümet
Gayri Resmi	Resmi, Özenli, bilimsel
Aktif Kamu	Pasif kamu ya da izler kitle
Diyalojik, Değişim ya da iki yönlü	Tek yönlü bilgilendirici, iki yönlü asimetrik iletişim
Davranışta değişim	Davranışta değişim yok
Uygulayıcılar	Dışişleri Uzmanları

Kaynak: Sancar, G.A. (2012). Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler. (1.Baskı) İstanbul: Beta Yayınları, s. 80

Tablo 3'de belirtilen Kılavuz kamu ve diplomasi kavramlarını arasındaki temel ayrım Nancy Snow'un Handbook of Public Diplomacy kitabına göre derlenmiştir. Kamu ve Diplomasi terimlerini ayrı iki iletişim alanı olarak ele almıştır. Bu sonuca göre de gayri resmi olan ve hükümet dışı kurumların kamu diplomasi iletişimi açısından davranışta değişim gösterdiğini ve aktif olduğuna işaret etmiştir.

Geleneksel dış politika analizlerinde sabit ve klasik araçları ile birlikte, kamu diplomasisi, ülkelerin stratejik vizyonlarına hizmet etmektedir. Kamu diplomasisi, yabancı kaynağın, doğrudan söylem ve isteklerine yönelik yapılan her türlü faaliyet olması nedeniyle işlevselliğini korumaktadır. Kavram kullanımına ilk kez gazetesinde 1856 yılında 'London Time' gazetesinde rastlanmaktadır. Kavramın kamu niteliğinde olması, kelime terminolojisi bakımından bizleri daha da eskiye götürmektedir. Bu noktada İngiltere tarafından ilk kez kralın yetkilerini sınırlayan bir belge niteliğinde olan Magna Carta belgesi, eşitlik, yurttaşlık ve kardeşlik ideası ile hareket eden Fransız Devrimi, Amerika'nın tüm dünyaya duyurduğu bağımsızlık bildirgesi, uluslararası kamuoyuna verilen bir mesaj olarak eklenebilir. (Sancar, 2012, s. 82)

Kamu diplomasisi kavramı, yumuşak güç ve ince güç kavramı Joseph Nye'in öncülüğünde işlevsel duruma gelmiştir. Bunun temel sebepleri arasında ticaretin küreselleşmesi ve karşılıklı bağımlılık ilişkilerinin hem ülkeler özelinde hem de resmi olmayan kuruluşlar özelinde artmasıdır. Nye bunu bir güç olarak kabul ederek, bu gücün kullanım araçlarından bahsetmektedir. (Nye J. S., 2020)

Uluslararası ilişkiler disiplininde yeni gelişen teknolojik araçlar vasıtası ile ülkeler arası ilişkileri belirleyen karar alma süreçleri de değişmiştir. Bununla birlikte gerçek zamanlı diplomatik ilişkiler kendini göstermiştir. İnsanların gelişen teknoloji ile doğru orantılı olarak haber ulaşım kaynakları da değişmiştir. Teknoloji çağında da kamu diplomasi yönelimleri farklılaşmıştır. İnsanların gündelik kullanım alışkanlarına etki eden, anlık erişilebilir bağımsız medya kuruluşları ve bireyselleşen medya tüketicilerini sayesinde hedef kitleye yönelik mesaj ulaştırılmaktadır. (Gökırmak, 2012, s. 3)

21. yüzyılda insanların kolektif eylemleri sosyal ve dijital platformlarda fırsata dönüştürmektedir. Bu kamu diplomasinin görünen ve güncel haline örnek gösterilmektedir. 2019 yılının Aralık Ayı itibariyle Çin'de başlayan ve kısa sürede tüm ülkelere yayılan Covid-19 salgını bunun en büyük örnekleri arasında yer almaktadır. Hükümetlerin kamuoyuna hastalık ile ilgili raporların doğru ve şeffaf bir şekilde paylaşılması ülke markası inşası açısından çok önemli olduğu görülmüştür. Aynı şekilde pandemi ile mücadele kapsamında otoriter yönetimlerin tutum ve davranışları, çok hızlı bir şekilde uluslararası kamuoyuna yayılabilmektedir. Kamu diplomasisi bu noktada, ülke itibarlarını oluşturmaktadır. Hakikat ötesi çağ olarak adlandırılan dönem de yaşanan bilimsel verileri yalanma üzerine kurulu haber paylaşımları insanları tarafından

paylaşmıştır. İngiliz Diplomat Liz Galvez'e göre toplumların değişmesiyle birlikte diplomatik ilişkiler de değişmektedir. Uluslararası kurumlara ve iş birliğine önem veren devletlerin kamuoyuna verdikleri güven ile şekillenecektir. (Galvez, 2020)

3.3. Kamu Diplomasi ve Uygulama Çerçevesi

Kamu diplomasisi uygulamaları, uluslararası ilişkiler disiplini açısından temel bir noktada bulunmaktadır. Yeni medya araçları ile çok geniş kitlelere ulaşma imkânı bulan kamu diplomasi aktörleri, disiplinler arası çalışma ile sınırlarını belirlemektedir. Bu bağlamda II. Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan, teknoloji ve uydu çağı dönemi ile birlikte kamu diplomasisi tanımı, temel varsayımlar çerçevesinde gelişmiştir. İlk olarak soğuk savaş döneminde ortaya çıkan bu kavram, günümüze kadar varlığını etkin ve güçlü bir şekilde sürdürmüştür. Değişen ve dönüşen koşullara göre kendi sınırlarını yaratan kamu diplomasi çalışmaları, geleneksel diplomasi ile ters oranda gelişmektedir. Tablo 2'de işaret edilen kamu diplomasi kılavuzu, aktif olarak disiplinler arasında ilişkilendirilmiştir.

Günümüzde kamu diplomasisi sınırlarını oluştururken bunu yeni kamu diplomasisi üzerinden yapmaktadır. Bu nedenle güç kuramı üzerinden başlanan çalışmamız, genel olarak kamu diplomasi tanımların yapılmasını ve üst ölçekte bize dayanak noktamızı ve yol haritası belirtmektedir. Tarihsel olarak diplomatik faaliyetler ve onun ülke imajına olan katkısının eski zamanlara kadar giden örneklerin olduğu bilinmektedir. Bu imaj yabancı halklara yönelik diplomatik faaliyeti kapsamaktadır.

Kamu diplomasisi ve yumuşak güç bir ülkenin, diğer dünya ülkeleri olan ilişkilerini tasarlamaktadır. Süper güçler (ABD, SSCB vs.) ideoloji, diplomasi ve halkla ilişkiler faaliyetlerini eş zamanlı olarak yürütmüştür. Örnek olarak, ABD Başkanı Wilson ve Sovyet Lider Lenin arasında değer ve fikir siyaseti 1917-1918 tarihleri arasında başlayarak rekabete dönüşmüştür. Kamu diplomasisi, bu bağlamda değerlendirilmesi kavramın kronolojik tarihi açısından bizlere yardımcı olmaktadır.

Geleneksel diplomaside yaygın bir şekilde kullanılan realist paradigmanın aksine, ekonomi ve uluslararası ilişkilere verilen önemin bir neticesi ile kamu diplomasi kavramı ortaya çıkmıştır. Dış işleri bakanlıkları, yumuşak güç kullanımını araçsallaştırmanın, yaygınlaştırmanın yolunu ve sınırlarını belirlemek için çalışmaktadır. İki farklı şekilde gelişen diplomasi kültürü ile birlikte zamanın gereklilikleri, dönemin şartları

değişmektedir. Başarının sağlanması adına aktörler açıklık perspektifine bağlı ve çok düzeyli iş birliğini sağlamalıdır. (Melissen, 2005, s. 5) Güç kavramı, kamu diplomasisi çalışmalarının sınırlarını belirlememize yardımcı olmaktadır. Özellikle ABD'nin liberal değerlerini ve politikalarını paylaştıkları için muhataplar tarafından desteklenmektedir. Bu değerler salt reel politik argümanlara dayanmamaktadır. Amerika'nın soğuk savaş sonrasında tek kutuplu dünya inşa etmesinin en güçlü nedeni cazibe, ikna ve etkiyi kullanarak, çok çeşitli araçlar ve politikalar geliştirmesidir. İlk öncül olarak, kendi halkları arasında kendi hegemonyasını dayatamayan İngiltere ve Sovyet İmparatorlukları zayıflamaya başlamıştır. Özellikle, ABD liderliğinde oluşan tek kutuplu dünyanın vaatleri sadece ABD için değil, bütün insanlığın ortak değeri ve mirası olduğu söylemi kamu diplomasisi sınırlarını başlatmıştır. Demokrasi, özgürlük ve refah kavramı Amerika kıtasında somutlaşmıştır. (Ham, 2005, s. 48) Güç kavramı, kamu diplomasisi çalışmalarının sınırlarını belirlememize yol gösterici olmaktadır. Özellikle ABD'nin liberal değerlerini ve politikalarını paylaştıkları diplomasi unsurları ile paylaştıkları için müttefikleri tarafından desteklenmektedir. Bu değerler salt reel politik argümanlara dayanmamaktadır. Amerika'nın soğuk savaş sonrasında tek kutuplu dünya inşa etmesinin en güçlü nedeni cazibe, ikna ve etkiyi kullanarak, çok çeşitli araçlar ve politikalar geliştirmesidir. İlk öncül olarak, kendi halkları arasında kendi hegemonyasını dayatamayan İngiltere ve Sovyet İmparatorlukları zayıflamaya başlamıştır. Özellikle, ABD liderliğinde oluşan tek kutuplu dünyanın vaatleri sadece ABD için değil, bütün insanlığın ortak değeri ve mirası olduğu söylemi kamu diplomasisi sınırlarını yansıtmıştır. Bu sayede demokrasi, özgürlük ve refah kavramı Amerika kıtasında somutlaşmıştır. (Ham, 2005, s. 48)

Somitlaşan argümanlar bizlere kamu diplomasi sınırlarının ve başarı ölçütünün nasıl sağlandığına dair veriler sunmaktadır. Amerika'nın dünyaya sunduğu bu değerler ve kamu diplomasisi ilişkisi bağlamında güvenlik olgusunu oluşturmaktadır. ABD'nin kamu diplomasi sınırlarını çizmesi sadece askeri gücün sağladığı bir yetki ile gücü sınırlandırılmamıştır. Dünyadaki diğer devletler ile birlikte barış içerisinde küresel ticaretin gelişmesine katkı sağlayarak kamu diplomasisi faaliyetini yürütmektedir. ABD'nin diğer halklara sunmuş olduğu kuruluş anlatısının kamu diplomasisine katkısı, çift yönlü bir şekilde ilerlemektedir. Vazgeçilmez ulus algısının tüm dünya devletlerine pazarlanması asıl nedeni olan güçlü sert güç, ekonomik istikrar ve öngörülebilir politika yapan bir devlet olmasından kaynaklanmaktadır. (Ham, 2005, s. 51) Bu kavram

ve sınırlar bizlere kamu diplomasisinin siyaset bilimi içerisinde aldığı temel gözlemi ifade etmektedir.

Kamu Diplomasi çalışmasının disiplin sınırları oluştururken ortaya çıkan ana eksen çalışmalardan ve verilerden faydalanılması gerekmektedir. Bu kapsamda kamu ve diplomasi uluslararası metodolojik sınırları incelenecektir. Kamu Diplomasi kavramı araştırılırken disiplinler arası yaklaşım çalışmanın bakış açısını yönlendirmektedir.

Kamu Diplomasi kavramı, farklı bakış açıları ile disiplinler arası farklı perspektif yaklaşımlarına cevap vermektedir. Bu kapsamda uluslararası ilişkiler, dış politika analizleri ve kitle iletişim araçlarının kullanımı ile paralel ilerlemektedir. Kamu diplomasisi ile ilişkilendirilen ikna, kültürlerarası iletişim ve medya temelli propaganda müdahaleleri de dahil olmak üzere, siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler disiplinlerine kavram teorik bakışı açısı sunmaktadır.

Kamu diplomasisi ve politika kavramını ile ilgili çalışan uygulayıcılar tarafından, araştırmacı neticesinde elde edilen veriler ve bilgiler ile hem akademik hem de pratik düzeyde ortaya çıkan sonuçlar incelenebilmektedir. Bu bağlamda çalışmayı yürüten akademik ve kurumsal organizasyonlar, icracı kurumların ve çalışma terminolojisine katkı sağlamaktadır. Disiplinler arası çalışmaların, kamu diplomasisi kavramında birleştirildiği ve ilişkilendirildiği gözlemlenebilmektedir. (Sevin, Metzgar, & Hayden, 2019, s. 4816)

Bu kapsamda çalışmanın sınırları oluşturulurken, bizlere çerçeve oluşturacak araştırma sorularını belirlenmek fayda sağlamaktadır. Kamu Diplomasi alanı ile ilgili çalışmalar, yazılan makale sayıları, ülkelerdeki karşılaştırmalı kurum incelemeleri çalışma çerçevemize katkı sağlamaktadır. Literatür taraması ve kavramlar arasındaki korelasyonların incelenmesi araştırma sorularının cevaplarını bulmamızda yol gösterici olacaktır. Bu bağlamda Kamu Diplomasisi ile ilgili 2017 yılı itibarıyla hakemli dergilerde yayınlanan akademik çalışma sayıları çalışma sınırlarının belirlenmesi açısından faydalı olmaktadır.

Tablo 4 : Kamu Diplomasi Makalesi Yayınlanan Disiplin Dağılımı

Disiplin	Dergi Sayısı	Makale Sayısı	Yüzde (%)
----------	--------------	---------------	-----------

İletişim	5	116	5,46
Kültürel Çalışmalar	3	50	2,35
Tarih	3	33	1,55
Disiplinler arası	1	33	1,55
Uluslararası İlişkiler	15	234	111,02
Spor Dalları	2	38	1,79
Kamu Diplomasisi	1	124	5,84
Toplam	30	328	

Kaynak: Sevin E., Metzgar E.T., & Hayden C., (2019) The Scholarship of Public Diplomacy: Analysis of a Growing Field, International Journal of Communication, 13, 4814-4837. s. 4821

Tablo 4’te belirtilen disiplinler arası çalışmalarda kamu diplomasi ile alakalı makale sayıları derlenmiştir. Bu tabloya göre, 1965 ve 2017 yılları arasında kamu diplomasi kavramı hakkında en fazla yayın yapan dergiler belirlenmiştir. Uluslararası hakemli dergiler baz alınarak 30 farklı dergi disiplinlere ayrılmıştır. Tablo’da incelenen dergilere göre, kamu diplomasisi ile ilgili olarak toplam 328 makale yayınlamıştır. Dergi türlerine göre ayırım yapıldığında, uluslararası ilişkiler disiplindeki yayınlanan dergilerin kamu diplomasi kavramı ile ilgili olarak üretkenliği dikkat çekmektedir. Bu sebeple siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler perspektifinin kamu diplomasi kavramı ile doğrudan ilişkilendirmek mümkündür. Aynı şekilde iletişim türünde yayınlanan makale sayılarının bu kavrama teknik model ve altyapı oluşturduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Seuonng Hun’a göre yeni kamu diplomasi uygulanması öteki olan ile ilişki kurma hedefi ile ve bir ülkenin politik duruşu ile doğrudan ilişkilidir. Ülkenin yumuşak güç unsurları kamuoyu desteğinin sağlanması adına genel stratejik hedeflere ulaşmayı amaçlamaktadır. Kamu diplomasi sınırları olarak bireyler, gruplar ve kurumsal aktörler arasında kurulan ağa indirgenebilmektedir. Devletler tarafından desteklenen programlar sayesinde sivil toplum kuruluşları güçlü bir diplomasi potansiyeline sahiptir. Potansiyelin ortaya çıkması için temel önkoşul, amaca yönelik kalıcı birlikteliğin olması ve paydaşlar arasında güven gerekmektedir. Bu bağlamda vatandaş diplomasisi etkin bir şekilde kullanılabilir. Örnek olarak Amerika’da yaşayan İtalyan vatandaşları İtalya’da

yaşayan akrabalarına mektup göndererek seçim sonuçlarını etkilemiştir. Bu nedenle yeni kamu diplomasi sınırları çift yönlü bir şekilde gelişmektedir. (Yun, 2012, s. 2200)

3.3.1. Kültürel ve Sosyal Faaliyet Alanı

Bir ülkenin ekonomik başarıları ülke zenginliğine katkı sağlamaktadır. Zenginlik ise insanlığın ve devletlerin peşinden koştuğu en önemli argümanlar arasında gelmektedir. ABD'nin dünyanın en büyük ekonomisi olmasının sebepleri arasında: kaliteli eğitim kurumlarına ve dünyada tanınmış küresel marka şirketlerinin bulunması vardır. Bu durum ABD'nin yumuşak güç kaynaklarını oluşturmaktadır. (Nye J. S., 2020, s. 59)

Yumuşak güç kaynakları, kültürel faaliyetlere önemli bir katkı sağlamaktadır. Bu kaynaklar arasında üniversiteler, öğrenci değişim programları, görsel sanatlar, uluslararası festival ödülleri, teknoloji markaları, edebiyat ve müzik kültürü yer almaktadır. Bu bakımdan ülkelerin kültürel faaliyetleri, kamu diplomasisini besleyen ana kaynaklar arasında gelmektedir.

Cull'a göre kültürel diplomasi, kamu diplomasisinin alt başlığı arasında yer almaktadır. Aynı zamanda yumuşak güç unsurlarından birisidir. II. Dünya savaşı sonrasında soğuk savaşın iki tarafını temsil eden ülkeler; ABD ve SSCB, öğrenci değişim programları ve kültürel transfer yaparak yumuşak güç kaynaklarını kullanmışlardır.

Tarihsel olarak kültürel diplomasi faaliyeti çok eskiye gitmektedir. Hükümdarlar ve devletler arası hediye takdim edilmesi karşılıklı barışı tesis etmek açısından önem arz etmektedir. Kültürel diplomasi itibar ve cazibeye örnek gösterilmektedir. Küreselleşen dünya içerisinde kültürel faaliyetler diplomasi unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. Kültürel diplomasi aracı olarak, sanat, bilim, teknik gibi konular, uluslararası platformlarda itibar ve cazibe unsuru olarak gösterilmektedir. Fakat kültürel diplomasinin kamu diplomasi faaliyetine dönüşmesi, iletişim ve halkla ilişkiler çalışmalarının uluslararası ilişkiler alanına dahil olması ile ortaya çıkmıştır. Devletler özellikle de uluslararası platformlarda diğer ülkelerin toplumlarını etkilemek ve kamuoyunda destek sağlamak amacıyla kültürel faaliyetleri kullanmaktadır. (Yağmurlu, 2019, s. 1184)

Kültürel diplomasinin ana etken koşulu, dış dünya ile ilişkilerin paylaşılması ve inşa kabul edilmesi önemlidir. Örnek olarak Rusya; edebiyat ve müzikteki başarılarına karşın, kültür hegemonyasını oluşturamamıştır. Bu sebeple de Rusya'nın uluslararası ilişkiler alanında kamuoyu algısı temel olarak yayılmacı ve sınırlandırılması gereken bir sert güç şeklinden ibarettir. (Kissenger, 2015, s. 158)

Devletlerin dışişleri birimleri, kültürel diplomasiyi yöneten ana unsurlardır. Fakat II. Dünya Savaşından sonra uluslararası durumlarda önemli değişiklikler yaşandı. Devlet ve devlet dışı aktörlerin iletişim teknolojilerine bağlı olarak gelişmesi ile kamu diplomasi faaliyetlerini beraberinde geliştirdi. Bu bağlamda ülkeler, üniversitelerde ve düşünce kuruluşlarında kültürel diplomasi araştırma birimleri kurulmuştur. (Papaioannou, 2017, s. 945)

Kültürel diplomasinin en önemli öncüllerinden birisi de dil unsurudur. Kültürel diplomasi açısından büyük önem taşıyan dil, yaygınlaştığı ölçüde diğer devlet ve halk üzerinde etkili olmaktadır. Dilin yaygınlaştığı ölçüde müzik, sanat ve kültürü de içermektedir. Bu anlamda pozitif bir korelasyon bulunmaktadır. Fransa'nın uluslararası okul ağları ile Fransız Dili ve Edebiyatı'nın yaygınlaşmasını sağlaması, ulusal kültür ve marka imajı açısından kültürel ürünlerini tanıtmaktadır. (Sancar, 2012, s. 171)

Amerikan politikaları ekonomik olarak değil sosyal ve kültürel değişimi ile insanların hayat tarzının değişmesine neden olmuştur. Özellikle 8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın neoliberal değişimi öngören kültür politikaları ile Türkiye Cumhuriyeti'nin küçük bir Amerika olacağı ifade edilmiştir. Türkiye'de bulunan büyükşehirlerde ve ilçelerde büyük oranda bu dönüşüm Amerika'nın sembol fast food markaları (Mc Donalds, KFC, Süpermarketler, Alışveriş Merkezleri) ile sağlanmıştır. Bu dönüşüm Türkiye'de içselleştirilmesi, Amerikan kültürüne entegre olmasına büyük ölçüde katkı sağlamıştır. Türkiye Amerika'nın küresel köy ideası yolundaki en büyük kilometre taşlarından biridir. Kültürel Diplomasi, iletişim araçlarının ve reklam sayılarının artması ile tüketim için tam entegrasyon sağlamıştır. (Büken, 2000, s. 244)

Kültürel Diplomasi Enstitüsü, kültürel diplomasinin tanımını sivil toplum, kamu ve özel sektör tarafından uygulanan, ulusal çıkarları geliştiren ve sosyal-kültürel ilişkileri

güçlendiren diplomasi faaliyetleri şeklinde özetlemiştir. Bu bağlamda Kültürel Diplomasi ilkeleri aşağıda tabloda sıralanmıştır. ¹

Tablo 5: Kültürel Diplomasi İlkeleri

1. Kültürel Çeşitlilik ve Mirasa Saygı
2. Küresel Kültürlerarası Diyalog
3. Adalet, Eşitlik ve Karşılıklı Bağlılık
4. Uluslararası İnsan Haklarının Korunması
5. Küresel Barış ve İstikrar

Cull'a göre kültürel diplomasi tanımı, bir aktörün yurt dışında kültürel kaynaklarını ve başarılarını yurt dışında tanınmasında en önemli öncüllerdendir. Bu öncüllerin başarıya ulaşması için uluslararası platformlarda veya başka bir halka kültürel aktarım yapabilme yeteneği ile doğrudan ilgilidir. Kısaca kültürel diplomasi alanı bir ülkenin kültür politika ihracatını kolaylaştırması olarak tanımlanabilir. Bu bağlamda uluslararası aktörler başka ülkelerde kültür politikası geliştirmek adına kurum ve kuruluşlar inşa etmektedir. İngiltere Konseyi, Almanya Goethe Enstitüsü, İtalyan Kültür Enstitüsü ve Türkiye Yunus Emre Enstitüsü gibi kuruluşlarının çalışmaları bu alana örnek olarak gösterilebilir. Bu kurumlar tarafından hayata geçirilen eğitim projeleri kültürel diplomasi faaliyetini içermektedir. (Cull, 2009)

Kamu Diplomasi kavramının kültürel sınırlarını oluşturmak amacıyla Türkiye'de yayınlanan akademik dergiler ve makale sayılarına baktığımız zaman pozitif yönde bir artış görmek mümkündür. Türkiye'de soğuk savaşın sona ermesi ile birlikte 1992 yılında kurulan Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Türki Cumhuriyetlere serbest piyasa ekonomisine geçişinde gerekli iş birliği ve desteği sağlamak amacıyla T.C. Dış İşleri Başkanlığı uhdesinde kurulmuştur. Kamu Diplomasi çalışmaları bu noktadan hareketle devam etmiştir. Türkiye'de çalışma sınırlarının incelenmesi açısından TİKA'nın faaliyetleri yol gösterici olmaktadır. 2022 yılı itibarıyla T.C. Kültür ve Turizm

¹ https://www.culturaldiplomacy.org/academy/index.php?en_what-is-cultural-diplomacy

Bakanlığına bağılı olarak hareket eden kuruluş, dünyanın birçok bölgesinde faaliyetlerine devam etmektedir. Bu faaliyetler kamu diplomasi kavramının sınırlarını çizmek ve kavram ile ilgili bizlere genel çerçeve oluşturmaktadır. TİKA'nın kurumsal resmi internet sitesinde yayınlanan Faaliyet Raporuna baktığımız zaman, Türkiye Cumhuriyeti'nin insani yardımlar, mimari restorasyon, ekonomik ve iletişimsel altyapıların geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Klasik kamu diplomasi aracı olarak TİKA kuruluş amaçlarına hizmet etmektedir. (TİKA, 2020)

3.3.2.Yurttaş Temsili Faaliyet Alanı

Kamu diplomasi faaliyetlerinde yurttaş diplomasisi, bireylerarası iletişimin hâkim olduğu önemli bir faaliyet alanıdır. Bu faaliyet aracı gelişen teknoloji ile birlikte her geçen gün önem kazanmaktadır. İnsanların sınır ötesi iletişime geçebildiği, milenyum çağında mesajların anlık olarak iletilmesi, mesajın içeriğinin anlaşılması ve geri bildirimin anında alınmasına neden olmaktadır. Bu sebeple yurttaş diplomasisi devletlerin ötesinde kitleleri oluşturan kişilerin mesajın iletilmesine, mesajın aktarılmasına ve içeriğine katkıda bulunmakta, kamuoyu oluşturmaktadır. (Sancar, 2012, s. 176)

Yurttaş Diplomasisi, bireylerin doğrudan iletişim kanalını kullanması ile kamu diplomasi süreçlerine katkı sağlamaktadır. Ülke vatandaşları tarafından, iletişimde oldukları bireyler, ulusal değerler ve ulusal çıkarlar ile ilgili bilgi paylaşımına dayanmaktadır. Yurttaş faaliyet alanı olarak, yurttaş diplomasisi yüz yüze iletişim kurmaya yarayan, uluslararası kurumların ortak paydaş öncülüğünde gerçekleşen öğrenci değişim programları ve kültür, sosyal etkileşim programları ile uygulanabilmektedir.

Yurttaş diplomasisi, vatandaşların aktif olarak ülkelerinin dış ilişkilerini şekillendirmeye yardımcı olma duygusuna sahip olduğu ve özümsemiği gönüllü bir faaliyet alanıdır. Bu kapsamda yurttaş ve temsili faaliyet alanına farklı sektörden birçok kişi hizmet etmektedir. Kamu görevlileri, sivil toplum kuruluşları, öğrenciler, sporcular, sanatçılar, turistler ve sosyal medya fenomenleri yurttaş diplomat olarak ülkelere hizmet etme fırsatına sahiptir. Karşılıklı diyalog ile sahip olunan medeniyet tasavvuru, ülke değerleri arasındaki ilişki hedef bireye aktarılabilmektedir.

Küreselleşen dünya ile birlikte kültürel ilişkilerde bireysel öneminin artması hepimizi pasif bir durumdan aktif bir duruma getirmiştir. Kamu diplomasi kavramı ile

ortaya çıkan kamuoyunu etkileme ihtiyacı propaganda, ulus markalaşması ve yabancı kültürlerle iletişim kavramlarına indirgenmektedir. Bu bağlamda yurttaş diplomasisi, uluslararası örgütlere ve hükümetlerin gerçekleştirdiği iş birliği kurumları ile bağlantılıdır. Sivil toplum örgütleri, savunuculuk ağları, lobi faaliyetleri ve politik olarak örgütlenmiş olan her türlü kamuoyu grupları yeni bir kamu diplomasi kavramı meydana getirmiştir. Bu yeni kamu diplomasisi ise bizlere yurttaş diplomasi kavramını tanımlamamızda yardımcı olmaktadır. (Brown, Morgan, & McGrath, 2009, s. 75)

Çocukların ve gençlerin sanal platformları etkin bir şekilde kullanılması yurttaş diplomasisi alanına doğrudan hizmet etmektedir. Sosyal medya ortamlarında çocuklar ve gençler her zamankinden daha fazla bireyler arası iletişime geçmektedir. Uluslararası seyahatler, yeni insanlar ile tanışılması ve yurt dışında tanışılan kişiler ile iletişim kurulması yurttaş diplomasisine büyük katkı sağlamaktadır. Bu nedenle uluslararası meseleler ile ilgili net bir ifadeye sahip olmadan önyargısız bir iletişim gereklidir. İngiltere’de yurttaş diplomasi konusu özelinde ‘Küresel Geliştirme Rehberi’ okul müfredatlarına eklenmiştir. Bu rehber sekiz ana küresel kavram üzerinde durmaktadır. İnsan hakları, karşılıklı bağımlılık, küresel vatandaşlık, sürdürülebilir kalkınma, sosyal adalet ve değerler kavramları okullarda öğretilmesi yurttaş diplomasi adına soru sormak, eleştirel düşünce yapısını güçlendirmek insan olarak ortak değerlerin üretilmesine katkı sağlamaktadır. (Brown, Morgan, & McGrath, 2009, s. 78)

Yurttaş Diplomasisi temelde bir aktörün vatandaşlarının çeşitli ortak kültür ve eğitim programları vasıtasıyla ülke dışına gitmesi veya ülkesine kabul etmesi yöntemi ile başlamaktadır. Karşılıklı olarak uluslararası aktörün kazanımı üzerine inşa edilmektedir. Kültürel ve öğrenci değişim programları ülke bursları ve çocuk bakıcılığı vasıtası ile bireyler ortak zeminde bir araya gelmektedir. Ayrıca ortak zemin sadece yurttaş diplomasi faaliyeti inşa etmemektedir. Aktörlerin kalkınma hedefleriyle doğrudan ilişkilendirilmektedir. (Cull, 2009, s. 20)

Gelişen ve dönüşen şartlara göre, insanlar ekonomik ve kültürel sebepler nedeniyle tarihinde daha önce görülmemiş bir şekilde hareket etmektedir. Coğrafi şartlar, savaşlar, değerler, daha iyi ve kaliteli bir yaşam amacıyla insanlar göç etmektedir. Uluslararası Göç Örgütü’ne (IOM) göre 2020 yılında 281 Milyon insan göç etmiştir. Bu durum yeni kamu diplomasi çalışma sınırlarını geliştirmektedir. Bu doğrultuda ülkeler arasındaki diaspora faaliyetleri yeni kamu diplomasi çalışma alanlarına dahil

edilmektedir. Bireysel çalışmalar, kamu diplomasisine katkı sağlamaktadır. Bunun en önemli sebepleri arasında, ulus kimliğinin sınırları aşan sosyal ve kültürel izlencesi gelmektedir. Özellikle yetişmiş emek gücüne sahip ülkelerden göç eden kişiler, (Meksika, Brezilya, Türkiye, Vietnam vs.) gelişmiş ülkelerdeki nüfus etkilerini kullanarak, anavatan olarak bildikleri ülkelerin kamu diplomasi çalışmalarına ağ oluşturulmaktadır. Bu noktada Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren Yurt Dışı Akraba Toplulukları Başkanlığı faaliyetleri bu ağ koordinasyonunu yürütmektedir. Bu kapsamda ihtiyaca yönelik hareket eden kamu diplomasi çalışma sınırları ülkelerin politik hedeflerine ve stratejik vizyonuna katkı sunmaktadır.

3.3.3. Dijital Faaliyet Alanı

Kamu diplomasi alanı özellikle soğuk savaş yıllarında yerini stratejik iletişim kampanyalarına bırakmıştır. Devletler bu doğrultuda yabancı halkları ikna ve gönlünü kazanmak için çalışmalar üretmiştir. Nye'in yumuşak güç olarak adlandırdığı eğitim, bilim, sanat, kültür ve medya çalışmalarının katkısı ile devletler hedef kitleye ulaşmaktadır.

Kamu diplomasi alanında dijital faaliyetler, dijital diplomasi süreçlerine bütüncül bir yaklaşım getirmektedir. Dijital diplomasi ile birlikte, egemenlik ve jeopolitik gibi kavramlar yeniden konumlanmaktadır. Evgeny Morozov'a göre siber alem olarak adlandırılan sanal dünyada veriye dayalı algoritma düzen siyaseti ve bu doğrultuda güç kavramı etkilemektedir. (Yücel, 2016, s. 750)

Nye'a göre yumuşak güç bir ülkenin dış politikada ve diplomaside sert güç kaynaklarını kullanmadan, kendi istekleri ile istediği stratejik hedefe ulaşması şeklinde tanımlanmaktadır. Bu doğrultuda yumuşak güce etki eden en önemli kaynak teknoloji, inovasyon ve kalkınma çıktılarıdır. Bu nedenle ülkelerin dijital dönüşüm süreçleri, kamu diplomasisini ve alt çalışma birimlerinin ortak paydaşıdır.

Dijital diplomasi, dijital öğrenme, etkileşim, iletişim ve haberleşme süreçlerinden oluşmaktadır. Bu kapsamda Türkiye'nin yeniliğe açık, genç ve teknoloji ile ilgili bir nüfusu bulunmaktadır. Dijital diplomasi çalışmalarına katkı sunacak potansiyelin ortaya çıkarılması ve kamu diplomasisi bağlamında değerlendirilmesi gerekmektedir. (Yücel, 2016, s. 754)

Dünya genelinde oluşan dijitalleşme ve teknolojik ilerleme yeni güvenlik önlemlerini almanın zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Bireyler, devletler ve sivil toplum kuruluşları arasında oluşan karşılıklı bağımlılık ilişkileri ve uluslararası alanda yeni aktörler üretmiştir. Bu kapsamda dijital aktörlerin ortaya çıkardığı yeni sermaye sınıfını oluşturmuştur. Ülkeler stratejik iletişim kampanyaları bu kapsamda genişlemiştir. Dijitalleşme ve marka inşa etme halkla ilişkiler bağlamında dijital diplomasi üzerinden yeniden kurgulanmaktadır. Neoliberal anlatı sayesinde gelişen ve zenginleşen aktörler, dijital diplomasi ile birlikte anlatısını güçlendirmektedir. Bu güç olgusu ise ülkelerin politik hedefleri paralel söylem geliştirmesine yardımcı olmuştur.

Dijital diplomasi veya dijital kamu diplomasisi söylemi akademik bir kavram olarak daha sık bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bu sebeple bireylerin de artık uluslararası ilişkiler aktörü olacak bir şekilde dijital diplomasi anlayışı karmaşık ve katılımcı düzlemde gelişmektedir. Yabancı kamuoyunu etkilemek, onları belirli durumlarda ikna etmek için daha çok kullanılan bir yöntem haline gelmiştir. Kamu diplomasisi yeni medya alanı ile birlikte, dijital bir ortam üzerinden yürütülebilen yeni bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Yabancı kamuoyunu dijital platformlar üzerinden etkileme ve ikna alanı olarak stratejik iletişim çalışmaları, dolaylı yollardan kamu diplomasisini içermektedir. Bu bağlamda dijital diplomasinin erişilebilir olması halklar arasında iletişimi kolaylaştırmaktadır. Bu sayede de insanlar arasındaki diyalog süreçlerini etkilemektedir. (Gürdal, 2021, s. 419)

Teknolojiye bağlı dijitalleşme ve dijital dönüşüm hayatın her alanında gerçekleşen bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Küreselleşen ve karşılıklı bağımlılık süreçlerinin dijital ortamlara yansıtması internet ağının bir sonucu olarak sosyal, iktisadi ve kültürel olarak hayatımızı etkilemektedir. Bu bağlamda uluslararası ilişkiler alanında dijital faaliyet alanları ve dijital diplomasi kavramı bir gereklilik olarak gelişmektedir. Özellikle de küresel bir salgın olarak 2019 yılında başlayan COVID-19 pandemisi nedeniyle hayatın her alanında dijital dönüşümün zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Dijital dönüşüm ile birlikte tüm dünya sistemini oluşturan kuralları, uygulama biçimleri ve araçları değiştirmiştir.

Dijital Diplomasi alanındaki faaliyetler, COVID-19 pandemisi ile birlikte büyük bir artış yaşamıştır. Devletlerarası toplantılar dijital platformlarda görüşülmüştür. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) , Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kurumların toplantıları video

konferans ile yapılmıştır. Devlet başkanları, ülkelerin dış işleri bakanları ve elçilikler video üzerinden ortak iş birliği kararları almıştır. Bu sayede dijital dönüşüm süreçleri tüm dünyada etki uyandırmaktadır. Dünyanın dijitalleşme merkezi olarak konumlandırılan Kaliforniya'daki Silikon Vadisi'ne ilk büyükelçiliği açan Danimarka uluslararası ilişkiler alanında farklı bir ses getirmiştir. Yapay zekâ çalışmaları, endüstri 4.0 devrimi tüm sektörleri etkileyerek dönüşüme tabi tutmaktadır. Bu sayede küresel güç olgusu ve aktörlerin çeşitliliği uluslararası alanda yeni bir durum yaratmaktadır. Bu çerçevede gelişen teknoloji ve güvenlik sorunları devletlerin ulusal gündemlerinde başlıca konular haline gelmektedir. (Baştan & Karagül, 2021 , s. 789)

Dijital diplomasinin faaliyet ve kullanım alanı, yeni uygulama araçlarının ortaya çıkması ile 21.yy'dan sonra hızlı bir şekilde artmıştır. Bu durumun ortaya çıkmasının esas nedeni, bu dönüşümün ve sosyal medya kullanımının insanlar arasında yaygınlaşmasıdır. Sosyal medyanın yaygınlaşması, dijital diplomasiyi geliştirirken ülkeler arası ilişkileri de etkilemiştir. Dijital diplomasi halklar arasındaki yakınlaşmayı ve iş birliğini arttırmıştır. Sosyal medya uygulamalarını aktif olarak kullanan devletler, yabancı halklara karşı ikna ve istek taleplerini hızlı, kolay bir şekilde iletmektedir.

Dijital kamu diplomasisi, stratejik bir iletişim organizasyonu içermektedir. Aktörler arasında temas ve diyalogun kurulması ile etkileşim süreci başlamaktadır. Bu bakımdan dijital kamu diplomasi faaliyetleri şeffaf ve açık bilgiye dayalı olmalıdır. Bilgi kirliliğine yalan beyanların paylaşılması, abartılmış bilgi aktarımı ve bilinçli yönlendirmeye gibi süreçler bulunmaması gerekmektedir. Bu bakımdan devletlerin ürettiği propaganda faaliyetinden ayrılmaktadır. Dijital diplomasi ve kamu diplomasi açık ve somut veriye dayalı kamu yararına paylaşımlar ülkelere imaj ve marka açısından katkı sağlamaktadır. Propaganda manipülasyon açısından, devlet ve halk arasında tek yönlü bir iletişim seçeneği sunmaktadır. Ancak dijital kamu diplomasisi ise açık veriye ve bilgi paylaşımına dayalı, tek yönlü olmayan bir kavram üzerine inşa edilmektedir. Bu bağlamda ülkeler arası şeffaflık ilkesi, marka imajına katkı sağlamaktadır. (Gürdal, 2021, s. 421)

3.4. Kamu Diplomasi Modelleri

Kamu diplomasisi gelişen bilişim teknolojileri, iletişim ve halkla ilişkiler teknikleri ve güç kavramının çeşitliliği ile birlikte uygulanan modellerde de farklı gelişmeler gözlenmektedir. Szondi'ye göre iletişimin tek yönlü, iki yönlü veya ülkeye

özgüllük bağlamında tanımlaması yapılmaktadır. Ülkeler kendi tanımlamalarına göre kamu diplomasi modelleri ve araçları belirlemektedir. Kamu diplomasisi insanların zihinlerinde ve kalplerinde kazanım sağlama aracı olarak yabancı halklara verilen mesaj niteliği taşımaktadır. Kamu diplomasisi açısından savaş ve barış kavramı doğrusal değildir. Bununla birlikte uluslararası ilişkiler disiplini açısından, güç kavramı da sadece sert güç ve yumuşak güç unsurları ile ilgili değildir. Kamu diplomasi modelleri güç kavramsallaştırmasına yardımcı olmaktadır. Ülkelerin stratejik iletişim kampanyalarına ve bu doğrultuda geliştirilecek projelere dayanak sağlamaktadır. Bu bağlamda kamu diplomasi boyutları dört sekme özelinde temellendirilmiştir.

Tablo 6: Kamu Diplomasi Boyutları

Durum	Savaş/Barış
İletişim Amacı	Tek Yön (Propaganda)/Çift Yön (Diyalog)
Güç	Akıllı Güç, Sert Güç, Yumuşak Güç
Zaman	Kısa/ Orta / Uzun Vadeli Çizelge

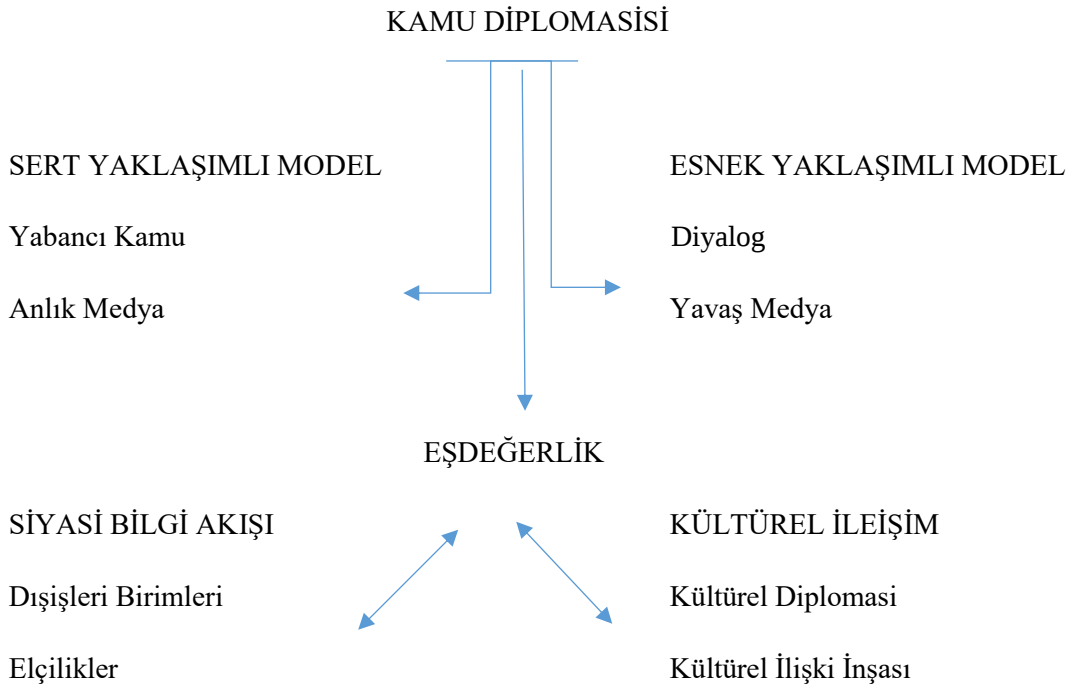
Kaynak: (Szondi, 2008, s. 6-8)

Kamu diplomasisi modelleri arasında en belirgin özellik iletişim yönü üzerine olmuştur. Hedef birim, kaynak arasındaki bağlantıyı belirlemek, karşılıklı anlaşılmayı ve de iletişimin yönünü de belirlemektedir. Bu bağlamda kısa dönemli ve uzun dönemli kamu diplomasi çalışmalarının proaktif ve reaktif olarak inşa edilmesi önemlidir. Kısa dönem içerisinde yapılması planlanan faaliyetler reaktif diplomasi olarak adlandırılırken, uzun dönemli ilişki üretilmesine yönelik faaliyetler ise, proaktif diplomasiye örnek verilebilir. Ülkelerin krizleri aşması için gerekli paradigma değişimleri uygulamaları bunları fırsata çevirecek kamu diplomasi faaliyetlerinde bulunmaları gereklidir. Proaktif ve reaktif kamu diplomasisi için gerekli olan diyalog ve karşılıklı ilişki inşa süreçlerini doğru bir şekilde yansıtılmasına imkân vermektedir. (Sancar, 2012, s. 146)

3.4.1. Katı Yaklaşımli ve Esnek Yaklaşımli Model

Diebel ve Roberts, kamu diplomasi modelini iki şekilde ayırmaktadır. Katı yaklaşımli okul ve esnek yaklaşımli okul olduğunu varsaymaktadır. Katı yaklaşımli kamu diplomasisi, propaganda amacı olarak iletişim araçlarını ve ikna yöntemini hızlı ve aktif bir şekilde kullanırken, esnek yaklaşımli kamu diplomasi ise kültür, eğitim ve bilgi aktarım faaliyetleri içermektedir. Esnek yaklaşımli kamu diplomasinin hedefi karşılıklı diyalog ve ilişki inşa etmektir. Şeffaflık konusu taraflar arasında öncü koşullardandır. Esnek yaklaşımli okul kültürel diplomasi faaliyetlerini kapsamaktadır. Yabancı kamu ve devlet arasındaki iletişimin temas, tanıma ile inşa edilmesini öngörmektedir. Kültürel ve sanatsal faaliyetler ve filmler karşılıklı yaşamı ve tanımayı beslemektedir. (Signitzer & Coombs, 1992, s. 140) Bu modeli aşağıdaki tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 7: Katı ve Esnek Kamu Diplomasi Modeli

Kaynak: (Signitzer & Coombs, 1992, s. 141)

3.4.2. Savunuculuk ve Danışma Modeli

Kamu diplomasi faaliyetlerini Robert Kelley üç bölümde incelemektedir. Bunlar özetle kamu diplomasi faaliyetlerini bilgilendirme, etkileme ve dahil etme olarak adlandırmaktadır. Kelley'in savunuculuk ve danışma modelini Aslı Sancar kitabında şu şekilde ifade etmektedir.

- Enformasyon/Bilgilendirme Faaliyeti: Kısa zaman dilimleri içerisindeki gerçekleşen kriz yönetimi
- Etkileme Faaliyeti: Hedefe yönelik uzun zamanlı algı faaliyetleri ve davranış değişikliği,
- Dahil etme Faaliyeti: Uzun zamanlı planlı çizelge halinde bireyler, resmi olmayan kuruluşlar ve uluslararası iş birliği örgütler öncülüğünde diyalog ve ilişki geliştirme sürecidir.

Model ayrımı yapılması ve süreçlerin incelenmesine bakıldığı zaman Robert Kelley faaliyetlerin kamu diplomasisine katkısı olan zaman ve iletişim biçimlerine göre proaktif ve reaktif olarak incelemiştir. (Sancar, 2012, s. 156)

Kamu Diplomasi Rehber kitabında da detaylı olarak açıklama yapan Kelley, bilgilendirme faaliyetinin, kısa dönemli krizler zamanında bilgi yönetiminin doğru yapılması gerekliliğine işaret etmektedir. Etkileme faaliyetini ise ikna süreçleri üzerinden okumakta ve yabancı kamunun olaylara bakış açısını etkilemeyi hedeflemektedir. Dahil olma faaliyetini ise, ortaklık ve güven inşası üzerine kurgulamıştır. Yeni kamu diplomasisi fikrini geliştirerek, ülkeler arası iş birliğine, açık veriye dayalı iletişim modeli üzerine inşa edilmelidir. Kelley'e göre ülkeler bu sayede stratejik iletişim amaçlarını ulaşabilmektedir. (Tüylüoğlu, 2019, s. 50)

Tablo 8: Kelley'in Savunuculuk ve Danışma Modeli

	Savunuculuk Modeli		Danışma Modeli
	Enformasyon Bilgilendirme	Etkileme	Dahil Etme

İletişim Biçimi	Şeffaf	Propaganda	Uzun Zaman
Zaman Aralığı	Uzun/Kısa Zamanlı		Uzun Zaman
Durum Yönelimi	Re/Pro Aktif	Pro Aktif	Re/Pro Aktif

Kaynak: (Sancar, Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler , 2012, s. 157)

3.4.3. Temel Soğuk Savaş-İç Halkla İlişkiler ve Devlet Dışı Ulusötesi Modeli

Gilboa ‘Kamu Diplomasi Kuramsal Arayışlar’ makalesinde kamu diplomasisini yeni bir uygulama alanı olduğunu, soğuk savaş ve nükleer silahlara karşı yabancı hakların kalplerini ve zihinlerini dönüştürme faaliyeti olarak tanımlamaktadır. Soğuk Savaş sonrası ve 11 Eylül terör olayları sonrasında kamu diplomasi alanının disiplinler arası çalışmaların etkisiyle geliştiğini ifade etmektedir. Yeni kamu diplomasisinin referans noktasını internet olarak ele alan Gilboa, bu sayede siyasetteki devrimleri etkilediğini ifade etmektedir. Siyasetteki devrimler ise birçok otokratik yönetimi demokratik yönetime dönüştürmüştür. (Gilboa E. , 2008, s. 56)

Devlet ve devlet dışı aktörler arasındaki etkileşimi içeren bir program hazırlayan Gilboa, yumuşak güç kullanımı, iki yönlü iletişim, stratejik kamu diplomasi, e-imaj ve ulus markalaması tanıtımını içeren sorunları kısa ve uzun vadeli olarak detaylandırmaktadır. Gilboa, bu çıktıları üç farklı modelde temellendirmiştir. Temel soğuk savaş modeline göre, hükümet kendi kitle iletişim araçlarını kullanır. Yurtiçi halkla ilişkiler modelinde ise hükümetler, reklam ajansları ile çalışarak kamu diplomasi faaliyeti oluşturmaktadır. Devlet Dışı- Ulusötesi model ise, devletlerin sınırları dışarısında gelişen olayı geliştirmek, kendi ideolojik gruplarını ve örgütleri desteklemekle ilgilidir. Örnek olarak ABD’nin, küresel iletişim kanallarını kullanarak kendi amaçları için Çin’deki muhalif grubu desteklemesi ve harekete geçirmesi buna dayanmaktadır. Otokratik yönetimlerde temel kamu diplomasi faaliyeti modeli uygulanırken, demokratik yönetimlerde diğer iki model uygulanmaktadır. (Gilboa E. , 2008, s. 60)

Tablo 9: Gilboa’nın Temel Model Şeması

Çizelge	Kısa Dönem	Orta Dönem	Uzun Dönem
----------------	-------------------	-------------------	-------------------

Zaman	Saat/gün	Hafta/Ay	Yıl
Amaç	Reaktif	Proaktif	İlişki İnşası
Medya, Kamuoyu	Haber yönetimi	Stratejik İletişim	Uygun ortam inşası
Devlet	Doğrudan	Kısmen	Dolaylı
Kamu Diplomasi Aygıtı	Uluslararası yayın, Dijital Kamu Diplomasisi	Kurumsal Diplomasi, Kamusal İlişkileri, Diaspora Faaliyeti	Kültürel Diplomasi, Markalaşmak

Kaynak: (Gilboa E. , 2008, s. 73)

3.4.4. Kültürel İletişim Modeli

Kültürel iletişim modeli Hansgert Piesrt tarafından oluşturulmuştur. Bu model değişim ve ortaklık, kültürel olarak tek yönlü aktarım, bilgi edinme ve kendini tanımlama olarak dört bölümden oluşmaktadır. İlk olarak birinci model değişim ve iş birliği üzerine kurgulanmıştır. Modelin tek amacı, devletlerin ve devletler arasındaki görevlerini yerine getirmesini sağlamaktadır. İkinci bölümdeki model ise, ülkeler kendi kültürünü tek taraflı olarak yabancı kamuya ihraç etme merkezli bir yapılaşma bulunmaktadır. Bu yapıda dil ve ikna yöntemi birinci kullanılan araçtır. Üçüncü model bilgi edinme faaliyeti olarak dışarıda kültürel ve bilimsel olarak yakın ilişkilerin kurulmasını sağlayarak, temsil ettiği ülke adına ilgi uyandırmak üzerinedir. Dördüncü model ise, bütüncül olarak kendi ülkesini tarif ederken iletilmek istenen düşünce duyguları merkezi bir kurumsal yapıya entegre etmek üzerine inşa edilmiştir. (Akt: Sancar, 2012, s. 160)

Tablo 10: Kültürel İletişim Modeli Taslağı

Değişim ve ortaklık	Kültürün tek yönlü ihracı	Bilgi Modeli	Öz Sunum
--------------------------------	--------------------------------------	---------------------	-----------------

▪ Taraflar arasında eşitlik ▪ Sorun veya problemin çözülmesi yönelik bilimsel çalışma ▪ Ortak Projelerin üretilmesi	▪ Amaç ve hedef doğrultusunda kurulan kurumsal organizasyonlar ▪ Genel stratejik çerçeve ▪ Temel vizyon politika belgesi	▪ Olumlu ve pozitif bilgi üretilmesi ▪ Resmi Elçilikler, ataşelikler	▪ Tanım ve büyük resim oluşturulması ▪ Bilinçli yönlendirme faaliyeti
---	--	---	--

Kaynak: (Tüylüoğlu, 2019, s. 43)

3.4.5. Sert ve Yumuşak Kamu Diplomasi Modeli

Sert ve yumuşak güç tezimizin önceki bölümlerinde bahsetmiş olduğumuz teori, tanım ve varsayımlardan yola çıkarak kamu diplomasi çeşitlerini incelemiştir. Bu doğrultuda Evan H. Potter, yumuşak güç kavramını tanımlayan Joseph Nye’ın teorilerini detaylandırmıştır. Devletler kamu diplomasi faaliyeti üretmek için kısa/orta ve uzun vadeli politikalar üretmektedir. Bu bağlamda Potter kamu diplomasi faaliyetini sert ve yumuşak güç araçlarından etkilenmiştir. Kısa ve orta ölçekli politikalar için propaganda ve tek yönlü iletişimi sert güç aracı sayarken, uzun ölçekli politika faaliyetleri için ise yumuşak güç araçlarını açıklamaktadır. (Sancar, 2012, s. 163)

Tablo 11: Sert ve Yumuşak Kamu Diplomasisi

	Sert Güç Diplomasisi	Yumuşak Güç Diplomasisi
Zaman Dilimi	Kısa/Orta	Orta/Uzun
Davranış Etkisi	Baskı, Kontrol, Propaganda, Diaspora, etkinlik	İşbirliği, İlgi, İkna, Kültürel Etkinlik, Ticaret

Kaynak	Resmi Kuruluşlar	Öğrenci, Akademisyen, Gönüllü STK vb.
---------------	------------------	--

Kaynak: (Akt: Sancar, Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler , 2012, s. 163)

3.4.6. Enformasyonel ve İlişkisel Model

Bu model ABD’li akademisyen Zaharna tarafından iki farklı iletişim modeli şeklinde açıklanmıştır. İlk olarak birinci model, siyasi amaçları gerçekleştirmek amacıyla mesajın planlamasını ve iletilmesini gerçekleştirme faaliyeti olarak propaganda ve algı yönetimi unsurlarını kapsayan enformasyonel model şeklinde tanımlanmıştır. Diğer bir model ise, konstrüktivizm ölçeğinde sosyal düzenin inşa edilmesini planlayan ilişkisel modeldir. İlk modelde amaç tek taraflı iletişim modeli iken, ikinci modelde karşılıklı güven ve iş birliğine dayanmaktadır. Zaharna’ya göre ilk model propaganda, ulus markası inşa edilmesi ve bilgi aktarımını içerirken, ikinci model ise kültürel, akademik ve kalkınma projelerini, güven teması ile icra edilen iş birliği çalışmalarını içermektedir. (Akt: Köksoy, 2013, s. 372)

Tablo 12: Enformasyonel ve İlişkisel Model Uygulama Taslağı

Enformasyonel Model	İlişkisel Model
Propaganda	Kültürel Değişim Projeleri
Marka İnşa	Lider Ziyaretleri
Medya	Kalkınma Yardım Projeler
Bilgi Kampanyaları	İlişki İnşa, Gayri resmi politik ağ çalışmaları

Kaynak: (Akt: Sancar, Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler , 2012, s. 159)

3.5. Kamu Diplomasi Aktörleri ve Gelişen Yerel Güç

Ülkeler arasında gelişen demokratik imaj ile birlikte kamu diplomasi aktörleri çeşitlenmektedir. Bir halkla ilişkiler faaliyeti olarak ortaya çıkan kamu diplomasisi, ülkelerin karar alma süreçlerini etkilemektedir. Kamuoyunda olumlu bir imaj yaratmak

için kamu diplomasi aktörleri devreye girmektedir. Bu aktörlerin temel amacı hükümetlerin yabancı kamuoyuna yönelik etkileme, algı yönetimi ve ikna faaliyeti için geliştirdiği resmi ve gayri resmi yöntemler geliştirmektedir. Kamu diplomasi aktörleri bir önceki bölümde bahsetmiş olduğumuz kültürel faaliyet alanı, yurttaş temsili faaliyet alanı ve dijital faaliyet alanına hizmet etmektedir. Özellikle gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri ile birlikte kurumsal söylemin halkla ilişkiler faaliyetlerinde etkili olması kamu diplomasi aktörlerini güçlendirmiştir. Küreselleşme teorisi ve neoliberal ekonomi politikaları ile birlikte ulusal markaların ve sivil toplum kuruluşlarının kamu diplomasisine katkısı önem kazanmıştır.

Kamu Diplomasisi geleneksel tabir ile insanların kalplerinde ve zihinlerinde değişiklikler elde etmek isteyen kamu iletişimi olarak tanımlanmaktadır. Aynı şekilde kamu diplomasisi iki türlü etki alanına sahiptir. Hükümetler verdikleri mesajlar ile iç ve dış kamuoyunu konsolide edebilmektedir. Amerika basın aracılığıyla hem Amerikan kamuoyuna hem de dış politikasına mesaj iletilmektedir. Bu mesaj ile yurt içinde toplumsallaşan kamu politikaları formüle edilerek devlet yararı için dış politikada da uygulanması teşvik edilmektedir. (Szondi, 2008, s. 6) Örnek olarak, 2019 yılında ABD Başkanı Donald Trump tarafından Beyaz Saray’da ağırladığı sporcu misafirleri için ‘‘Harika Amerikan yemeği’’ olarak adlandırdığı ünlü Amerikan fast food markalarından sipariş etmiştir. (Habertürk , 2019) Trump’ın fast food yemeği önünde basın mensuplarının sorularını yanıtlaması, Amerikan kamu diplomasisi ve gelişen aktörleri ile ilişkilendirilebilmektedir.

Uluslararası ilişkiler disiplini açısından açık ve çok düzeyli ilişkilerin inşa edildiği, iş birliğine ve aktörlerin çeşitliliğine dayalı bir sistem olduğu varsayılmaktadır. Bu sebeple diplomasinin çeşitliliği ve gereklilikleri değişmektedir. Kamu diplomasisi açısından aktörlerin, kamu diplomasi modellerine hizmet ettirilmesi vazgeçilmez bir unsurdur. Büyük ve küçük ölçekli devlet dışı aktörler ulus ötesinde kamu diplomasi adına faaliyet geliştirebilmektedir. Özellikle uluslararası küresel ölçekte kamuoyu oluşturabilen sivil toplum kuruluşları devletlerin ve ilgili bakanlıkların politikalarına destek olmaktadır. Küresel bir ortamda faaliyet gösteren markaların sosyal ve ahlaki sorumluluk gözetmeleri, toplum karşısında marka imajını güçlendirmektedir. Kamu diplomasi aktörleri stratejik iletişim faaliyetini çeşitlendirerek bürokratik hiyerarşi ile doğrudan

ilgili çalışmamaktadır. Kamu diplomasisi bir ağ ortamında ilerlemektedir. (Melissen, 2005, s. 12)

Türkiye’de kamu diplomasisi adına yürütülen resmi çalışmalar, T.C. Başbakanlık bünyesinde koordinatörlük düzeyinde kurulan ‘Kamu Diplomasi Koordinatörlüğü’ kamu diplomasi çalışmalarını ile temellendirmektedir. Değişen Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile İletişim Başkanlığı bünyesinde çalışmalara devam eden organizasyon, ülke politikalarını yurt dışında oluşturmakta ve geliştirmektedir. Aynı şekilde T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Türk Kalkınma ve İş birliği Teşkilatı ise soğuk savaş sonrasında balkan ve ön asya coğrafyasındaki halkla ile ilişkileri düzenleme faaliyetinde bulunmaktadır.

Uluslararası ilişkiler alanında artan devletler arasındaki rekabet kültürel ve sosyal olarak insanların hayatlarını etkilemektedir. Yeni teknolojinin gelişmesi ile birlikte, iletişim araçları insanların davranışlarını değiştirmiştir. Bu kapsamda hükümetler tarafından kurulan resmi haber ajansları kamu diplomasi faaliyetinde soğuk savaş ve sonrası dönemde büyük bir alanı kontrol etmektedir. Bu bağlamda ABD tarafından kurulan VOA haber ajansı, İngiltere tarafından kurulan BBC ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından kurulan TRT gibi köklü kurumlar bu görevi üstlenmektedir. Kamu diplomasi araçları, ülkelerin imajında, reklam faaliyetlerinde ve halklar arasındaki tutum ve davranışları etkilemede büyük rol oynayabilmektedir.

Gelişen ve dönüşen şartlar nedeniyle kamu diplomasi aktörleri çeşitlenmektedir. Ülke markasına hizmet eden yerel aktörlerin sayısı sosyal medyanın gelişimi ile hızlanmıştır. Bu kapsamda kamu diplomasi ve gelişen yerel aktörler detaylı olarak temellendirilecektir.

3.5.1. Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşları

Szondi’ye göre hükümetler her zaman kamu diplomasinin resmi uygulayıcısı olmamaktadır. Dolaylı ve doğrudan kontrollü kamu diplomasi yöntemleri geliştirmektedir. Stratejik iletişim birimleri tarafından uygulanan plan ve program dahilinde diplomasi faaliyeti yürütmektedir. Bu sayede hükümetler kamu diplomasi koordinatörü olarak sponsorluk faaliyeti veya iletişim kampanyalarını oluşturmaktadır. Ulus markalaması için STK’lar önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarının çalışmaları, medya ve hükümetlerden gelen mesajlardan daha

güvenilir bulunmaktadır. Bu netice itibariyle STK'lar kamu diplomasi aktörleri konusunda ayrı bir çalışma faaliyetini oluşturmaktadır. (Szondi, 2008, s. 12)

Sivil toplum kuruluşları, yumuşak güç uygulama faaliyetleri arasında yer almaktadır. Yumuşak güç uygulama aracı olarak STK'lar kamuoyunu etkileyebilmektedir. Bu bağlamda STK'lar güçlü bir halkla ilişkiler ve temas unsurudur. Aynı zamanda da hükümetler için bilgi toplamaktadır. Lobicilik faaliyeti üreterek gündem oluşturma gücüne sahiptir. Bu kapsamda STK'ların kamuoyu oluşturabilmesi için özgür basın faaliyeti önemli bir unsurdur. Gelişen ve dönüşen iletişim faaliyetleri ile birlikte kamuoyunu veya hükümetleri tetikleme, harekete geçirme unsuru bulunmaktadır. (Tuna, 2021, s. 6)

Hakikat ötesi olarak adlandırılan dönem ile birlikte güven inşa eden sivil toplum kuruluşlarının önemi artmıştır. Yerel aktörlerin ülkenin olumlu imajını yayma konusunda uluslararası iş birliği çalışmaları ile faaliyeti örnek gösterilebilmektedir. STK faaliyetleri propaganda faaliyetine dönüşmeden, çift yönlü bir diyalog kapsamında inşa edilmektedir.

STK'lar ve düşünce kuruluşları, ülkelerin kamu diplomasi süreçlerine destek vermekte ve katkıda bulunmaktadır. Bu bakımdan sivil toplum örgütleri, ülkelerin kamu diplomasi mesajlarını iletmektedir. Sanayi örgütleri ve kültür sanat etkinlikleri düzenleyen kurumlar ülkelerin kamuoyunu etkileyerek, yurt dışı ve yurt içi politikalarına destek olmaktadır. Gelişmiş markaların uyguladığı sponsorlukla antlaşmalar ve verdiği destekler ile birlikte kamu diplomasi faaliyetlerinin algı yönetim süreçlerine destek olmaktadır. (Sancar, 2012, s. 92) Gelişen yerel aktörlerin kamu diplomasisine olan katkısı, uygulanan programlar ve projeler diğer bölümde açıklanacaktır.

3.5.2. Kamu Diplomasisi ve Yerel Hükümetler

Yerel yönetimler, uluslararası platformlarda etkin olmaya başlaması ve evrensel problemlere karşı sürdürülebilir etkiler üretmesi ile birlikte insanların ilgisini çekmektedir. Bu bakımdan yeni kamu diplomasi faaliyetleri açısından önem arz etmektedir.

Değişen ve dönüşen şartlara göre tüketim anlayışımız değişmektedir. Dünya nüfusunun yarıdan fazlası kentlerde yaşamaktadır. Kentlerde yaşayan insan sayısı 2050 yılında Birleşmiş Milletler verilerine göre 6,5 Milyar olması beklenmektedir. Kentsel alanlar ve kentlerin yönetim biçimleri sürdürebilir olduğu ölçüde marka imajı

kazanmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerin hızı büyüme raporlarına göre göç artışı ile birlikte, megakent kavramı ortaya çıkmıştır. Dünya genelinde 2014 yılı verilene göre 453 Milyon insanı barındıran 28 megakent bulunmaktadır. Bu nedenle büyük kentlerin birbirleri ile olan iş birliği, sorunların çözümünde ortak hareket edilmesi yerel hükümet kavramını ve kamu diplomasisinde yerel aktör kavramını geliştirmektedir. (UNDP Türkiye, 2022)

Kamu Diplomasisi, Uluslararası yerel yönetim platformları ile birlikte güçlenmektedir. Kamu Diplomasi yeniden ve ortak iş birliği modeline göre inşa edilmektedir. Bu kapsamda yerel yönetimler arasında ortak koordinasyon görevi yürüten kuruluşlar ve kurumlar oluşturulmuştur. Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi üye ülkeler içerisinde oluşan kurumlar birlikte çift yönlü bir iletişim sağlamaktadır.

Türkiye’de yerel yönetimler kamu diplomasi faaliyetlerini mevzuatın gerekli gördüğü koşulları tamamladıktan sonra ülke politikalarına uygun faaliyetler ve projeler üretebilmektedir. Yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşları evrensel ölçekte kurdukları ilişkiler yardımı vasıtası ile diyalog ve marka imajı inşa etmektedir. Kentler arasında kurulan iş birliği ve bilgi aktarımı sayesinde deneyim ve tecrübe kazanılmaktadır. Kazanılan tecrübeler yeni kamu diplomasisine hizmet etmektedir.

Yerel yönetimlerin açık ve şeffaf olarak demokratik süreçlere hizmet etmesi bir halkla ilişkiler faaliyeti olarak iç ve dış yabancı kamuoyunu etkilemektedir. Örnek olarak katılımcı bütçe uygulamalarının dünya üzerindeki kentlerde uygulanması beraberinde kentlerin dönüşmesine ve birbirleri arasındaki etkilerin rol model olarak sistem inşa etmesine neden olmaktadır. Kamu hizmetlerini evrensel paydaşlar ile üretmek, model inşa etmek kamuoyunu etkileyen en önemli araçlar arasında gelmektedir. Gelişen bilgi teknolojileri çağında, kentte yaşayan bir vatandaşın yerel hükümet raporlarına ulaşması, taleplerini ve şikayetini bildirmesi iç hedef kitleyi yönetmektedir. Bu anlamda kentlerin kelebek etkisi, yerel yönetimlerde uygulanan başarılı örnekler, insanların davranışlarındaki kültürel ve sosyal değişimi beraberinde getirmektedir. Kamu diplomasi açısından gelişen yerel aktörler konusu tezin ana varsayımlarından birini oluşturmaktadır.

3.5.3. İç Kamuoyu Oluşturma Aktörü

Kamu diplomasisi ve yumuşak güç bağlamında ülke kurumları bir ülkenin gücünü arttırabilmektedir. Temel örnek olarak İngiltere ve ABD merkezli liberal ve demokratik

sistem iç kamuoyu desteği ile inşa edilmiştir. İç kamuoyu aktörü uluslararası kurum ve kuruluşlara göre yapıyı tesis etmek üzere etkilemiştir. Serbest ticaret için Uluslararası Para Fonu, Dünya Ticaret Örgütü ve Birleşmiş Milletler gibi kuruluşların meşruluğu ile ülkeler ikna için daha az dirençle karşılaşmaktadır. Ülkenin ideolojisi ve kültürü diğer ülke açısından çekici ve cazibeli ise, ülkenin uluslararası kurallarını uygulayışı ve eylemleri başka halkların gözünde daha meşru hale gelecektir. (Nye J. S., 2020, s. 31)

Kamuoyuna yönelik iç hedef kitle oluşturma, kamu diplomasisi açısından sosyal paydaş olarak ele alınmaktadır. Dış politikada üstünlük sağlamak için ilk olarak iç politika tutum ve davranışlarında sürdürülebilirliğin ve istikrarın sağlanması bakımından önemlidir. Kamu diplomasi politikaları, iç halka yönelik olarak anlatılma faaliyeti olarak ele alınmalıdır. (Sancar, 2012, s. 96)

Ülkenin dış politikaları ve yumuşak gücünü arttırmaya yönelik olarak iç hedef kitle oluşturma faaliyeti ayrı bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülke politikalarının vatandaşlarına aktarılması, stratejik hedeflere yönelik misyon, vizyon belge oluşturulması bu anlamda önemlidir. Hükümetlerin iç hedef kitleye yönelik üst ölçekte politika belirlemesi ve bu politikaların bilinirliğinin ortaya konulması dış politikada başarıyı beraberinde getirmektedir.

Siyasal bir güç olarak gruplaşma, kamuoyu oluşturma çalışmaları dikkat çekmektedir. İnsanların oluşturdukları baskı grupları iç ve dış kamuoyuna hitap etmektedir. Gelişen iletişim ve teknoloji araçlarından faydalanılarak iç kitleye yönelik mesaj iletilmektedir. Bu mesaj genellikle kamu diplomasisinin gelişen yerel aktörleri tarafından yönlendirilebilmektedir. Kamuoyu oluşturmada çok çeşitli aktörler bulunmaktadır. Ticaret odaları, sendikalar, marka vb. iç ve dış politikalar oluşturarak ülkenin kamu diplomasisine etki etmektedir. Bu yöntemler arasında lobicilik, yurttaş diplomasisi etkin bir şekilde çalışmaktadır. Yüz yüze kurulan çift yönlü iletişim ve müzakere ikna faaliyeti olarak kamu diplomasisine hizmet etmektedir. İkna görüşmeleri amaçlıyla lobi temsilcileri, hükümet üyeleri ve bürokrasi arasında ortak paydaş müzakereleri yapılarak bu süreç yönetilmektedir. Bu sayede iç ve dış hedef kitleye yönelik olarak ülke markası, imajı söylemde netleştirilmektedir. Yurttaşların sosyal olarak ortak payda buluşması ulusal marka güvenliğini arttırmaktadır. (Tüylüoğlu, 2019, s. 31)

4. ULUSAL VE YEREL AKTÖRLERİN KAMU DİPLOMASİSİNE KATKILARI

Modern diplomasi, geleneksel diplomasiye oranla ülkelerin dış politika karakterini etkileyen bir dönüşüm yaşamaktadır. Bu dönüşüm ülkelerin iç ve dış politik hedeflerini de etkilemektedir. İlk olarak dijitalleşme ile başlayan teknolojik değişimler diplomatik aktörleri etkilemiştir. Bu çerçevede yerel ve uluslararası aktörlerin sayısı artmaktadır. Sosyal medya aktörleri ve diğer ortamlar aracılığıyla diplomasiyi etkilemektedir. Devletler arasındaki bilgi aktarımının dışında, gelişen yerel aktörler arasındaki bilgi alışverişi ve iş birliği durumları devletler arasındaki diplomasiyi meşru ve etkili bir şekilde yönlendirmektedir. Bu çerçevede, toplumsal gelişmeler ve iş birliği, yardımlaşma projeleri devlet yönetiminin bir parçası olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Dışişleri Bakanlıklarının ve bürokratların dört ana alanda proaktif olması gerekmektedir.

1- Diplomatlar, bireysel ihtiyaçları ve devlet gereklilikleri arasındaki farkı iyi analiz etmelidir. Bu duruma göre devlete zarar vermeden hareket etmelidir.

2- Dijitalleşme, verimlilik kazanacak şekilde kullanılmalıdır.

3- Tüm tarafların çıkarlarını uzlaştıran, hükümetlerin ve diğer yerel aktörlerin çalışmasına izin veren, aktörlerin etkisini ve potansiyelini geliştirecek arabuluculuk kurumları yaratılmalıdır.

4- Devlet faaliyetlerinin yeni ve açık yönetim kurumları geliştirmesi gerekmektedir. Yönetime katılmak isteyen kamuoyunun kendilerini ifade biçimlerine yönelik çalışmalara odaklanılmalıdır. (Stanzel, 2018, s. 2)

Kamu Diplomasi kavramı gelişen teknoloji, stratejik iletişim çalışmaları ve uluslararası ilişkiler disiplininin akademik olarak gelişmesiyle birlikte ortaya çıktığından önceki bölümlerde bahsedilmiştir. Liberal paradigma öncülüğünde Profesör J. Nye tarafından ortaya atılan yumuşak güç ve akıllı güç kavramı modern devlet aktörlerini

etkilemiştir. Bu sebeple devletler medya ve kültürel alanlarda hâkim olarak güç devşirmektedir. Güç olgusu, kamu diplomasisi özelinde somutlaşarak ve çeşitli araçların yardımı ile birer kamu diplomasi aktörüne dönüşmüştür. Gelişen iş birliği ve bilgi paylaşım platformlarının yaygınlaşması iyi uygulama örneklerinin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır.

Kamu Diplomasi çalışmaları kapsamlı olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkmıştır. Fakat bu kavram devletler tarafından desteklenerek akademik çalışmalar ile dünya genelinde ilerlemiştir. Kamu Diplomasi kavramı iletişim ve siyaset bilimi kavramları arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda ülkelerin sosyal zenginliği ile entegre edildiğinde geniş bir altyapısı bulunmaktadır. Kavram ile ilgili çalışmalar II. Dünya Savaşı sonrasında Avrupa'da Fransa, İtalya, Almanya, Ortadoğu'da Arap Emirlikleri, İsrail ve Asya'da Çin ve Güney Kore tarafından stratejik politika uygulaması olarak kullanılmıştır. Kamu Diplomasisine dair yerel ve evrensel örnekler tez çalışmamızın somutlaştırmasına önemli katkıda bulunmaktadır. Bu bağlamda, Türkiye ile tarihsel ilişkileri yakın olan devletlerin kamu diplomasisine olan katkıları aktarılmaya çalışılacaktır.

4.1. Ulusal Aktör Uygulamaları

4.1.1. Almanya Kamu Diplomasi Örnekleri

Kamu Diplomasi kavramı Almanya için yeni bir kavramdır. İlk olarak Almanya'da bu yeni kavram ile ilgili çalışmalar, kamu diplomasi terimi ve vaka boyutu üniversitelerde araştırılmıştır. Bu kapsamda üç farklı perspektiften çalışmalar izlenmiştir. İlk olarak kavramın sosyolojik ve iletişimsel olarak teorileştirilmesi, ikinci olarak tarihsel gelişim süreci ve literatür tartışmaları, üçüncü olarak ise Almanya'da gelişen kamu diplomasi aktörlerinin çalışmaları ve uygulamaları üzerine yapılan araştırmalardan oluşmaktadır. Bu bağlamda Almanya'da Von Humboldt Vakfı tarafından kamu diplomasisini geliştirmeye yönelik bilimsel araştırma ve geliştirmeyi teşvik eden bir ağ oluşturulmuştur. Aynı şekilde Freidrich Ebert Vakfı, uluslararası iş birliği güçlendirmek ve sivil toplumu desteklemek amacıyla transatlantik diyalogunu geliştirmiştir. Almanya kalkınma birimi ise, gelişmekte olan ülkeleri demokrasi ve barışın güçlenmesi, iş birliğinin artması amacıyla sivil toplumu güçlendirerek Almanya endüstri ve teknolojik yatırımlarını tanıtılmasına destek olmuştur. Almanya'nın kamu diplomasi faaliyetleri tarihsel gelişim süreçlerinden destek almaktadır. Almanya hakkında önyargının

azaltılması, ülke imajının uzun ve orta vadede iyileştirilmesi politik programlar, idealler geliştirilmiştir. (Auer & Srugies, 2013, s. 7)

Almanya’da kamu diplomasi aktörleri çeşitliliği kabul etmektedir. Alman Sosyolog Schimank’a göre bireysel eylemler üç sosyal yapı tarafından şekillenmektedir. İlk olarak alt sistemin yönelimi, ikinci olarak resmi olmayan uygulamalar ve son olarak diğer birleşenler arasındaki uyum etkilidir. Gözlem, etki ve müzakere ile hedeflere ulaşılabilir. (Auer & Srugies, 2013, s. 7)

Küçük ölçekte, aktörler bireylere indirgenmektedir. Bu bireyler sanatçı, politikacı veya ülke vatandaşı olmaktadır. Bireyler eylemleri ile, karşılıklı etkileri hedefleri üzerine çıktılar toplamaktadır. Orta ölçekte, aktörler kurumlar ve kuruluşlar kamu diplomasi aktörü olmaktadır. Siyasi, askeri ve kültürel olarak üç farklı boyuta ayrılmaktadır. Bu çeşitlilik içerisinde sosyal tamamlayıcı unsur olarak toplumun kesimlerine ulaşmaktadır. Ülkeler hedef gruplara yönelik iletişim stratejisi oluşturulmaktadır. Bu strateji ile vatandaşları etkileme metoduna yardımcı olmaktadır.

Büyük ölçekte, ülke adına hükümet vasıtasıyla yapılan kamu diplomasi aktörlüklerini içermektedir. Aktörler tarafından oluşturulan vizyon belgesi ülke markasını ve imajını oluşturmaktadır. Almanya’nın Kamu Diplomasi tanımını beslemektedir. Aktörleri tetikleyen olgu çift taraflı bir süreçtir. Bu süreç içerisinde hükümet birimleri bulunmaktadır. Netice itibarıyla Almanya Kamu Diplomasi çalışmaları birçok denklem üzerine kurulmuştur. Bireysel ve kurumsal başarıları birbirileri ile bir takım uyumu ile hareket ederek başarı sağlamaktadır. Bu birleşenler Almanya’nın kamu diplomasisine katkı sağlamaktadır. (Auer & Srugies, 2013, s. 14)

Genel olarak Almanya için kamu diplomasisi tanımı, Federal Cumhuriyetin kuruluş ilkeleri ile doğrudan orantılıdır. Tarihsel mirası referans noktası olarak hareket eden Avrupa değerlerini öncülleyen bir bakış açısıyla hareket etmektedir. Bu bağlamda II. Dünya Savaşı sonrasında kurulan Radyo Deutsche Welle, nazi etkilerini değiştirmeyi amaçlamıştır. Alman halkı ilgili tanıtım faaliyeti yürüterek, kültürlerarası diyaloga önem vermiştir. Bu bağlamda Almanya Dışişleri Bakanlığı tarafından yürütülen uluslararası diyalog, çok seslilik çalışmaları, kültürel çalışma programları ve akademik burs programları Alman kamu diplomasisinin temelini oluşturmaktadır.

1990 yılında soğuk savaş döneminin sona ermesi ve Almanya'nın yeniden birleşmesi ülkenin konumunu daha da güçlü hale gelerek kamu diplomasi çalışmalarını geliştirmiştir. Dört ana temel üzerinde yoğunlaşarak, yabancı kültür ve politik çıkar entegrasyonu, modern bir imaj, Avrupa uyumu ve değerler arasında diyalog ile çatışmaları önlemek üzerine kamu diplomasi çalışmaları oluşturulmuştur. (Auer & Srugies, 2013, s. 24) Bu çalışmalar Dış ilişkiler Enstitüsü, Goethe Enstitüsü, Humboldt Vakfı, Deutsche Welle gibi aktörler ile yürütülse de Almanya tüm kamu diplomasi ağlarına hizmet eden iş birliğini, kurumlarında uzun vadeli stratejik ortak olarak en önemli aktörlerden birisi olarak görmektedir.

Almanya Cumhuriyeti'nin kültür ve eğitim politikası aynı zamanda kamu diplomasi faaliyetlerine destek oluşturmaktadır. Soğuk savaş sonrası gelişen yeni kamu diplomasi faaliyetleri ile ülke imajı oluşturulmuştur. Bu kapsamda temelde Atlantik bloğunun yardımı ile federal hükümet kültür ve eğitim politikalarını tüm yurttan uygulamıştır. Bu çerçevede;

- Uluslararası istikrar ortamının yaratılması ve bilgi, kültürün üretilmesi için diyalog geliştirmek;
- Alman edebiyatını ve dilini, Avrupa'da ve Dünya'da tanıtmak;
- Küresel krizlere ve barış ortamına yardımcı olmak;
- Avrupa entegrasyonunu güçlendirmek ve teşvik etmek;
- Kültürel çeşitliliği korumak ve güçlendirmek;
- Almanya'yı bilim ve akademik çalışmalar, mesleki gelişim için araştırmacılara modern bir alan sunmak;
- Almanya'yı yaratıcı ve farklı kültürel görünüme endeksli, enerjisi yüksek bir Almanya imajı oluşturmak üzerine inşa edilmiştir.²

Almanya'nın kültür ve eğitim politikaları ülkenin güvenlik çıkarları çerçevesinde oluşturulmuştur. Dünya'da büyüyen ve gelişen ekonomiler aynı zamanda Almanya ve diğer devletler için uluslararası perspektifte yeni mücadele sahası yaratmaktadır.

Soğuk Savaşın sona ermesi ile birlikte, ülkelerin vatandaşlarına tanıdığı kültür, sağlık ve sosyal hakları uluslararası alanda bir güç imajı oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Rusya ve Çin kültürel diplomasisi ile siyasi ve ekonomik hegemonya olma iddiasını

² <https://www.bundesregierung.de/breg-de/aktuelles/mit-kunst-und-kultur-gegen-krisen-und-krieg-354212>

güçlendirmektedir. Kültür ve sosyal alanlarda yatırımlar yaparak, halkla ilişkiler faaliyetlerini arttırmaktadır. Bu bağlamda Alman federal hükümeti kamu diplomasi genişletmek amacıyla diyalog, söylem ve eylem üretmektedir. (Alemdar, 2018) Küresel ve evrensel ilkeler bağlamında, uluslararası ortaklık geliştirmektedir. Örnek olarak Covid-19 virüsüne karşı etkili en etkili ilacın, iki göçmen aile çocukları tarafından Almanya’da geliştirilmesi ve aşının tüm insanlık tarafından kullanılması Almanya’nın değişen marka imajına ve kurumlarından bağımsız olarak gelişen kamu diplomasisi faaliyetine iyi bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır. Küresel ve evrensel ilkeler bağlamında, uluslararası ortaklık geliştirmektedir. Örnek olarak Covid-19 virüsüne karşı etkili en etkili ilacın, iki göçmen aile çocukları tarafından Almanya’da geliştirilmesi ve aşının tüm insanlık tarafından kullanılması Almanya’nın değişen marka imajına ve kurumlardan bağımsız olarak gelişen kamu diplomasisi faaliyetine iyi bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır.

4.1.2. İtalya’nın Kamu Diplomasi Örnekleri

Yumuşak güç ve kamu diplomasisi arasındaki ilişki bakımından güçlü örnekler Avrupa’da yer almaktadır. Avrupa sanat, kültür, müzik, edebiyat ve birçok alanda tüm dünyada lokomotif görevi görmektedir. Birçok Avrupa ülkesi kültürel olarak bir cazibeye sahiptir. İtalya ise Avrupa devletleri arasında temel bir noktaya sahip ülke konumundadır. Roma İmparatorluğu’nun hamisi olarak, İtalya Cumhuriyeti 16. yy kıta Avrupa’sında büyük kültürel ve bilimsel dönüşümün yaşamasına öncülük etmiştir.

İtalya kamu diplomasisi ‘İtalyan yumuşak gücünü’ etkili kullanmak ve ülkenin öncelikli gördüğü konularda küresel fikir birliği oluşturmak amacıyla yapılan çalışmaların bütünüdür. Kamu diplomasisini daha etkili bir araç haline getirmek amacıyla oluşturulan yeni bir kamu ve kültürel diplomasi faaliyetleri bütünü, Dışişleri ve Küresel İşbirliği Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Bakanlık bünyesinde görev yapan organizasyon birimleri şu şekilde sıralanmaktadır.

- a. Medya ile İlişkiler
- b. Halkla İlişkiler
- c. Kültürel Tanıtım ve İtalyan Kültür Enstitüleri
- d. İtalyan dilinin tanıtımı ve yayıncılığı, üniversitelerin küreselleşmesi, burslar
- e. Dünyada İtalyanca eğitimi sistemi

f. Çok taraflı kültürel iş birliği, arkeolojik misyonlar.

İtalya'nın kültür politikaları neticesinde birçok öğrenci yer değişim programına katılmıştır. Avrupa Birliği, Eğitim Bakanlığı, vakıf ve erasmus programı ile burs alarak lisans, yüksek lisans ve doktora programlarına her yıl birçok farklı kültürden ve ülkeden öğrenci kabul etmektedir. Burs ve eğitim programı kapsamında İtalya'nın kamu diplomasi faaliyetleri gözlemleme imkân bulan yüksek lisans öğrencisinin izlenimlerine göre : “İtalyan Kamu Diplomasisi öncelikli olarak İtalya coğrafyasının ve jeopolitik toprak yapısından örneklerle şekillenmiştir. Özellikle Batı Roma İmparatorluğu gibi bir devletin topraklarının mirasçısı olmak Kamu Diplomasisi mirasını ayrıca önemli kılmaktadır. Bu bağlamda kamu diplomasisi kavramı İtalyan kültürü kavramı ile eş değer bir pozisyondadır. Küresel İlişkilerde ve iş birliğini sağlamada, kamu diplomasisi genel olarak başka toplumları etkilemek veya etkisi altına almak için yapıldı. Fakat İtalyan Kamu Diplomasisi son dönemlerde özgün İtalyan kültürü ile var olmaya başlamıştır. Son yirmi yılda İtalya'daki bütün üniversitelere dünyanın her ülkesinden binlerce öğrenci gelmektedir. Gelen öğrenciler binlerce yıldır varlığını koruyabilen ve özellikle aynı toprakta varlığını sürdüren İtalyanca karşısında dilin kendine has özelliklerini kendi ülkelerine götürerek İtalya'nın Kamu Diplomasi faaliyetlerine katkıda bulunmaktadır. Devletler için Kamu Diplomasisi bir stratejidir. Fakat İtalya için ise bir yaşam biçimidir. Hem coğrafi olarak hem de politik ve kültürel olarak Avrupa kıtasının en belirgin ülkelerinden biridir. Dolayısıyla İtalyan kamu diplomasisi İtalyanların günlük yaşantılarında yapmış oldukları eylemlerin bütünüdür. İkinci Dünya savaşıdan önce ve sonrasında İtalyanların her iki Amerika kıtasına yapmış olduğu göçlerle birlikte bu kültürel birikim dünyanın çeşitli noktalarına tam anlamıyla ulaşmıştır. Bu nedenle kültürel bir merkez açmak ya da dil eğitimini vermek için hükümetlerin korumasına gerek yoktur. İtalya coğrafyasının sınırları içinde varlığını yüzyıllardır sürdüren Vatikan Devleti ve Devlet Başkanı Papanın da İtalyan Kamu Diplomasisi için önemli bir yeri vardır. Papalık makamı tarihi Roma şehrinin tam merkezindedir ve bütün dünyanın bilgi akışındadır. Dolayısıyla İtalyan hükümeti için Kamu Diplomasisi tam anlamıyla doğal bir süreçtir ve bütün dünyada var olmasını sağlayan temel ögedir. İtalya dünya genelinde en fazla turistini ziyaret ettiği bir ülkedir. Dünyanın birçok ülkesinde İtalya merak uyandırır ve ilgiyle takip edilir. Bu arkeolojik eserlerine ve bir bütün olarak kurdukları şehirleşme

yapılarından kaynaklanmaktadır. Antik döneme ait bütün eserler halk tarafından son derece iyi bakılmış ve günümüz dünyasına taşınmıştır. Bu nedenle arkeolojik eserlerin salt bir tablo üzerinden bir sokağa çizilmesi bile İtalya Kamu Diplomasisini en üst noktaya taşımaktadır. İtalyan Devletinin son on yılda Kamu Diplomasisinin temel yapı taşı ekonomik temeller değildir. 2009 yılından itibaren tamamen üniversiteler ve orta öğretim kurumlarını Kamu Diplomasisinin en önemli hamlesi olarak görmüştür. Üniversiteler ve özellikle yabancı ülkelerdeki orta öğretim kurumları İtalyanca ve İtalyan Kültürünün bütün dünyada olgusal olarak duyurulmasını sağlamıştır.”³

Genel olarak İtalyan Kamu Diplomasisi yeni bir strateji örneğidir. İtalya’nın ve İtalyan Kültürünün günümüz dünyasında var olmasını sağlayan en önemli gelişmedir. Klasik bir bilgilendirme kurumu veya ekonomik temeller üzerine kurulu bir sistem değildir. Tamamen doğal süreçlerle birlikte İtalyan olmayanların etkisinde gelişen bir yapıdır. Bu nedenle İtalyan Kültürü kendi diplomasisini yaratmış ve şekillendirmiştir.

4.1.3. Rusya’nın Kamu Diplomasisi Örnekleri

Kamu diplomasinin kavramının ortaya çıktığı soğuk savaş döneminde ABD tarafından yumuşak güç unsurları güçlü bir şekilde kullanılmıştır. Soğuk savaşın diğer bir taraf devleti olan Sovyetler Birliği ise, dünyadaki diğer devletlere sosyalist sisteme geçişi için ikna kampanyaları yürütmüştür. Özellikle Asya ve Afrika kıtasında birçok devlet, sosyalist sistemin cazibesinden etkilenmiştir. Sovyetler Birliği de kamu diplomasisi faaliyetlerinin oluşturmasında ekonomik olarak büyük yatırımlarda bulunmuştur. Nükleer savaş programı, gençlik örgütlenmeleri, radyo ve televizyon yayınlarını içeren bir program hazırlayarak uygulamaya koymuştur. (Nye J. S., 2020, s. 110)

Kamu diplomasisi uygulamaları ile SSCB yumuşak güç ve sert güç kaynaklarını 1960’lı yıllardan sonra başlayan uzay ve teknolojik alanda gelişme göstermesine neden olmuştur. Bu bağlamda nükleer gücün uzay yarışında kullanılması ve 1957 yılında ilk uzay uydusu Sputnik’in fırlatılması ile SSCB’nin marka imajı diğer ülkelerin gözünde artmıştır. Bu kapsamda, 1961 yılında Yuri Gagarin’in uzay yolcuğu ve 1963 yılında ilk kadın astronot seçilen Valentina Tereşkova dünya yörüngesinde, 2 gün 23 saat kalarak

³ Yusuf KARATAŞ ile yapılan görüşme-Bologna Üniversitesi Tarih Bilimi ve Doğu Çalışmaları Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi – (Şubat 2022)

rekor bir süreyi tamamlamıştır. Bu proje ile Sovyetler Birliği, sosyalist paradigmaya özgü eşitlik ilkesi ile ilk kadın astronotu uzay yörüngesine göndererek yabancı kamuoyuna sistem mesajı iletmesi bakımından iyi bir örnektir.

Sovyetler Birliği'nin kamu diplomasi faaliyetleri büyük spor organizasyonlarına yüklü miktarda yatırım yapmıştır. En büyük rakibi olan ABD ile olimpiyatlarda yarışarak ABD'li sporculara karşı başarı elde etmiştir. Fakat Sovyet sisteminin dışa dönük kapalı olan yapısı nedeniyle sinema, televizyon, pop müziği gibi alanlarda etkin olamamıştır. Sovyet kültürü dünya genelinde yaygınlaşamamıştır. Özellikle de 1980'li yıllardan sonra SSCB'nin yumuşak güç unsurları etkin olamamıştır. Sovyetler Birliği lideri Gorbaçov'un soğuk savaş sona erdiren politikaları ile birlikte dünya genelinde olumlu bir imaj tekrar çizmeye başlamıştır. Gorbaçov'un glasnost ve perestroyka politikası ile SSCB, yerini Rusya Federasyonu'na devretmiştir. Çekici bir popüler kültür oluşturamayan SSCB, kapalı sistem, sert dış politika ile güçlü ve etkin bir yumuşak güç aracı geliştirememiştir. (Nye J. S., 2020, s. 112)

Soğuk savaş sonrası dönemde Rusya Federasyonu kamu diplomasi uygulamalarını kendi devlet sistemine entegre ederek, yumuşak güç uygulamalarını kullanmıştır. 2000'li yıllardan itibaren kamu diplomasi aktörlerini Rusya hükümeti harekete geçirmiştir. Hükümet, öncelikli olarak sistem içi ve sistem dışı olmak üzere organize etmiştir. Sistem dışı olarak belirlediği aktörleri marjinalleştirerek kısıtlamıştır. Bu çerçevede 'Federasyon Parlamento ve Kamu Kurumlarıyla ilişkiler Bölümü'' adlı bir birim kurulmuştur. Bu birim Rus Dışişleri ile sivil toplum arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi ile ilgilenmektedir. Hükümet dışı aktörler olarak kabul ettiği sivil toplum ile ilişkileri, Rus Ortodoks Kilisesi ve diğer dini temsilcilerin sorunları bu birimde yürütülmektedir. Genel olarak, hükümet görüşü ile uyumlu aktif bir sivil toplum yaratılmaktadır. Putin'in başkanlık döneminin başlarında, sivil toplumun gelişmesi ve toplum ile siyaset ilişkilerinin güçlendirilmesi için başkanlık birimine bağlı 'Halk Meclisi' oluşturulmuştur. Bu birimin görevi yasalar ile ilgili görüş bildirmek üzerine kurgulanmıştır. Halk Meclisi tarafından kendi içerisinde kurulan "Uluslararası İş birliği ve Kamu Diplomasisi için Rus Halk Konseyi" danışmanlık amacıyla kurulan akademik ve uzman bir kuruluştur. (Doğan, 2015, s. 189)

Rusya Federasyonu tarafından organize edilen sivil toplum ve kamu diplomasi ilişkisi hükümete göre önem atfedilen konular ile ilgili proje bazlı ilerlemektedir.

Hükümet tarafından tema etrafında projelerin geliştirilmesi teşvik edilmektedir. Hükümet tarafından kurulan başka bir yapı ise, Rossotrudnichestvo'dur. 2008 yılında kurulan bu organizasyon ile ülke dışında yaşayan vatandaşlar arasında uluslararası insani iş birliğinin geliştirilmesi ve desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Rus kamu diplomasisi alanında düşünce kuruluşları önemli bir yere sahiptir. Rus Uluslararası İlişkiler Konseyi ve Gorchkov Vakfı devletin dış politika vizyonu için araştırma ve geliştirme faaliyeti üreten bir başka kuruluştur. Kamu diplomasisi alanında önemli bir kuruluş olan vakıf, uluslararası alanda Rus yerel aktörlerin gelişimini desteklemektedir. Rusya'da ve uluslararası platformlarda kamu, siyaset ve ekonomi ortamı oluşturmak için tasarlanmıştır. Rus kamu diplomasisi için bir diğer genel aktör ise, Rus Dünyası vakfıdır. Rus kültürünü ve Rus dilini yaygınlaştırmak üzerine 2007 yılında kurulmuştur. Dünya genelinde Rus kültürünü ve edebiyatını geliştirmek ve akademik değişim programlarını üstlenmektedir. Bu vakıfların giderleri, ilgili bakanlıklar, kamu ve özel şirketler tarafından ek bütçeler ile desteklenmektedir. (Doğan, 2015, s. 191)

4.1.4. Ortadoğu'nun Kamu Diplomasi Örnekleri

21. yüzyıl itibariyle uluslararası halkla ilişkiler çalışmaları temelinde devletlerin çıkarları ve bu bağlamda geliştirdikleri iş birliği üzerine kurgulanmıştır. Bu bağlamda 20. yüzyıl itibariyle Ortadoğu bölgesinde kurulan birçok ulus devlet kendi stratejik iletişim kampanyasını belirlemiştir. Ekonomi temelli olarak gelişen bu kampanyalar genel itibariyle sivil toplum ve diyalog süreçlerini içermemektedir. Bölgenin tanıtımı ve pazarlaması üzerine inşa edilen süreçler, istikrarsızlık sebebiyle gelişme gösterememektedir. Bölgede yaşanan çatışma süreçleri, Ortadoğu bölgesinde devletlerin kamu diplomasi faaliyetlerine zaman ayırmasına engel olmaktadır. Özellikle Mısır, Irak, Suriye ve Libya gibi ülkelerde meydana gelen istikrarsız ve askeri darbe sonucu iş başına gelmiş yönetimler değişim ve dönüşüme karşı kapalı konumdadır. Bu devletlerin temel olarak kamu diplomasi faaliyetleri yürütmesi için bireyin devleti şekillendirdiği demokratik ve özgür bir kamu diplomasi ortamı oluşturulması gerekmektedir. Fakat Ortadoğu ülkeleri arasında farklı bir konumda olan İsrail, kamu diplomasisi faaliyetleri büyük başarılar elde etmiştir. Dini lobisini kullanarak aktörleri harekete geçirerek, doğru bir politika takip etmiştir. (Salha, 2022) İsrail hükümeti tarafından Kamu Diplomasi ve Diasporalarla İlişkiler Bakanlığı kurulmuştur. Bu kuruluş İsrail ile ilgili yanlış algı operasyonlarına karşı merkeze bağlı olarak görev almaktadır. Bakanlık sosyal medyada

yayımlanan haberlere karşılık İsrail ile ilgili olumsuz algı operasyonlara karşı çalışmaktadır. Hükümete bağlı ‘Ulusal Enformasyon Müdürlüğü’ ise tek elden stratejik iletişim çalışmalarını yönetmektedir. İsrail Hafta Üniversitesi bünyesinde kurulan ve yurttaş diplomasisini geliştirmek üzerine kurgulanan bir yüksek lisans programı bulunmaktadır. Kamu diplomasi faaliyetlerine yönelik, İsrail Hükümeti’nin tutum ve davranışına yönelik gösterdiği somut adım açısından önemlidir. (Sancar, 2012, s. 243)

Kamu Diplomasisi ve gelişen yerel aktörleri bağlamında Filistin Kamu Diplomasi Enstitüsü insan hakları ve savunuculuk temelli kurulan bir sivil toplum kuruluşudur. Yurtdışında yaşayan Filistinlileri harekete geçirerek, söylem ve karar verici politikayı değiştirmeyi planlayan bağımsız bir kuruluştur. Dijital diplomasiyi etkin bir şekilde kullanmayı amaçlayan platform, toplum kültürünü, mutfak kültürünü ve kültürel çeşitlilik üzerine çalışmaktadır. (The Palestine institute for Public Diplomacy, 2022)

Ortadoğu bölgesinin dikkat çeken diğer bir kamu diplomasi aracı ise katar menşeli kurulan El Cezire televizyon kanalıdır. Özellikle bölgenin görüşlerini modern iletişim araçlarını doğru kullanarak aktaran televizyon kanalı El Cezire, birçok ülkede faaliyet göstermektedir. Bütüncül ve tek bir elden Ortadoğu ülkelerinin ve kurumlarının mesajlarını ileten bir araç olması bakımından dünya genelinde etkili olmaktadır. Bu bakımdan birçok haber tekeli ile karşı kampanyanın doğru bir şekilde aktarılmasına neden olmuştur. El Cezire televizyon kanalı aynı zamanda ABD’nin kamu diplomasi politikalarının sorgulamasına neden olmuştur. (Sancar, 2012, s. 245)

İran İslam Cumhuriyeti, Ortadoğu devletlerinden farklı bir noktada bulunmaktadır. Tarihsel ve kültürel olarak birçok alanda etkin bir model üretmeyi başarmıştır. Fakat 1979 yılından sonra İran, ABD karşıtlığı üzerinden bölgesel varlık, siyasal söylem üretilmesi ve dini boyut üzerinden edindiği politika ile uluslararası halkla ilişkiler faaliyetlerini ön plana çıkarmıştır. İslami misyonu tamamlamak ve stratejik amaçlarına ulaşmak için kamu diplomasisini ve yumuşak gücü kullanmak istemiştir. Bu çerçevede, Dışişleri Bakanlığı ve İran İslam Kültürü ve İlişkileri Kurumu tarafından organize edilmektedir. Tabloda belirtilen yumuşak güç araçları ile ikna, iletişim ve etki yöntemi olarak kullanılmaktadır.

Tablo 13: İran'ın Yumuşak Güç Kaynakları

Kültür	Siyasi Değerler	Dış Politika
1. Şii 2. Eğitim 3. Mehdeviyet 4. Velayet-i fakih 5. Ulusal ve İslam dünyasının ünlüleri 6. Geleneksel 7. Uluslararası konferanslar ve seminerler 8. Tarih 9. Din adamları ve Kum okulu 10. Devrim kültürü 11. Medya 12. Turizm	1. Jeopolitik değerler 2. İnsani yardım 3. Diaspora	1. Kültür merkezleri 2. Dostluk dernekleri 3. Diplomatik ilişkiler

Kaynak : (Şahin & Asl, 2020, s. 166)

İran İslam Cumhuriyeti, Fars medeniyetine ve köklü bir tarihi mirasa sahip bir devlettir. İran, uluslararası alanda edebiyat ve sinema aktörlerini kullanarak, yabancı kamuoyunu etkilemektedir. Sinema sınırları aşan ve kültürler üstü bir güç aktörü olarak gelişmektedir. Uluslararası platformlarda ve sinema festivallerinde İran Sineması etkin bir kamu diplomasi aktörü olarak kullanılmaktadır. Yabancı devletlerin islamofobi üzerinden yarattığı imaja karşılık, İran sineması, halkla ilişkiler faaliyeti olarak yabancı kamuoyuna İran'ın doğrudan aktarımı ve tanıtılması konusunda öncü destek olmaktadır.

4.2. Yerel Aktör Uygulamaları

4.2.1. Berlin Belediyesi Kamu Diplomasi Uygulamaları

Almanya'da gelişen kamu diplomasi çalışmaları özelinde yerel aktörler süreci ilerletmektedir. Berlin Belediyesi, sivil toplum kuruluşları ortaklığında kamu diplomasisi çalışmalarını uluslararası iş birliği, iklim krizi, kültürel etkinlikler teması ile birlikte kamu

diplomasi aktörleri genişlemektedir. Berlin Belediyesi tarafından diğer metropol şehirler arasında yapılan ortak tema çalışmaları, uygulama faaliyetleri kamu diplomasi aktörü olarak karşımıza çıkarmaktadır.

Almanya'nın başkenti olarak Berlin Belediyesi katılımcılık ve bütünsel bir perspektifte hizmet etmektedir. Berlin Belediyesi çalışmaları idari bakımdan yerel yönetim perspektifinde dijitalleşme ve bu bağlamda idari modernizasyonu geliştirmektedir. Berlin, dijitalleşme başlığı altında ayrı bir kamu diplomasi faaliyeti üretmektedir. İlk olarak, Berlin'de yaşayan vatandaşlar için çevrimiçi hizmet sunan Berlin Belediyesi, kültürel etkinlikler ile ilgili vatandaşlara bilgi paylaşımında bulunmaktadır. Özellikle kamu sektöründe dijitalleşme çalışmaları ve kamu diplomasi faaliyetlerine katkısından hareket ile, kamuda dijital dönüşümü geliştirmektedir. Kamuda dijital dönüşüm ile birlikte herkesin kişisel veri güvenliğini ve kurumsal güvenliği sağlamak adına katılımcı yöntemler ile vizyon geliştirmektedir. Bu toplantı süreçleri toplumun her kademesinden katılımcılar ile yürütülmekte olduğu resmi internet sitesinde ifade edilmektedir.

Almanya'nın kamu diplomasi faaliyetleri açısından Berlin Belediyesi uluslararası ilişkiler bağlamında iki yönlü bir yaklaşımı benimsemektedir. Bunlar ikili iş birliği ve çok katımlı iş birliği üzerine çalışmalar oluşturmaktadır. Kamu diplomasi modelleri açısından diyalog ve iş birliği üzerine inşa edilen ilişkiler ile etki edilen kamuoyu değişmektedir. Bunlardan ilki, şehirlerin ortak bir ağda sorunlarını ve taleplerini koruyarak genişletmektir. Urban20 ve C40 gibi çok taraflı platformlarda Berlin kentinin marka değerine ve halkla ilişkiler faaliyetlerinin temsil edilmesine katkı sağlamaktadır. Berlin Belediyesi üst ölçekte ülkenin kamu diplomasi çalışmalarına katkı sağlamak adına, ülkenin diğer birimleri le birlikte diplomatik misyonlarını yerine getirmektedir. Tüm kentsel düzenleme ve kentsel tasarım gibi konularda uluslararası sivil toplum kuruluşları ile birlikte projeler yönetildiği yayınlanan raporlar ifade edilmektedir.

21. yüzyıl için yönetimde basitlik, çeviklik, dijitalleşme ve krizlere karşı dayanıklı kentlerin inşa edilmesi amacıyla Berlin Belediyesi ve Berlin Kent Konseyi dijital dönüşümün işlevsel ve katılımcı olması için kongre düzenlemektedir. 2022 yılı itibariyle 10.'su düzenlenecek olan kongrede temel konu katılımcılık ve gerçek ihtiyacın belirlenmesi amacıyla açık veri paylaşımına yönelik faaliyetlerden oluşmaktadır. (10. Fachkongress 2022 im Saarland, 2022)

Berlin Belediyesi'nin kamu diplomasi çalışmaları perspektifinde ilerlediği görülmektedir. Bu kapsamda kültürel alanlarda uluslararası kampanyalar ve etkinlikler düzenlenmektedir. Uzak coğrafyada yaşayan insanları bir araya getiren projeler üreterek inşaların birlikteliği perspektifi canlı tutulmaktadır. Örnek olarak, Berlin ve Pekin şehrinin ortaklığı, birlikteliği amacıyla 2014 yılında iki kültür arasında duvarların değil, köprülerin kurulması teması ile Feichang Fresh hip-hop grubu tarafından müzik klipi yayınlanmıştır. (#FFBB - 非常FRESH (Feichang Fresh), 2022)

Goethe Enstitüsü, Almanya'nın kamu diplomasi lokomotifleri arasında yer almaktadır. Bu kapsamda 1988 yılında Çin'deki ilk yabancı kültür merkezi faaliyete geçmiştir. Enstitü, Çin hükümetine bağlı paydaşlar ve yerel kurumlar ile iş birliği ortaklığında farklı ülkelerde faaliyetler üretmektedir. Kültürel yönetim alanında Almaya ve Çin Değişim Programı kamu diplomasi faaliyetine örnektir. 2014 yılında hayata geçirilen proje ile şehirler arasında ilişki kurmak, atölye çalışmaları yapmak ve ortak fiziki tesisler yaratmak yer almaktadır. İki kültür arasında, kamu diplomasisi modelleri hayata geçirilmiştir. Savunuculuk ve pratik çalışma perspektifinde ulaşılmak istenen entegrasyon hedeflenmiştir. (German-Chinese Exchange for Cultural Management, 2022)

Almaya kültürel uygulama faaliyetleri ile 'Modern Almanya' markasını tüm bölgeye ulaşması ve inşa etmesi üzerine kurgulanmıştır. Bu çerçevede kültürel diplomasi akademisi, Almanya üzerinde doğu ve batı perspektifi ile bir köprü oluşturmak amacıyla, ortak bir iş birliği ağı geliştirmiştir. Berlin, Bonn, Saksonya ve Hesse illeri ve belediyeleri arasında altyapı çözümü ve ortak proje faaliyetleri oluşturulmuştur. Berlin Belediyesinin partner kuruluşları arasında yer aldığı proje, Batı ve Doğu Almanya arasında iş birliği ve ekonomik gelişimi arttırmayı amaçlaması bakımından 'İç halkla ilişkiler kamu diplomasi' modeline uygun bir kültürel diplomasi örneğidir. (Über Berlin-Bonn-Road-Initiative, 2022)

Soğuk Savaşın sona ermesiyle birlikte çok aktörlü uluslararası bir sistem ortaya çıkmıştır. Federal Almanya Cumhuriyeti için Berlin örneği küreselleşen coğrafyada ve gelişen yerel aktörler bağlamında öncü bir konuma sahiptir. Güçlü uluslararası iş birliğine önem veren kurumlar arasında ortaklık ilişkileri partnerler arasında güven oluşturmaktadır. Akademik, kültürel, bilimsel ortaklık konularında Berlin metropolü önemli bir cazibe noktasında bulunmaktadır. Bu koşulların oluşmasında en önemli etken

tarihsel olarak Avrupa Birliği değerleri olduğu söylenebilmektedir. Avrupa Birliği değerleri, şehirlerin karşısına çıktığı sorunlar ile mücadele edebilme yeteneğini arttırmasını ve kurumların kapasitelerini devamlı geliştirmesine vesile olmaktadır. Bu erevede, Berlin Belediyesi paydaş belediyeler ile birlikte dijital dönüşümü geliştirmektedir. Akıllı şehirler Zirvesi, Ortak Hikaye Projeleri, Dijital şehirciler Zirvesini gerçekleştirerek Berlin’de yaşayan kişileri ve Berlin dışında yaşayan kişileri birleştirerek ortak ağ oluşturmaktadır. Bu ağlar uzun süreli kamu diplomasi modelinin gelişmesine neden olmaktadır.

İngiltere ve Almanya, Avrupa’da birçok farkı alanda tarihsel olarak mücadele göstermiştir. Soğuk savaş sonrası iki halk arasındaki ilişkileri, önyargının ortadan kalkması için 2000 yılında Londra ve Berlin belediyeleri arasında ortak şehir protokolü imzalamıştır. Her yıl düzenli olarak yapılan etkinlikler ile Londra ve Berlin’de belirlenen alanlarda iş birliği, iş geliştirme süreçleri adına kültürel, sanatsal etkinlikler yapılmaktadır. Avrupa değerleri ve barış ilkeleri öncülüğünde iki belediye, kendi etki çevresinde kamu diplomasisi faaliyetleri oluşturmaktadır. (The Governing Mayor of Berlin , 2022)

4.2.2. Roma Belediyesi Kamu Diplomasi Uygulamaları

İtalya Cumhuriyeti, tarihsel ve kültürel mirası ile birlikte modern bir yönetim modelini benimsemiştir. İtalyan yerel yönetimler, şehir devletleri özelinde bütüncül çalışmaları yürütmektedir. Bu kapsamda karar ve olur fonksiyonları Belediye Meclisi’nin ve yürütme görevi Belediye Başkanı tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu doğrultuda ele alacağımız başkent Roma’nın birçok kültürel faaliyet programı Roma Belediyesi tarafından organize edilmektedir. Hristiyan Katolik dünyasının merkezi olan Vatikan bölgesinin Roma sınırları içerisinde olması ile kültürel ve siyasi olarak doğrudan dünya kamuoyunu etkileme durumundadır. İlgili bölümde Roma Belediyesi’nin kamu diplomasi çalışmaları araştırılacaktır.

İlk olarak Roma Belediyesi ile ilgili güncel doğru ve şeffaf bilgiler için açık veri platformumu oluşturulmuştur. Roma Belediyesi hayata geçirdiği bu uygulama ile 11 tematik alanda yerli ve yabancı kullanıcılara evrimii hizmet sağlamaktadır. Vatandaşlar, kurumlar ve işletmeler, yerli ve yabancı öğrenciler bu sistemden faydalanmaktadır. Bu kapsamda katılımcılık, aktif vatandaşlık ve faaliyet bilgi düzeyini arttırmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda nesnel ve gerçek verilerin yenilikçi ölçüde

hayata geçirmesi yerel aktörlerin doğrudan önem kazanmasına neden olmaktadır. (Roma Comune, 2022)

Roma, Avrupa kültür ve medeniyeti açısından çok önemli bir noktadadır. Roma Belediyesi, Avrupa Birliği değerleri adına her yıl düzenli olarak birçok etkinlik gerçekleştirmektedir. 2022 yılı ‘’Roma’da Avrupa Günü’’ Avrupa Parlamentosu, Avrupa Komisyonu, Roma Belediyesi ve İtalya’daki Fransa Büyükelçiliğın tarafından düzenlenmektedir. Avrupa Birliği değerleri ile Ocak 2022 tarihinde hayatını kaybeden Avrupa Parlamento üyesi Davis Sassoli için düzenlendi. Her yıl 9 Mayıs tarihinde gerçekleştirilen etkinlikte işbirliği ve sürdürülebilir barış inşası hedeflenmektedir. (Roma Comune, 2022)

Roma Belediyesi tarafından düzenlenen İtalyan Kültür ve tanıtım etkinlikleri Roma Belediyesi ev sahipliğinde yapılmaktadır. Her yıl 11-17 Mayıs ayında gerçekleşen kültür, sanat ve müze etkinliklerinde ortak kültür ve ortak tarihsel tema ile yabancılar için ücretsiz etkinlikler ve müze ziyaretleri düzenlenmektedir. 2005 yılından itibaren tüm Avrupa’da eş zamanlı olarak gerçekleşen organizasyon İtalyan Kültürel Miras Çalışma Ofisi tarafından desteklenmektedir. (Roma Culture, 2022)

Roma Belediyesi ve Sağlık ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile birlikte dezavantajlı göçmen gruplar için dijital bir etkinlik düzenlemektedir. Şehir genelinde internet üzerinden takip edilecek ve gerçekleştirilecek etkinlikte sosyal entegrasyon konusu ile ilgili yeni teknolojilerden faydalanılarak uzun vadede kamu politikaları geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda uzun vadeli güçlü bir işbirliği metodunun yerel aktör ile birlikte uygulanması kamu diplomasisi politikalarına dolaylı olarak destek olmaktadır. (Roma Comune, 2022)

Uluslararası yardım kuruluşu olan Uluslararası Avrupa Kızılhaç Örgütü ile birlikte Roma Belediyesi, bölge halkına yönelik tematik bir etkinlik düzenlemektedir. Çocuk, genç ve yetişkinleri kapsayan etkinliklerde Kızılhaç örgütü ile halk arasında gönüllü iletişim kurulması hedeflenmiştir. Projenin bir diğer amacı ise dünya genelinde acil durumlar için hazırlık ve tatbikatları yerine getirmektedir. Uluslararası işbirliği, yardımlaşma ölçüsünde kamu diplomasi faaliyetini yerine getiren Uluslararası Kızılhaç Örgütü’nün öncülüğünde ve Roma Belediyesi sponsorluğunda etkinlik gerçekleştirilmiştir. (Roma Comune, 2022)

Roma Belediyesi, dış ilişkiler bağlamında kamu diplomasi faaliyetleri yürütmektedir. Avrupa Komisyonu tarafından ‘Ufak Avrupa’ programının misyonuna katılmak üzere 362 başvuru arasından seçilen 100 şehir arasında yer almıştır. Ufak Avrupa programı, dünyanın en büyük ulus-ötesi ve yenilik programıdır. İklim ve sürdürülebilir şehirler için Roma Belediyesi ortaklık değerinde hareket etmektedir. Avrupa Yeşil Antlaşması doğrultusunda İtalya Cumhuriyeti’nin kentlerdeki hedef çıktılarını gerçekleştirmektedir. Bu doğrultuda Roma Belediyesi, 2030 ve 2050 yılına kadar sıfır emisyon programına dahil olmuştur. ⁴

Kamu diplomasi ve işbirliği ölçüsünde, Roma Belediyesi evrensel değerleri Roma’da uygulamak için çalışmalar üretmektedir. Uluslararası örgütler tarafından kurulan şehir ağlarının bir parçasıdır. Bu kurumlara üyelik sıfatı ile işbirliği ve projeler geliştirmektedir. Bu kapsamda Roma Belediyesi Expo 2030’a ev sahipliği adaydır. Adaylık teması kapsamında Roma Belediye Başkanı Gualtieri, işbirliği, diyalog ve yenilikçi fikirler ile kentin yeniden tasarımını amaçlamaktadır. 2030 Roma hedefleri ile Stratejik vizyonunu oluşturarak, yabancı kamuoyuna kent, yaşam ve sürdürülebilir tasarım üzerinden yabancı kamuoyuna mesaj vermektedir. (Roma Comune, 2022)

Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen kültürel mirasın bir parçası olarak Roma Belediyesi Kültürel Gelişim Birimi, ortak kültür mirasının korunması ve paylaşılması için Avrupa Miras Günlerine ev sahipliği yapmıştır. Tema: Avrupa’da yaşayan insanların birlik ve farklılıklarını koruyarak yeni nesillere aktarılması amacıyla Roma Belediyesi tarafından yürütülmüştür. ⁵ Roma Belediyesi tarafından organize edilen Uluslararası Roma Maratonu her yıl binlerce sporcuya ev sahipliği yapmaktadır. Kentin tanıtımı noktasında büyük katkı sağlayan etkinlik, 2022 yılı itibari ile 27. gerçekleşmiştir. 2022 yılında başlayan Rusya- Ukrayna savaşından etkilenen Ukraynalı vatandaşlar, Roma Belediyesi sosyal destekleri çalışmaları ile uygun bir ortam ayarlanmıştır. Bu kapsamda sosyal destek birimi 602 Ukraynalı aileden, 251 aileye ve 400 mülteciye ev sahipliği yapmıştır. (Roman Comune, 2022) Roma Belediye kamu diplomasi faaliyetleri kültürel ve kurumsal ölçekte işbirliği süreçlerini hizmet alanında uyguladığı görülmektedir. Doğrudan ve dolaylı olarak İtalya’nın stratejik vizyonuna ve

⁴ <https://horizoneurope.apre.it/>

⁵ <https://www.comune.roma.it/web/it/evento.page?contentId=EVE422289>

alışmalarına etki ettiği görülmektedir. İtalya'nın tarihsel mirasını, Avrupa değerleri ve kalıcı barış için kamu diplomasi faaliyetleri oluşturmaktadır.

5. TÜRKİYE’DE YEREL AKTÖR ÖRNEĞİ VE KAMU DİPLOMASİSİNE KATKILARI

Yerel yönetimler kentlerde yaşayan insanların ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla özerk yapıya sahip tüzel kişilik statüsünde olan kurumlardır. Tarihsel olarak yerel yönetim kavramı, yerel örgütlenme ile tanımlanan bir model üstüne inşa edilmiştir. İlk olarak Osmanlı Devleti döneminde Tanzimat hareketiyle başlayan devletin modern kurumlara dönüşme süreçleri yeni kurumsal ihtiyaçların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Tanzimat bürokratlarının asıl olarak hedefledikleri amaç, devletin vergi toplamasını kolaylaştırmak ve merkezi idarenin yerel güçler üzerindeki otoritesini arttırmak üzerine kurgulanmıştır.

19. yüzyıl’da sanayi dönüşümü ile birlikte ülkelerin ihtiyaçları değişmiştir. Üretim, dağıtım ve kontrol merkezleri de bu doğrultuda yeniden belirlenmiştir. 1864 yılında Vilayet Nizamnamesi ile yerel yönetimler il ve sancak bazında oluşturulmuştur. Kent yönetiminin kurulması, imparatorluğun sanayileşmesi ile doğru orantılı olarak sorunlar ile birlikte ortaya çıkmıştır. Kentlerin altyapı sorunları, kamusal hizmetlerin sürekliliği, kültürel ve ekonomik faaliyetlerin sürekliliği amacıyla Avrupa belediye organizasyonunu örneğinde geliştirmiştir. Bu çerçevede, belediye örgütlerinin temellendirilmesi 1877 yılında çıkan Belediye Kanunu uygulamada esas teşkil kabul etmiştir. Belediye kanunu ile yerel yönetimlere imar, temizlik, pazar kontrolü, okul açılması, gelir tahsisi ve hijyen tedbirinin alınması konularında yetki vermektedir. Yerel yönetimlerin esas amacı, 19. yy’de devletlerin kanun ve vergi üzerine bir sistem inşa etmektedir. Bu dönemde kentlerde bulunan anarşiye ve düzensizliğe karşı reform çalışmaları gelişmektedir. Liberal paradigmanın getirdiği hak ve özgürlükler, seçme ve seçilme hakkı henüz gelişmektedir. Yerel yönetimlerin tarihi alt yapısı bu şekilde özetlenmektedir. (Ortaylı, 2012, s. 435-443)

5.1. Türkiye’de Yerel Yönetimler ve Yerel Diplomasi

Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası’nın 127. Maddesi, yerel yönetimleri ve kavramları açıklamıştır. Bu kapsamda il özel idaresi, belediye ve köy yönetimi olmak

üzere üç farklı yapı kurulmuştur. Bu bağlamda günümüzde kentler insan yaşamını etkileyen ana aktörler arasında yer almaktadır. Bu nedenle yerel yönetimler gelişen bir güç olgusu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu güç olgusu yerel yönetimlerin seçme ve seçilme hakkı ile yürütme organını seçmesi, yerel yönetim içerisinde meclis organının bulunması, ayrı bir bütçesinin bulunması nedeniyle merkezi hükümetin dış işleri birimleri dolaylı çalışabilme imkânı, yeni kamu diplomasi aktörü olarak karşımıza çıktığını göstermektedir.

Genel olarak Türkiye'nin kamu diplomasi ve yumuşak güç unsurlarını tezimizin önceki bölümlerinde bahsedilmiştir. Bu bölümümüzde Yerel Yönetimlerin yumuşak güç unsuru olarak etkin aktör olarak ele alınması araştırılacaktır. Bilindiği üzere Türkiye Cumhuriyeti, Tanzimat Modernleşmesi ile birlikte yönetsel olarak net bir tavır ortaya koymuştur. Bu tavır devletin tüm organları tarafından benimsenerek uygulamaya konulmuştur. Uygulama, sonuçlarını yasama, yürütme ve yargı kurumlarında gerekli düzenlemeler ile kendini göstermiştir. Lakin kurumlardaki düzenleme gelişen kent yaşamıyla örtüşmede yetersiz kalmıştır. Özellikle 1980'lerden sonraki yaşanan plansız ve hızlı dönüşümle birlikte, çarpık kentleşme olarak adlandırılacak olan bir süreci başlatmıştır. Bununla birlikte kent yaşamı değişen ve dönüşen durumlara istinaden, sosyal ve kültürel değişimleri beraberinde getirmiştir. Bu çerçevede, halkın söylem ve davranışları etkilenmiştir. Söylem ve davranış değişiklikleri, ülkelerin kamu diplomasi faaliyetlerini etkileyen bir süreci başlatmıştır.

Türkiye, gelişen küresel sistem ve aktörleri arasında önemli stratejik bir ülke durumundadır. Anadolu coğrafyası, siyasal ve sosyal yapısı ile bölgede bulunan birçok ülkeye rol-model olması güncelliğini korumaktadır. Bunun en önemli ölçütü, Türkiye'nin yönetim şeklinde evrensel demokrasi kurallarını benimsemiş olmasıdır. Türkiye, tarihsel olarak yaşadığı değişim ve dönüşüm itibarıyla 2000'li yıllar sonrası politik duruşu ile dünya gündeminde etkin bir söz alarak, proaktif bir ülke konumuna geçmiştir.

Küreselleşme ile birlikte, yerel yönetimler küresel ana hedeflerin yürütücüsü ve uygulayıcısı haline gelmiştir. Bu bağlamda kentlerin sürdürülebilir stratejik hedefleri, gelişen iletişim teknolojileri ile birleşince kentler arasında etki ve diyalog süreçleri gelişmiştir. Türkiye'nin değişimi dış politikada da kendini göstermiştir. Bölgesel konum itibarıyla, Avrupa'dan Afrika'ya ve Ortadoğu'ya kadar geniş bir bölgeye ulaşabilmektedir. Bu nedenle uluslararası ilişkilerden kültür çalışmalarına kadar farklı

platformlarda etkin ve verimli olabilmektedir. Türkiye hikayesi ve markasının oluşturulması adına var olan tarihsel mirasın, uluslararası ilişkiler ve iş birliğinin sağlanması noktasında yeniden ele alınması, güçlenen yerel aktörlere imkân sunmaktadır. Bu bağlamda, şehirlerin küresel düzeyde etki alanları bulunmaktadır. Küresel düzeyde iş birliği, barış teması ve birlikte yaşam konusundaki arzu, yerel aktörlerin uygulaması üzerinden inşa edilebilmektedir. Dijitalleşmenin doğru ve etkin bir şekilde kullanılması ile birlikte de, Avrupa, Afrika ve Asya’da yerel aktörler tarafından iş birliği ve iletişim geliştirerek kamu diplomasisine katkı sağlayabilmektedir.

Yerel yönetimlerin küresel siyasetteki etkileri giderek artmaktadır. Yaşanılan doğal afetler, iklim krizi ve kentlerin dayanıklı hale gelmesi ve birbirleri ile iletişim halinde bir ağ ve güç haline gelmesi kamu diplomasisi araçlarını çeşitlendirmiştir. Bu bağlamda şehir diplomasi gelişen sürecin bir parçası olmaktadır. Tezimizin başlıca araştırma bölümü olarak yerel aktörlerin gelişen yeni kamu diplomasi süreçlerine olan katkısı araştırılacaktır. Bu bağlamda Türkiye’den yerel yönetim örneklerinin küresel örgütler ile yaptığı iş birliği ve amaçları gözlemlenecektir.

Dış politika ve şehir diplomasisi, yerel yönetimlerin uluslararası ilişki çalışmalarını ve stratejik hedeflerini belirleyen bir kavram olarak kullanılmaktadır. Pluijm ve Melissen şehirlerin uluslararası faaliyetlerini önemseyerek, yerel yönetimlerin dış politikaya olan katkısını araştırılması için şehirler diplomasisi terimini tercih etmiştir. Schuman ise, yerel yönetimlerin dış politika bülteni olmasını ve çalışmalarda yerel politika terimini tercih etmiştir. Ayrıca ulusal düzeyde politik hedeflerin, yerel dış politika hedefleri ile uyumlu bir ilişki içerisinde olmasını belirtmiştir. Salomon ise, yerel ve bölgesel içinde ulus-altı dış politika terimini kullanmıştır. (Akt: Daoudov, 2013, s. 28)

Kamu Diplomasi ve yerel aktör ilişkisi pandemi ile birlikte yeni bir dönüşümü beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda, aktörlerin küresel alanda karşılıklı iş birliğini ve bağımlılıklarını ilerletmiştir. Küresel alandaki dijital dönüşümün, hakikat ötesi olarak adlandırılan bir dönemde yeni bir gerçekliğin doğmasına sebep olmaktadır. Yirminci yüzyılın bitiminden itibaren ulus devletler ve kentler kendi iç dinamikleri ile çözemedikleri ortak problemleri iyi örnek uygulamalarını sayesinde çözmektedir. Bu sayede yerel yönetimler, iyi uygulama örnekleri ile birlikte ortak politika çerçevesi geliştirilmiştir. Genel olarak Marsh ve Dolowitz tarafından ortaya konan politika transferi teorisi ile belirli bir zaman ve mekândaki kurumlara yönelik, yönetsel düzeyde politika

aktarımı gerçekleşmektedir. Küreselleşme ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi ile uluslararası kuruluşların sistemsal ikna yöntemi politika transferini gerçekleştirmektedir. (Öktem, Göçoplu, & Tunç, 2016, s. 56) Politika transferi, uluslararası kuruluşlar, ulusal hükümetler ve yerel yönetimler arasında bir yumuşak güç unsuru olarak tanımlanabilmektedir. Yumuşak güç unsuru olarak da kamu diplomasisi ile ilişkilendirilmektedir.

Cull’a göre tablo 1’de⁶ detaylandırılmış olan geleneksel kamu diplomasinin yerini yeni kamu diplomasisine bırakmıştır. Sivil toplum çalışmaları, ağ oluşturma, markalaşma ve uluslararası çevresel yönetim maddeleri, esnek ve güçlü bir paydaş olarak yerel yönetimler tarafından uygulanabilmektedir. Yerel yönetimler dijitalleşmenin etkisi ile birlikte bölgesel ihtiyaca yönelik hızlı ve verimli bir şekilde karar alabilmektedir. Bu çerçevede, yeni kamu diplomasi aktörü olarak etkindir. Halkla ilişkiler faaliyetleri olarak yeni kamu diplomasisi, kamu diplomasisinin iç ve dış gelişim modellerine katkı sunmaktadır.

Kamu diplomasisi ve gelişen yerel aktörler arasında önemli bir gösterge ise, çalışmamıza sunduğumuz metodolojik yaklaşımdır. Bu iki kavram arasındaki ilişki kurulabilmesi nitel ve nicel değerlendirmeler ile yaklaşılacaktır. Bu bağlamda belediyenin türü, belediye nüfusu, belediyenin coğrafi konumu, belediye birimlerinin uluslararası iş birliği, belediyenin sosyal ve kültürel altyapısı, belediyenin dijital dönüşümü tez bölümünün temel çerçevesini oluşturmaktadır. Bu kapsamda örnek olarak İstanbul Büyükşehir Belediyesi ele alınacaktır. Performans göstergeleri üzerinden yerel aktörlerin, yeni kamu diplomasisi kavramına olan katkısı arasındaki ilişki araştırılacaktır. Hakikat ötesi dönemde güçlenen yerel aktörlerin, yeni kamu diplomasisine olan katkısı, kavramlar arası ilişki kurulması, disiplinler arası yaklaşım bakımından tezimiz özgün bir niteliğe sahiptir. Yerel yönetimlerin iş birliği, katılımcılık ve temel kavramsal yaklaşımı bir sonraki bölümde aktarılacaktır.

5.1.1. Yerel Yönetimlerin Kanuni Dayanağı

Türkiye Cumhuriyeti’nin 1982 Anayasası’nın 127. Maddesi gereğince ‘‘il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş

⁶ Bkz. Eski/Yeni Kamu Diplomasisi Tablosu

esaları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir” hükmü uyarınca, yerel yönetimlerin belediyeler ve il özel idareleri ve köylerden oluştuğunu belirtmek gerekmektedir. 1930 yılında yürürlüğe giren 5393 Sayılı Belediye Kanunu ile il, ilçe ve beldelerin dayanak ve hizmet noktası geliştirilmiştir. Bu doğrultuda, yerleşim bölgelerinin ilçenin ihtiyacına ve gelişimine yönelik standartlar yerel idare tarafından oluşturulmaktadır.

Yerel yönetim tarafından belediye kanunun 48. Maddesi gereğince ilgili hizmetlerin karşılanması amacı ile belediye meclis oluru ile ilgili teşkilat ve organizasyon kurabilmektedir. Türkiye’de yerel yönetimlerin takip etmesi gereken yerel diplomasi yasal süreçleri 5393 Sayılı Belediye Kanunun Dış İlişkiler başlığı altında, 74. ve 18. maddesinde belirtilmiştir. Bu dayanak noktasından hareket ile belediyeler dış ilişkiler birimleri kurma yetkisine sahiptir. Yerel yönetimlerin belediye meclis kararına bağlı olarak görev alanlarını ilgilendiren konularda vakıf, dernek ve sivil toplum ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği, protokol imza yetkisi bulunmaktadır. Kardeş kent ilişkileri ile uluslararası diyalog ve kapasite geliştirmektedir. Türkiye’nin AB uyum yasaları kapsamında kabul ettiği yerel yönetim reformu ve özerklik şartı yerel yönetimlerin diplomatik çalışmalarına dayanak oluşturmaktadır. AB uyum süreci kapsamında üretilen işbirliği modelleri uzun vadeli ilişkilerin inşa edilmesini ve sürdürülebilir kılınmasını sağlamaktadır.

Merkezi otoritenin yerel yönetimler üzerinde idari vesayet yetkisi bulunmaktadır. Merkezi idarenin vesayet yetkisi mahalli idareler üzerinde hizmetlerin bütünselliği ilkesi gereğince Anayasanın 127. maddesinde belirtilmiştir. Bu doğrultuda merkezi idare mahalli idare üzerinde idari vesayet yetkisine sahiptir. Ülke politikaları ve kanunlar ile Türk yerel yönetim modeli geliştirilmiş ve yerel yönetimlere dayanak oluşturulmuştur. Bu kapsamda üst ölçekte geliştirilen politika önerileri yerel yönetimlerin kendi ilçe sınırları içerisindeki özerklik durumu ile doğru orantılı bir şekilde ilerlenmektedir. Bununla birlikte yerel yönetimler çoklu işbirliği ve yerel diplomasi süreçlerinde ilgili bakanlık onayı şartı bulunmaktadır.

5.2. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kamu Diplomasi Faaliyetleri

Kamu diplomasisi kavramı ve yerel aktörlerin süreçlere olan katkısını araştırdığımız tezimizde kamu diplomasisi ve uluslararası ilişkiler kavramı, kamu

diplomasi modelleri, kamu diplomasi aktörleri ve yerel yönetimler ile olan ilişkisi ele alınmıştır. Bu kapsamda İstanbul Büyükşehir Belediyesi örnek alınarak incelenecektir.

Çalışmamızda İstanbul Büyükşehir Belediyesinin örnek olarak alınmasının nedeni, Türkiye üzerindeki etki kapasitesi en yüksek il olmasından kaynaklanmaktadır. Dünya ölçeğinde en fazla tanınırlığı olan kentler arasında yer alan İstanbul listenin 12. sırasında bulunmaktadır. İstanbul Asya ve Avrupa Kıtasını birbirine bağlayan, imparatorluklara başkentlik yapmış önemli bir bütünün parçasıdır. Bugün itibarıyla sanayi, ticaret ve iş birliği bakımından Türkiye Cumhuriyeti'nin lokomotifidir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi güçlü ve uluslararası bağlamda gelişen bir yerel aktör varsayımından hareket ile kamu diplomasisi kurumsal ilişkisi bu bölümde ele alınacaktır. Bu bağlamda, belediye tarihi ve dış ilişkiler organizasyon yapısı incelenecektir. Daha sonra belediyenin katıldığı uluslararası örgütler, düzenlediği festivaller ve iş birlikleri araştırılacaktır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi, uluslararası faaliyetleri kamu diplomasi bağlamında değerlendirilecektir. İstanbul Büyükşehir belediyelerinin izlediği üst politika analizleri, idari yapı etkinliği ve niteliği ile birlikte teorik bir çerçeveye ulaşılabilecektir. Bu bağlamda, İstanbul'un oluşturulduğu kamu diplomasi atmosferi ve ulusal kamu diplomasi hedeflerine ve çıktı paydaşlarına ulaşılabilecektir.

5.2.1. İBB Tarihi ve Dış İlişkiler Organizasyonu

Modern cumhuriyet öncesi dönemde şehir hizmetlerini tamamlamak için 'Şehremini' olarak adlandırılan bir memur bulunmaktadır. Şehremini memurunun günümüz çerçevesindeki temel tanımı, 1856 yılında gerçekleşen Kırım Savaşı ile büyük orduların İstanbul'da konaklaması neticesiyle, mevcut sorunların net bir şekilde ortaya çıkmasına neden olmuştur. Tanzimat bürokratları mevcut sorunlara çözüm olarak, İstanbul'un belediye işlerinde modern bir organizasyon kurulması amacıyla, 1855 yılında şehremaneti kurulmasını kararlaştırmıştır. Bu çerçevede, hükümetin atadığı bir hükümet temsilci heyeti, esnaf heyeti ve halk temsilcilerinden oluşan bir şehremaneti meclisi bulunmaktadır. 1864 yılında Vilayet Nizamnamesi ile birlikte taşrada olarak adlandırılan bölgelerde de bu kurum yaygınlaştırılmaya başlanmıştır. 1930 yılında çıkarılan Belediye Kanunu ile şehremini ve şehremaneti tanımları yerini belediye ve belediye meclisi gibi unvanlara bırakmıştır. (Akyıldız, 2010) Bu bağlamda yönetim şeklinin Cumhuriyet olarak değişmesiyle birlikte ve 1982 Anayasasının 127. Maddesi ile konuya

ilişkin düzenleme yapılmıştır. Kamu hizmetinin görülmesi amacı ile mahalli teşkilat birimleri kurulmuştur. İstanbul nüfus bakımından Türkiye'nin en büyük ilidir. Bu bağlamda kamuoyu halkla ilişkiler faaliyetlerinin en yüksek düzeyde geliştiği, ülkenin ulusal politikalarına hizmet eden, güçlü mahalli teşkilat birimidir.

İstanbul Jeopolitik konum itibariyle, Asya ve Avrupa kıtalarını birleştiren bir noktada olması nedeniyle doğu ve batı dünyasının ortak noktasında bulunmaktadır. İki ayrı imparatorluğa başkentlik yapan şehir, dünya evrensel bir kültür mirasına sahiptir. İki kıtalı şehir olması nedeniyle İstanbul aynı zamanda, ulusal dış politika vizyonuna katkı sağlamaktadır. Bu doğrultuda ülke politikalarına kültürel ve iş birliği noktasında stratejik bir duruma sahiptir. Avrupa, Balkanlar, Orta Asya, Orta Doğu ve Akdeniz coğrafyaları açısından İstanbul vazgeçilmez bir konumdadır. Bu bağlamda İstanbul Büyükşehir Belediyesi dış ilişkiler faaliyetleri bu düzlemde hareket etmektedir.

Küreselleşen ve evrenselleşen yerel yönetimler arasında iş birliği gün geçtikçe gelişmektedir. Bu nedenle yerel yönetimlerin etkinliği ve verimliliği paralel oranda artmaktadır. Bu verimlilik ile yerel diplomasi güçlendirmekte, kamu diplomasisini birlikte geliştirmektedir. 2022 yılı itibariyle İstanbul Büyükşehir Belediyesi şehir ve yerel diplomasi faaliyetlerini Dış İlişkiler Daire Başkanlığı bünyesinde yürütülmektedir. Daire Başkanlığına bağlı iki adet şube müdürlüğü bulunmaktadır. Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü ve AB İlişkiler Şube Müdürlüğü olarak kent ve şehir diplomasisine hizmet etmektedir. Dış İlişkiler Daire Başkanlığı görev, yetki ve çalışma yönetmeliği göre;

- Belediyenin uluslararası kuruluşlar ile mevcut ilişkilerini geliştirmek,
- Uluslararası kuruluşlarla ile politika, kültür ve sanatta iş birliği sağlamak,
- Dış Kamuoyunda 'İstanbul' markasını ve imajını güçlendirmek,
- Kardeş Kent İlişkileri ve yerel diplomasi faaliyetlerini sağlamak,
- Yurtdışındaki belediyelerle, iş birliği ve iyi niyet protokolü uygulamak,
- Kalkınmış ülkelerdeki şehircilik yapısını ve insan kaynaklarını incelenmesini sağlayarak bilgi aktarımı yapılmasını sağlamak,
- Avrupa Birliği uyum süreçlerini yerel ölçekte organize ederek, proje ve paydaş olunmasını sağlamak,

Şeklinde özetlenmektedir. (İBB, 2022) İstanbul Büyükşehir Belediyesi çalışmalarının dış ilişkiler bağlamında bütüncül olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede belediye dış ilişkiler planlama süreçleri önemli bir avantaj olarak karşımıza çıkmaktadır. Şehir diplomasisi, kardeş kent ilişkileri çalışmaları temellendirmektedir. Türkiye'nin dış politikası, plan ve program çalışmaları ile uyumlu olarak yerel yönetim alanında iş birliği ve ilişkilerin geliştirmesine yardımcı olduğu ifade edilmektedir. Kültürel ve sosyal paydaşlar ile karşılıklı olarak antlaşmalar ve protokoller yapılmaktadır. Kardeş kent ilişkisi kurulması özelinde sosyal ve teknik alanlarda örnek iş birliği gerçekleştirilmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri tarafından ilk olarak 1956 yılında "Sister Cities International" organizasyonu ile bu ilişki başlamıştır. Başkan Eisenhower'ın farklı kültür ortaklığının barış koşullarını iyileştireceğini öngörmesi bağlamında şehirlerin diplomatik faaliyetleri geliştirmiştir. Şehirlerin kendilerine özgün olarak öne çıkan küresel iş birliği inşası üzerinde gelişen bir rolü bulunmaktadır. Bununla birlikte yerel diplomasiinin gelişmesi farklı ülke temsilcilerinin bir araya gelmesi, karşılıklı diyalog süreçlerinin kurulmasını, kalkınma ve iş birliğinin şehirler arasında artmasına neden olmaktadır. (Our History, 2022) Bu kapsamda İstanbul Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Dairesi tarafından hazırlanan protokol, belediye başkanı tarafından imzalanarak ilgili bakanlık onayına gönderilmektedir. 2020 yılı İBB Meclisi tarafından onaylanan İBB Faaliyet Raporuna göre; ilgili protokoller, diplomatik görüşmeler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 14: İmzalanan Protokol Sayısı

İBB Dış İlişkiler Dairesi İmzalanan Protokol Sayısı	
Kardeş Şehir Protokolü	41
Şehir İş birliği Protokolü	20
İyi Niyet Protokolü	28

Kaynak: (İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 2021, s. 59)

Tablo 15 : 2020 yılı İBB Başkanlık Düzeyi Diplomatik Görüşme Sayısı

Büyükelçi	39
Başkonsolos	17
Uluslararası Kuruluş Başkanı	36
Yabancı Misyon Mensubu	11

Kaynak: (İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 2021)

5.2.2. Uluslararası Yerel Yönetim Faaliyeti

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin uluslararası yerel yönetim faaliyetleri çok farklı disiplinlerin bir araya geldiği, iş birliği platformlarında ortaya çıkabilmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'de yerel yönetimlerin takip etmesi gereken yasal süreçler 5393 Sayılı Belediye Kanunun Dış İlişkiler başlığı altında, 74. ve 18. maddesinde belirtilmiştir. İstanbul'un bölgesel ve küresel merkezlerden biri haline gelmesi, ülkenin marka kapasitesini artırması nedeniyle uluslararası alanda yerel aktörlerin doğrudan iş birliği önem arz etmektedir. Bu kapsamda incelediğimiz 2020/2024 yıllarını kapsayan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planı ve On Birinci Kalkınma Planı çalışmamıza dayanak olmaktadır.

Yerel ve Küresel ağların uluslararası platformlarda geniş ölçekli iş birliğine yayılması, dijitalleşmenin etkisi ile gelişmektedir. Birçok yerel birlik ve küresel birlik internet aracılığı ile paydaşlarını buluşturmaktadır. Yerel aktörler, yurt dışından yerel yönetim temsilcileri ile iletişime girmektedir. Bilgi edinme ve ortak öğrenme modeli ile evrensel sorunlar için ortak çözüm üretilmektedir. Bu kapsamda İstanbul Büyükşehir Belediyesi, uluslararası ağlar ile birlikte 'Yeni Kamu Diplomasisi' bağlamında İstanbul markasını, itibarını ve uluslararası konumunu yükseltmek amacıyla politika üretmektedir. Uluslararası iş birliği ile üretilen politikaların, İBB öncülüğüne gelişmesi ve yansıması bu bölümde incelenecektir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2020/2021 Stratejik Planı amaç ve hedef tabloları uluslararası kuruluşların üyelik ve faaliyetleri açısından incelemiştir. Bu kapsamda, Stratejik Planın 9 numaralı amaç üst başlığında, 7 numaralı stratejik hedefte "Kurumsal Yapımızı ve İtibarımızı Güçlendirerek Kurumu Yarının Dünyasına Hazır Hale

Getirmek’’ şeklinde belirtilmiştir. İlgili hedef doğrultusunda, uluslararası kuruluşlara ve örgütlere üye olunması, düzenlenen etkinliklere katılımın sağlanması doğrultusunda çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda birçok iç paydaş ile hareket ettiği görülmektedir. Hedef strateji ve politika bakımından ‘itibar ve yarının dünyası’ kavramlarının içermesi bakımından kamu diplomasi kavramına ilişkin gösterge sunmaktadır. (Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, 2020)

Tablo 16: İBB’nin üye olduğu Uluslararası Kuruluşlar

KISALTMA	KURULUŞUN ADI	ÜYELİK TARİHİ	ÜYELİK DURUMU	İLGİLİ BİRİMLER
EUROCITIES	Avrupa Kentleri Teşkilatı	8.9.2004	Ortak Üye	Dış İlişkiler Müdürlüğü, AB İlişkileri Müdürlüğü
UCLG	Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Dünya Teşkilatı	11.9.1987	Başkan	Dış İlişkiler Müdürlüğü, AB İlişkileri Müdürlüğü
METROPOLIS	Dünya Büyük Metropoller Birliği	18.4.1995	Yönetim Kurulu Üyesi	İSTAÇ A.Ş. Tarihi Çevre Koruma Müdürlüğü, İSBAK A.Ş. İSPARK Şehir Aydınlatma Müdürlüğü
ECAD	Uyuşturucuya Karşı Mücadele Veren Avrupa Kentleri Teşkilatı	11.9.1997	Üye	Sağlık Daire Başkanlığı
OICC	İslam Başkentleri ve Kentleri Teşkilatı	6.6.1905	Yönetim Kurulu Üyesi	Dış İlişkiler Müdürlüğü

OWHC	Dünya Mirası Şehirleri Teşkilatı	8.11.2005	Üye	Tarihi Çevre Koruma Müdürlüğü, KUDEP
LHC	Tarihi Şehirler Birliği	24.6.1905	Üye	Tarihi Çevre Koruma Müdürlüğü, KUDEP
EMI	Depremler ve Megakentler İnisiyatifi	18.1.2006	Proje Partneri	AKOM
WUWM	Dünya Haller Birliği	2.9.2007	Üye	Hal Müdürlüğü
WHO Healthy Cities Network	Dünya Sağlık Örgütü Sağlıklı Kentler Ağı	15.6.2009	Üye	Sağlık Daire Başkanlığı
AMF	Asya Belediye Başkanları Forumu	2.4.2011	Yönetim Kurulu Üyesi	Dış İlişkiler Müdürlüğü
ESN	Avrupa Sosyal Hizmet Ağı	24.6.2011	Üye	Engelliler Müdürlüğü
TDBB	Türk Dünyası Belediyeler Birliği	15.1.2010	Üye	Dış İlişkiler Müdürlüğü
DEMHIST	Uluslararası Tarihi Ev Müzeleri Komitesi	21.9.2017	Üye	Kütüphaneler ve Müzeler Müdürlüğü
CIVITAS Forum Network	CIVITAS Forum Network Ağı	9.8.2021	Üye	Ulaşım Planlama Müdürlüğü
C40 Climate Leadership Group	Büyük Kentler İklim Liderlik Grubu	30.9.2021	Üye	Çevre Koruma Müdürlüğü
EIT Urban Mobility	Avrupa İnovasyon ve Teknoloji Enstitüsü	11.7.2005	Üye	Trafik Müdürlüğü

	Kentsel Hareketlilik Ağı			
--	--------------------------------	--	--	--

Kaynak: (Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, 2021)

İstanbul Büyükşehir Belediyesi küresel ölçekte, dirençli ve sürdürülebilir bir kent için yukarıda belirtilen uluslararası ağlara katıl sağlamıştır. Esas olarak, uluslararası kuruluşlar ile iş birliğinin temel amacı, küresel ölçekte İstanbul'un saygınlığını ve kapasitesini arttırmak olarak hedeflenmiştir. Aynı zamanda yabancı kamuoyuna uluslararası kuruluşlar vasıtası ile şehrin tanıtımını ve halkla ilişkiler faaliyetini gerçekleştirerek, yerel ve küresel aktörlere kurumsal ve bölgesel politik amaçları göstermektedir.

Küreselleşme ilkelerinin bir gereği olarak, yerel aktörler değişim ve dönüşüm süreçleri yaşamaktadır. Bu bağlamda ülke politikalarının nihai bir sonucu bakımından İstanbul Büyükşehir Belediyesi sürecin ayrılmaz bir parçasıdır. Uluslararası kuruluşların çalıştığı ilgili birimler incelendiğinde tarih, çevre ve sosyal konu başlıklarının öne çıktığı görülmektedir. Bu çerçevede, yerel yönetimin çalışma alanları ülkenin ulusal politikalarına katkı sağlamaktadır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından üye olunan uluslararası kuruluşlar temelinde iş birliği, diyalog ve ortak çözümler üzerine kurgulanmıştır. Bu bağlamda İBB tarafından 1987 yılında üye olunan UCLG örgütü, aktif iş birliğini ve bölgesel konulara göre, yerel yönetimlerin politika üretilmesini amaçlamaktadır. Örgütsel ağlar, yerel ve bölgesel olarak katılımcılığı arttırmak, aktör çeşitliliğini savunmak, şeffaflığı ve hesap verebilirliği arttırmak üzerine çalışmaktadır. Bölgelerin yaşadığı sorunları uluslararası düzeyde kalkınma hedefleri ile ilişkilendirilerek ulusal ve uluslararası desteği arttırmayı hedeflemektedir.⁷

Belçika/Brüksel merkezli Avrupa'nın en büyük kentsel gelişim ağı olan Eurocities'in, 38 ülkede 200'den fazla üyesi bulunmaktadır. Avrupa Birliği politika ve

⁷ <https://www.uclg.org/en/organisation/about>

değerlerini önemseyen kuruluş, yerel koordinasyon, diyalog ve bilgi paylaşımını önemsemektedir. Türkiye'den 8 ilçe ve büyükşehir yerel yönetim bu ağa dahildir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi de 2004 yılında bu ağa dahil olarak 'ortak üye' sıfatını elde etmiştir. Eurocities Kentsel Gelişim Ağı, kentlerin uyguladığı savunuculuk çabalarını ve sürdürülebilirlik yaklaşımlarına yönelik projeler üretmektedir. Bu kapsamda somut hedefler oluşmaktadır. Üye kentlere yönelik iklim krizi, dijital dönüşüm, trendler ve katılımcı yönetim modelleri ile ilgili bilgi paylaşımları gerçekleştirmektedir. Bu bağlamda Avrupa Birliği ilke ve değerlerini yeni kamu diplomasisi ve iş birliği bağlamında temellendirmektedir. Kapsayıcı toplum, yerel ekonomik gelişim, canlı ve açık kamusal alanlar yaratılması hedefiyle kamuoyunu ve yerel paydaşları etkilemekte ve geliştirmektedir.⁸

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin üye olduğu uluslararası kuruluşlar arasında diğer bir önemli örgüt (C40 Climate Leadership) Büyük Kentler Liderlik Grubu'dur. Yaklaşık 100 kentin belediye başkanları tarafından oluşturulan ağ, on yıl içerisinde mega kentlerdeki karbon emisyonunu azaltmayı amaçlamaktadır. Sağlıklı ve dirençli kentlerin yaratılmasını önceleyen ağ, küresel ısınmayı 1,5 derece sınırlandırmak için bilime dayalı iş birliği yaklaşımını benimsemektedir. 2005 yılında Londra Belediye Başkanı Livingstone tarafından kurulan ağ, 2020 yılı itibari ile dünya ekonomisinin %10'unu temsil eden 54 şehir ile iklim krizine karşı yeniden yapılanmayı desteklemektedir. Bu bağlamda C40, dünyada gelişen sosyal adaletsizlikle mücadele ve çevrenin korunması ile uyumlu eylem planları harekete geçirmektedir.⁹

Kamu Diplomasisi ve gelişen yerel aktörler içerisinde Türk Dünyası Belediyeler Birliği önemli bir noktada bulunmaktadır. Türkiye'deki ulusal kamu diplomasi aktörleri ile doğrudan hareket eden Türk Dünyası Belediyeler Birliği tüzüğüne göre kültürel ve medeniyet mirası ölçüsünde kardeşlik, yardımlaşma ve karşılıklı bilgi aktarımı gerçekleştirmek amacıyla Türk Dünyası zirvesinden çıkan karar ile kurulmuştur. Orta Asya, Orta Doğu, Karadeniz, Anadolu ve Balkan coğrafyasına kadar birçok ülkeden yerel yönetim üyesi bulunmaktadır. Belediye Birliği, Türk kültür coğrafyası ile gönül bağı ve Türk birliği için ikna faaliyetleri yürütmektedir. Bu çerçevede ülkenin stratejik dış politika diplomasisine hizmet etmektedir.

⁸ <https://eurocities.eu/stories/>

⁹ <https://www.c40.org/about-c40/>

İBB, misyon olarak yeni nesil belediyecilik hizmetlerini; kültürel ve sosyal yaşamı, erişilebilir hizmetler sunmak olarak belirlemiştir. Bu çerçevede küresel ölçekte iyi uygulamaların dikkate alındığı, yurttaş katılımcılığını önemseyen yeni mekanizmaların inşa edilmesini ve değişen trendlere, dönüşen ihtiyaçlara etkin cevap verebilmeyi amaçlayan değerlerin kabul edildiği ifade edilmektedir.¹⁰

5.2.3. Kamu Diplomasisi Uygulama Çerçevesi

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Dairesi uhdesinde üye olunan kuruluşlar tablo 15’te belirtilmiştir. Yerel, bölgesel ve küresel ölçekte üye olunan uluslararası kuruluşların amacına göre politika ve hedef uluslararası üye kuruluşların tüzüklerinde ve resmi internet sitelerinde belirlenmiştir. Bu kapsamda ülke içerisinde oluşturulan politika hedefleri uluslararası kuruluşlar ile aynı noktada olması yerel aktörlere vizyon ve misyon oluşturmaktadır. Kamu diplomasisi ve uygulama çerçevesi dış ilişkiler dairesi uhdesinde vizyon oluşturulmaktadır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Dairesi, uluslararası iş birliği düzeyini somutlaştırılması adına sosyal, kültürel ve fiziksel konularda ilgili birimler ile birlikte koordineli çalışarak projeler üretmektedir. Üretilen projeler İBB’nin marka imajını, yabancı kamuoyuna yönelik halkla ilişkiler faaliyetini ve ulusal kamu diplomasi aktörlerine katkısını belirlemektedir. Bu kapsamda İBB’nin kamu diplomasisi ve uygulama çerçevesi, kültürel ve sosyal faaliyeti, araştırma merkezleri faaliyeti ve dijital diplomasi faaliyet alanı İBB iç ve dış paydaş birimleri ve sivil toplum kuruluşları ile kurduğu ilişkiler kamu diplomasisi bağlamında incelenecektir.

24 Temmuz 2018 tarih ve 14 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulan İletişim Başkanlığı uhdesinde kurulan Kamu Diplomasi Dairesi, Türkiye’nin uluslararası alanda, diğer toplumları etkilemenin, yönlendirmenin bir aracı olarak tanımlanmıştır. Bu doğrultuda, Kamu Diplomasi Dairesi faaliyetleri stratejik iletişim ve tanıtım faaliyetleri içerisinde değerlendirilmektedir. Başkanlığın görev tanımları arasında, kamu kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları arasında iş birliği ve koordinasyonun sağlama amacı bulunmaktadır. Görev alanı dahilinde tüm kamu kurum ve kuruluşları arasında iletişimi yönetmektedir. Bu doğrultuda hazırlanan Ulusal Kamu Diplomasi Eylem Planına hizmet edecek yerel aktör ve projeleri kamu diplomasi tekniklerine ve Türkiye’nin uluslararası politikalarına destek olacak şekilde desteklemektedir. Bu bağlamda hakikat ötesi olarak

¹⁰ <https://www.ibb.istanbul/icerik/Kurumsal>

adlandırılan dönemde yerel aktörler; Psikolojik harekât, propaganda ve algı operasyonları faaliyetlerine karşı politika üretebilmektedir. Yerel yönetimlerin yapısı ve özerklik durumu nedeniyle politika ve iş birliği geliştirmesi, bölgesel ve yerel konularda hızlı harekete geçmesi, uygulayıcı olması halkla ilişkiler faaliyeti olarak karşımıza çıkmaktadır. Merkezi yönetimlerde bulunan bürokratik yavaşlık, eksik uzman görüşü, yetersiz ödenek gibi nedenlerden dolayı yerel yönetimler avantajlı durumdadır. Bu çerçevede, ortak dil ve kültürel farklılıkların belirlenmesinde, dünyadaki iyi uygulama örnekleri araştırılarak yerel taleplerin gerçekleştirilmesinde ve bağlı bulunan ulus devletin dünya siyasetinde maruz kaldığı sistematik etkisizliği ortadan kaldırma isteği yerel yönetimleri güçlendirmektedir. (Erdoğan S. , 2020) Bu doğrultuda İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin kültürel ve sosyal faaliyetleri kamu diplomasi ilişkisi bağlamında temellendirilecektir.

5.2.3.1. Kültürel ve Sosyal Faaliyet Alanı

Küreselleşme ve soğuk savaşın sona ermesi ile birlikte ülkelerin kent, kültür politikalarına karşı bakış açısı değişmiştir. Küresel bir deneyimin paylaşımı ilkesi ile paradiplomasi yürüten yerel yönetim aktörleri, devletin yapısına, sahip olduğu kültüre, sivil toplum kuruluşları ile iş birliğine, ekonomik örgütlenmelerine ve spor kulüplerine göre çeşitlenmektedir. Bununla birlikte 2000'li yıllardan itibaren para diplomasi çalışmaları doğrusal oranda artış göstermiştir. Para diplomasi çalışmalarının artması ile birlikte kültürel ve sosyal diplomatik faaliyetler hız kazanmıştır.

Kültürel diplomasi ve paradiplomasi önemli bir uygulayıcısı olarak yerel aktörler; dil, sanat ve kültür festivalleri, gastronomi, turizm ile yabancı kamuoyuna ve iç kamuoyuna ulaşabilmektedir. Afrika, Balkan ve Ortadoğu coğrafyasında gerçekleştirilen kültürel etkinlikler ile yerel yönetimler çalışmalara dahil edilmiştir. Kültürel miras restorasyonu, eğitim, meslek edinme kursları, dil kursları gibi faaliyetler gerçekleştirerek uluslararası alanda kültürel diplomasi faaliyeti sunmaktadır. Yerel yönetimlerin doğrudan toplum ile temasları ve insan odaklı projeleri, ülkenin dış politikasına katkı sunmaktadır. Bu bağlamda yumuşak güç kavramının, Türkiye'de etkin bir şekilde gelişmesine yardımcı olmaktadır. 2012 yılında İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş'ın kent diplomasisi sayesinde Dünya Belediyeler Birliği Başkanı seçilmesi, kamu diplomasisi açısından Türkiye'nin tanıtımını ve kültürel hayatı çeşitlenmesinde etkili olmuştur. (Purtaş, 2013, s. 9)

İstanbul Büyükşehir Belediyesi yerel kamu diplomasi aktörü olarak yumuşak güç unsurları ile ulusal diplomasiye katkı sağlamaktadır. 24 Şubat 2022 tarihinde Rusya ve Ukrayna arasında başlayan savaş neticesinde birçok sivil insanı etkilenmiştir. Bu kapsamda Ukraynalı sığınmacılara yönelik ilçe belediyeleri ve AFAD koordinasyonunda Kızılay ile iş birliği halinde insani yardım malzemesi desteği sunmuştur. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin Romanya ve Ukrayna sınırına gönderdiği 3 adet tır, bölgede AFAD koordinasyonunda dağıtılmıştır. (Basın,Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi, 2022)

Küresel ölçekte ve uluslararası alanda en büyük spor organizasyonu olarak ülkeleri ve kitleleri bir araya getiren, dünya barışının devamlılığını sağlama teması ile gerçekleştirilen Olimpiyat ve Paralimpik Oyunları'nın 2036 yılında İstanbul'da gerçekleştirilmesi için İstanbul Büyükşehir Belediyesi, başkanlık düzeyinde Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi ile birlikte temaslarda bulunmuştur. Bu kapsamda İsviçre'nin Lozan kenti ziyaret edilerek, Olimpiyat Komitesi Başkanı Thomas Bach ile görüşülerek, olimpiyat ve paralimpik oyunlarına İstanbul'un ev sahipliği yapma talebi iletilmiştir. (Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi, 2022)

Tanıtım ve Halkla İlişkiler faaliyeti olarak İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin faaliyetleri uluslararası spor organizasyonu ile Türkiye'nin marka imajına katkı sağlamaktadır. Asya ve Avrupa kıtaları arasında her yıl geleneksel olarak düzenlenen ve Kıtalararası Avrasya Maratonu (Intercontinental Euroasia Marathon) şehrin adını ve tanıtımının artırılması amacı ile 'İstanbul Maratonu' olarak değiştirilmiştir. Bu etkinlik İstanbul Büyükşehir Belediyesi ev sahipliğinde her yıl düzenli olarak yapılmaktadır. Organizasyon, uluslararası alanda, Türkiye'nin ve kentin tanıtılmasına büyük katkı sağlamaktadır. Her yıl yüzlerce uluslararası sporcu organizasyona katılmaktadır. Ayrıca kıtalararası yüzme yarışları da İstanbul Büyükşehir Belediyesi desteği ile Milli Olimpiyat Komitesi tarafından gerçekleştirilmektedir.

Türkiye tarihsel düzlemde Ortadoğu ve Balkan Coğrafyasına komşu olarak geniş stratejik etki alanına sahiptir. Bu kapsamda uluslararası iş birliği, kentlerin kapasitelerini arttırmakta ve kültürel etkileşimi geliştirmektedir. Kent ve kültür diplomasisi ölçeğinde ele alınan, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ev sahipliğinde 29-30 Kasım 2021 tarihinde düzenlenen 'Balkan Belediye Başkanları Zirvesi' ile birlikte yerel aktörler arasındaki ilişkilerin bölgesel anlamda geliştirilmesi planlanmıştır. Küresel eylem planlarının yerel ölçekte uygulaması amacıyla diplomatik düzeyde ilişkiler kurulmuştur. B40 ağına katılan

balkan ülkelerinden 24 kentin belediye başkanı, bölgesel olarak ortak vizyonu hedefleyen bir mutabakat metni imzalamıştır. Bu metne göre;

- Avrupa'nın geleceği ve ortak vizyon,
- Ortak çıkar, iş birliği ve iklim krizi,
- Dirençli, demokratik ve şeffaf katılımcı şehirler,
- Ekonomi, kültür, inovasyon ve dayanışma alanlarında yeni iş birliği,

Konu başlıkları etrafında şekillenmiştir. Kamu Diplomasi aktörü olarak İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin ülkeler arası iş birliği ve diyalog süreçleri ülkenin dış politik vizyonuna ve misyonuna katkı sunmaktadır. (Basın,Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi, 2021)

İBB Kültür Varlıkları Koruma Dairesi tarafından Bosna-Hersek'in Başkenti Saraybosna'da bulunan Osmanlı Devleti'nden kalan Osmanlı Kalesini restore etmek için sözlü olarak desteğini başkanlık düzeyinde, Saraybosna Belediyesine iletmıştır. Bu kapsamda iki belediye başkanı bir araya gelerek, iki kültür ve şehir arasında ortak tarih bağlarının güçlendirilmesi gündemi ile görüşme gerçekleşmiştir. Bosna Savaşı sırasında zarar gören Osmanlı Kalesi'nin İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından restore edilme talebi, kültürel diplomasi açısından dış kamuoyuna verilen önemli bir örnek ve vizyondur. (Basın,Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi, 2021)

Kültürel diplomasi alanında İstanbul Büyükşehir Belediyesi 1995 yılından bu yana 'Beyaz Gezi' düzenlemektedir. Beyaz Gezi'ler kapsamında İstanbul Büyükşehir Belediyesi Halkla İlişkiler Müdürlüğü 110 farklı ülkeden 5 bin yabancı misafire uzman rehberler eşliğinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi çalışmaları, İstanbul'un tarihi ve kültürel dokusu aktarılmıştır. Programa katılan kişilerin, gönüllü kültür elçiliği sıfatı ile Türkiye'nin tanıtımına ve kamu diplomasisine katkı sağlamaları hedeflenmiştir. (Basın,Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi, 2018)

Gelişen yerel aktörlerin kamu diplomasına olan katkıları bağlamında yerel aktör faaliyeti, ulusal aktörlere geniş bir perspektif sunmaktadır. Türkiye'nin kamu diplomasi araçları proaktif halkla ilişkiler faaliyeti, sosyal, kültürel ve eğitim politikaları üzerinden temellendirilmektedir. Bu bağlamda yerel aktörlerin birbirleri arasında kurduğu ilişkiler hızlı ve etkili olabilmektedir. Kamu yönetimi ve kamu diplomasi modellerinin yerel aktörler ile ilişkilendirilmesi, katılımcı bir model temasında iş birliği, diyalog süreçlerinin

geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Uluslararası ilişkiler bağlamında, resmi düzeyde yürütülen diplomatik faaliyetlerin etkisiz olduğu durumlarda yerel aktörler ve kamu diplomasi uygulamaları politik bir araç olarak kullanılmaktadır.

5.2.3.2. Araştırma Merkezleri ve İş birliği Faaliyet Alanı

Yerel aktörler sorumluluğunda Kamu Diplomasi faaliyetleri araştırma merkezleri, sivil toplum kuruluşları ve dernekler vasıtası ile politika üretilmektedir. Kamu diplomasi aktörleri arasında yer alan düşünce kuruluşları ve sivil toplum örgütleri devlet dışı aktörler olarak uluslararası iş birliğine dâhil olabilmektedir. Uluslararası alanda yerel aktör iş birliği, üst ölçekte bölgesel ve yerel politikalar üretilmesine, ülkeler arası politika aktarımına ve deneyim aktarımına yardımcı olmaktadır. Dijitalleşme ile birlikte 21. yy’da kamu diplomasında ana kaynak devlet aktörü olmaktan çıkmıştır. Bu ölçekte, Türkiye’nin kamu diplomasi faaliyetlerini yürütülmesi adına vakıflar ve araştırma merkezleri kurulmuştur. Kamu Diplomasi Enstitüsü, Siyaset ve Toplum Araştırmaları Vakfı, Stratejik Araştırmalar Merkezi gibi kuruluşlar tarafından yürütülen çalışmalar, yayınladıkları raporlar ile kamu diplomasi faaliyeti oluşturmaktadır. (Sancar, 2012, s. 265) Bu bağlamda yerel aktörler ilgili yerel yönetim kanunu doğrultusunda çeşitli vakıf ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği protokolü imzalama inisiyatifine sahiptir. Yerel, ulusal ve bölgesel sorunlara yönelik ortak çalışmalar gerçekleştirerek kamuoyu ile paylaşmaktadır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulan İstanbul Planlama Ajansı faaliyetleri kamu diplomasi modelleri ile ilişkilendirilmektedir. İBB öncülüğünde 2020 yılında faaliyetlerine başlayan İstanbul Planlama Ajansı, ‘Rethinking İstanbul Together’ teması ile birimler arası katılımcılık, sivil toplum kuruluşları ve üniversite iş birliği ile düşünce kuruluşu bağlamında hizmet etmektedir. 2022 yılı Mart ayında İstanbul Planlama Ajansı Dış İlişkiler koordinatörü ile yapılan görüşme sonucunda, İPA’nın İBB içerisinde kentsel ve mekânsal modelleme rolünü vurgulamaktadır. Küresel sistemdeki paydaş aktörleri ile ortak bir iş birliği amacıyla, İstanbul’un gelecek vizyonunu belirlemektedir. Bu nedenle İPA tarafından yerel ve küresel düzeyde iş birliği ağı oluşturulmuştur. Ulusal ve uluslararası olmak üzere; 4000 akademisyen, 2500 temsilci ve 10.000 katılımcı bu ağda yer almaktadır. İPA bünyesinde faaliyet gösteren Vizyon2050 Ofisi, İstanbul için strateji ve politika üreterek uluslararası deneyim aktarımını ve iş birliği faaliyetinde bulunmaktadır. İPA Enstitüsü İstanbul Ofisi ulusal ve uluslararası

araştırmacılara destek olmaktadır. Araştırmacılar savunuculuk, kapsayıcılık, akıllı şehir, göç ve iş birliği konu bağlamında ‘Kentsel Çözüm Raporlarını’ İPA’nın kurumsal web sayfasında yayınlamaktadır. Temel argüman, ulusal ve uluslararası ölçekte, etki dahilinde tartışılması için alan yaratılmayı hedeflendiği ve kısa vadeli makro düzeyde politika üretimi hedeflendiği Dış İlişkiler Koordinatörü tarafından belirtilmektedir.¹¹ Bu bağlamda, İstanbul Büyükşehir Belediyesi öncülüğünde oluşturulan, B40 Balkan Kent ağı, kardeş kent ve şehir diplomasisi ilişkilerinden farklı olarak kamu diplomasi modellerinden faydalanıldığı ifade edilmiştir. İPA Dış İlişkiler Birimi, Balkan kentleri odağında kolektif birlik için kamusal karar destek sistemi modelleme üretmektedir. Örnek olarak, İBB tarafından geliştirilen ‘Askıda Fatura’ Projesi ile, kentsel dayanışma modeli üreterek politik etki kaynağı oluşturmuştur. Dış İlişkiler Koordinatörüne göre İPA; Kültür, göç, iklim uyumu, şeffaflık, katılımcılık ve mekânsal tasarım temelli lobi faaliyeti üretmektedir. (İstanbul Planlama Ajansı, 2022) İstanbul’un yatırım ve geniş ölçekli projeleri için uluslararası alanlarda finansman desteği için ağ oluşturulduğunu İPA Dış İlişkiler Koordinatörü ifade etmiştir.

5.2.3.3. Dijital Faaliyet Alanı

Hakikat ötesi çağ olarak adlandırılan dönemde, dijital diplomasi modern iletişim teknikleri vasıtası ile uluslararası alanda kamu diplomasi ve halkla ilişkiler faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla kullanılmasıdır. Uluslararası ilişkiler disiplini çerçevesinde aktörlerin etki alanları kapsamında dijital araçlar ile paydaşları arasında kurulan iletişim dijital diplomasi örneği olarak sunulmaktadır. Tezimizin önceki bölümlerinde dijital diplomasi kavramsallaştırılması incelemiştir. Dijital Diplomasi, sosyal medya kullanımı ile iletişim sürecinde geniş bir hedef kitleye ulaşmayı, diyalog kurmayı ve ağ oluşturarak ilişki inşa etmeyi amaçlamaktadır. Bölüm çerçevesinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin dijital diplomasi çalışmaları aktarılacaktır.

Dijital dönüşüm ile toplumsal ve kültürel olarak birçok yapı da değişikliğe uğramıştır. Dijital diplomasi bu bağlamda sosyal medya uygulamalarının araç olarak kullanılmasına sebep olmuştur. Son 10 yılda sosyal medya uygulamalarının haberleşme unsurundan ziyade politik bir enstrüman ve halkla ilişkiler faaliyeti olarak belirlenmesi kurumların dijital dönüşümünü hızlandırmıştır. Dijital Dönüşümün hızlanması beraberinde birtakım riskleri de beraberinde getirmiştir. Özellikle hakikat ötesi olarak

¹¹ 08.04.2022 tarihinde İPA-Dış İlişkiler Koordinatörü Simten BİRSÖZ İNANÇ ile yapılan görüşme

adlandırılan dönemde, aktörlerin paylaşımları riskler taşımaktadır. Bu kapsamda, İstanbul Büyükşehir Belediyesi güncel olarak sosyal medya uygulamalarını aktif olarak kullanmaktadır. Facebook, Twitter ve Youtube gibi sosyal medya kullanımlarının üç etki yarattığı izlenmiştir. Gündem belirleme, varlık gösterme ve konuşma şeklinde kendisini göstermiştir. Dijital diplomasi ve yerel aktörler ilişkisi yeni bir alan olarak güçlenmektedir. Bu kapsamda İstanbul Büyükşehir Belediyesi, şehir diplomasisi, kültürel diplomasi ve uluslararası etkinlikleri dijital platformlardan gerçekleştirerek ilişki ve ağ kurmaktadır. Dijital diplomasi çalışmaları, kamu diplomasi çalışmalarını da içererek bu alanda genişletmektedir. Özellikle Çin Halk Cumhuriyeti'nin Wuhan kentinde başlayan Covid-19 pandemisi ile birlikte tüm dünyadaki dijital diplomasi çalışmaları küresel ölçekte zorunlu olarak gelişmiştir. Uluslararası düzeyde tüm çalışmalar dijital platformlar üzerinden ilerletilmiştir. Yerel bir aktör olarak İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin çalışmaları dijital ortamlara aktarılması, katılımcılık doğrultusunda paydaşlar ile iş birliği kurulması dijital diplomasi faaliyetlerine etki etmektedir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Bilgi İşlem Daire Başkanlığı bünyesinde dijital dönüşüm faaliyetleri gerçekleştirilmekte ve iç paydaşlara gerekli dijital altyapı desteği sağlanmaktadır. Uluslararası iş birliği noktasında ise İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Glass Projesi ile Avrupa Birliği ve aday ülke vatandaşlarının uluslararası iş başvurusu, yabancı vatandaşların çalışma, izni ve sosyal hizmetlerden yararlanma gibi taleplere hızlı ve etkin cevap vermek amacıyla güvenli e-yönetişim modelini hayata geçirmektedir. Yabancı vatandaşlar 'E-Cüzdan' üzerinden kimlik doğrulama ve belge paylaşımında bulunabilecektir. Uluslararası iş birliği ve dijital diplomasi bağlamında birçok ülke tarafından hayata geçirilen uygulama ile küresel ölçekte yerel aktörler arasındaki iş birliği çıktılarına örnektir.

Pandemi dönemi ile birlikte kültürel ve sosyal yardımlar konusunda dijital dönüşüm ve diplomasi etkin olarak yerel aktörler tarafından kullanılmıştır. Bu kapsamda, İBB tarafından hayata geçirilen 'Askıda Fatura' projesi ile 2021 yılında 'Bloomberg Küresel Belediye Başkanları Yarışması'nı' kazanmıştır. Sağlık, refah ve eşitlik gibi alanlarda üretilen yenilikçi projelere verilen çözümlerin uluslararası platformda ödüllendirilmesi, İstanbul'un kültür hayatı, organizasyon yapısı hakkında tanıtımına vesile olmaktadır. Bu bağlamda paylaşımcı rol modeli kamu diplomasisine örnek verilebilmektedir. (UCLG MEWA, 2022)

Dijital diplomasi ve halkla ilişkiler faaliyeti kapsamında İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin sosyal medya hesapları aktif olarak kullanılmaktadır. Mart 2022 yılı itibariyle twitter uygulamasında 1.589.207 takipçi sayısı bulunmaktadır. Dijital diplomasi bağlamında değerlendirebileceğimiz bir diğer örnek ise, İBB'nin ingilizce dilinde yayın yapan resmi olarak paylaşım yapan bir hesabı bulunmaktadır. Bu hesaptaki takipçi sayısı 19.750'dir. Aralık 2013 tarihinde açılan dijital diplomasi ve kamu diplomasisi bağlamında değerlendirilen twitter uzantılı sosyal medya hesabı (@municipalityist), İstanbul ile ilgili güncel bilgi paylaşımı, tanıtımını ve kültürel aktivitelerini aktaran içerikler üretmektedir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin Instagram ile bağlantı bir sosyal medya hesabı da bulunmaktadır. @municipalityist kullanıcı adı ile paylaşım yapan resmi hesabın 8200 takipçisi bulunmaktadır. Basın-Yayın ve Halkla İlişkiler birimi, İstanbul'un tarihi ve kültürel etkinliklerini yabancı kamuoyu hedef kitesine aktarmak amacıyla sosyal medya üzerinden paylaşmaktadır. #TheIstanbulite etiketi ile İstanbul'da yaşayan yabancı kişilerin hayat hikâyelerini Türk ve İstanbul kültürü üzerinden aktarmaktadır. (PAUL İLE İSTANBUL'DA BİR GÜN | THE ISTANBULITE #1, 2020) Bu vesile ile yabancı kamuoyuna, İstanbul ile ilgili bilgiler sunarak halkla ilişkiler modeli oluşturmaktadır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin İngilizce dilinde paylaşım yapan sosyal medya hesapları, dijital diplomasi yolu ile İstanbul'un marka değerini arttırmayı hedeflemektedir.

Dijital diplomasi göstergesi kapsamında bir diğer ölçü ise İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından oluşturulmuş internet televizyonudur. Dijital platformlar üzerinden yayın yapan internet televizyonu iç ve dış kamuoyuna İstanbul ve yerel yönetim faaliyetleri kapsamında bilgiler vermektedir. 2015 yılında kurulan Youtube video paylaşım kanalı ile, kurumsal olarak İBB ile ilgili bilgi, haber ve enformasyon akışını paylaşmak üzerine kurulmuştur. Mart 2022 yılı itibari ile 72.000 dolaylarında abonesi bulunan video kanalı 7 yıl içerisinde yaklaşık olarak 12.000.000 kez tıklanmıştır. Kültür, sanat ve sosyal olarak birçok etkinlik dijital platform vasıtası ile hedef kitle ile paylaşılmaktadır. (İBB TV, 2015)

İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2021 yılı Performans Programı Raporu'nda dijital diplomasi göstergeleri bulunmaktadır. Bu kapsamda İstanbul'un uluslararası alanda etkin tanıtımının yapılması amacıyla dijital platformlarının görüntülenme sayısı, dijital veri erişiminden faydalanan kişi sayısı, dijital platformlarda gerçekleştirilen

etkinliklerin izlenme sayısı şeklinde gösterge hedefleri belirlenmiştir. 2021 yılı Performans Raporu geleneksel kamu diplomasi bağlamında yabancı öğrenciye ulaşma hedefi bulunmaktadır. Bu doğrultuda Enstitü İstanbul İSMEK Organizasyonu tarafından, yabancı vatandaşlar için üç ayrı grupta ve seviyede Türkçe dili eğitimi ve öğretimi dijital platformlar vasıtası ile verilmektedir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi çalışmaları bu kapsamda değerlendirilmektedir.

5.3. Yerel Yönetimler Kamu Diplomasisi için Politika Önerisi

Kamu Diplomasisi ve gelişen yerel aktörler çerçevesinde tartışılan literatür taraması ile Türkiye’de gelişen yeni kamu diplomasi aracı çalışmamızda aktarılmaya çalışılmıştır. 2010 yılında Başbakanlığa bağlı koordinatörlük düzeyinde ortaya konan irade ile Türk Kamu Diplomasisi çalışmaları temel referans noktamızdır. Çalışmamızda kamu diplomasinin kavramsal çerçevesi ile ilgili çerçeve oluşturulmuş, kavrama katkı sağlayan yerel aktör tanımları yapılarak yerel yönetim örneği değerlendirilmiştir. Yerel yönetimlerin, Türk Kamu Diplomasisi kapsamında politika ve model üretimi, ülkenin kurumsal kimliğine, ulusal iletişim stratejisine katkısı bulunmaktadır. Bu doğrultuda yerel yönetimlerin kamu diplomasi çalışmalarına katkı sunarken kurumsal olarak dikkat edilmesi gereken durumlar şu şekildedir;

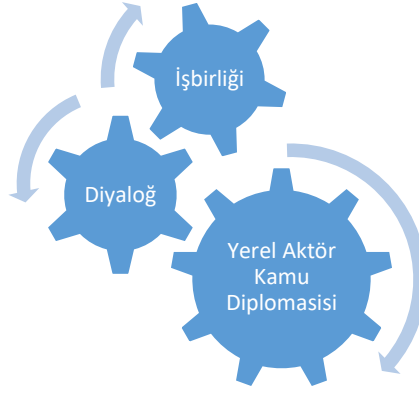
1. Yumuşak güç kapsamında uygulanan kamu diplomasisi faaliyetleri uluslararası kamuoyunu etkileyebilecek bir araçtır. Bu bağlamda, Yerel yönetimler tarafından kamu diplomasinin işlevselliği kabul edilme ve kurumsal stratejisi belirlenmelidir.
2. Yerel Yönetimlerin Kamu Diplomasisi çalışmaları çift yönlü bir şekilde ilerleme kaydetmelidir. Öncelikli olarak bölgesel ve yerel ölçekte, swot analizi ile tespit çalışması yapılmalıdır. Kurumsal güçlü yönler ve zayıf yönler tespit edilmelidir.
3. Ulusal Kamu Diplomasisi Belgesi üst ölçekte referans kabul edilmelidir. Yerel yönetimlerde aktif olarak çalışılan halkla ilişkiler, dış ilişkiler ve kültür birimlerine konu yansıtılmalıdır. Paydaşlar arası süreçler katılımcılık perspektifi ile ilerletilmelidir.
4. Ulusal Kamu Diplomasisi Stratejisi temasına uygun olarak, kamu diplomasi aktörleri ve paydaşları ile birlikte süreç yönetilmelidir. Sivil toplum kuruluşları, bölgesel ve yerel markalar ile proje üretilmesi yerel

yönetimler kurumsal kapasitesini geliştirmektedir. Bu çerçevede, iş birliği konuşmaları, araştırmaları yapılmalıdır.

5. Ulusal Politika Stratejilerine uygun olarak, yönetsel değışiklerden etkilenilmemesi ve bölgesel ihtiyaçlar doğrultunda sürdürülebilirlik kazanılması amacıyla kamu ve özel sektör temsilcilerinden oluşan ortak komisyon oluşturulmalıdır. Komisyon yol haritası ve planlama noktasında ortak kararlar almalıdır.
6. 5393 Sayılı Belediye Kanunun verdiği yetki ile yürütme görevini ifa eden yerel yönetimler; karar alma, uygulama ve etkileme süreçleri ile yumuşak güç kaynağı noktasındadır. Bu sebeple ulusal kamu diplomasi vizyonuna uygun ve katkı sunacak, üst idare onayı ve işbirliği ile reaktif kararlar almalıdır.
7. 5393 Sayılı Belediye Kanunun 41. Maddesi gereği hazırlanan Belediye Stratejik Planı ve Performans Programı raporlarına kamu diplomasisi ile ilişkilendirilecek yerel diplomasi faaliyetleri dâhil edilmelidir.
8. Bölgesel ihtiyaçlar çerçevesinde iş birliği yapılacak uluslararası örgüt listesi belirlenmelidir. Bu doğrultuda iş birliği kapsamı oluşturulmalıdır. Üst idare ile görüş birliği sağlanarak, kamu diplomasi dairesi ile iletişime geçilmelidir. Burada belirlenecek iletişim stratejisi ile bölgesel çıkar, bölgesel markalama faaliyetlerine uygun üretim sağlanmalıdır.
9. Yerel aktör çalışmaları, yeni kamu diplomasi bağlamında gelişen yeni bir alandır. Bu alanda başat kavram işbirliğidir. Yerel yönetimlerin adem-i merkezîyetçi yapısı ile ilgili bakanlıklar ile ortak çalışma yürütülmelidir. Bu model sivil toplum-yerel yönetim organizasyonu içerisinde evrensel ilkeler referans alınmalıdır.
10. Kamu diplomasi modellerinin yerel ve bölgesel ölçekte uygulanması için teknolojik altyapı aktif olarak kullanılmalıdır. Kapsayıcılık ve şeffaflık öncülünde kurumsal dijital dönüşüm gerçekleştirilmelidir.
11. Sivil toplum kuruluşları, üniversite, merkezi temsilcilik ve yerel yönetimi içeren bölgesel bir hikâye oluşturulmalıdır. Bu bağlamda kültürel ve tarihi değerler ön plana çıkarılmalıdır. Türkiye mozaığının bir parçası sorumluluğunda, yerel yönetim ve işbirliği modellemesi yapılmalıdır. Bu

süreçte Türk kültürü, yönetim modeli ve organizasyonu amaç, kapsam ve kamu diplomasi ekseriyetinde katılımcılar ile geliştirilmelidir.

12. Yerel yönetimler, kapsayıcı bir kültürel kodlama ile uluslararası sempozyum, panel ve etkinlik düzenleyerek uzmanları bir araya getirmelidir. Tüm tarafların çıkarlarını uzlaştıran, hükümetlerin ve diğer yerel aktörlerin çalışmasını tetikleyen, aktörlerin etkisini güçlendirecek arabuluculuk ve birleştiricilik kurumları oluşturulmalıdır.
13. Yerel yönetimler; uluslararası kapsamda kültürel programlar, çalışmacılar ve uzmanlık kapsamında gelen kişiler için üniversite, sivil toplum kuruluşları vb. iş birliğinde Kültür ve Dış İlişkiler Birimleri sorumluluğunda kent ön destek ofislerinin kapsamı genişletilmeli, çalışmaları detaylandırılmalıdır.
14. Uluslararası iş birliği amacıyla yerel yönetimler; Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler, Yerel Yönetim Ağı gibi kuruluşlar ile birlikte hareket ederek sosyal uyum çalışmalarını, rol-model uygulamalarını ve diyalog ağını genişletmelidir. Konu ile ilgili sosyal girişimciliği yüksek, kamu diplomasisi hakkında uzman personel çalıştırılmalıdır.
15. Stratejik iletişim kapsamında hedef kitleye yönelik sosyal medya kanalları aktif olarak kullanılmalıdır. Bu kapsamda uluslararası markalaşma, uluslararası kültürel festival ve uluslararası girişimcilik alanı oluşturularak dijital araçların yabancı kamuoyu hedefi ile ülke markasına hizmet etmesine ortam yaratılmalıdır.

Şekil 2: Yerel Aktör Kamu Diplomasisi Aşamaları

Yerel Aktör Kamu Diplomasisi uygulama süreçleri, Cumhurbaşkanlığı Kamu Diplomasisi Daire Başkanlığı tarafından ortaya konulan stratejik iletişim çalışmaları ve Ulusal Kamu Diplomasisi Strateji Belgesi ve Eylem Planı üst ölçekte rehber niteliğinde ana kaynak raporudur. Bu eylem planı ile ulusal ölçekte kamu diplomasisi hedefleri belirlenmiştir. Bu doğrultuda kamu diplomasisi aktörü olarak kabul edilen yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşlarının barış zamanında kamu diplomasisi modellerini aktif, katılımcı, reaktif bir model ile kamu diplomasisi kurgulayabilmektedir. Bu çerçevede yumuşak güç diplomasisi üstlenerek ülkeler arasında orta ve uzun vadeli süreç içerisinde; İş birliği, ikna, kültürel ve ticari etkinlik düzenlemektedir. Bu etkinliklerde ulusal stratejiye uygun olarak akademisyen, bürokrat ve gönüllü STK çalışanları tarafından yürütülmektedir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Belediye birlikleri öncülüğünde yerel yönetimlere destek amacıyla düzenlenen eğitimler, katılımcı destek ve bilgilendirme çalışmalarıyla iş birliği ve ağ oluşturulmaktadır. Bu sayede yerel ölçekten başlayarak evrensel dönüşüm planlanmaktadır. Örnek olarak küresel ölçekte sürdürülebilir bir dünya için Birleşmiş Milletler tarafından Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları 2030 yılına belirli hedef konulmuştur. Yerel yönetimler diyalog, iş birliği ve yapım süreçleri ile bu hedeflere doğrudan katkı sunmaktadır. BM tarafından ortaya konulan model doğrultusunda, yerel yönetimler bölgesel sorunlarını belirlemektedir. Yerel yönetimler için iş birliği kavramı kamu diplomasisi süreçlerinin temel basamağını oluşturmaktadır. Bu sayede uluslar arasında uzun/orta vadeli ilişkiler kurgulanmaktadır. Diyalog, temas ve iş birliği

temelinde yeni kamu diplomasi süreçleri yerel yönetimler tarafından ilerletilmektedir. Dijital dönüşüm olgusu bütün bu süreçleri kolaylaştıran bir unsur olarak, kent ve diplomasi kavramı ile birlikte çalışmaktadır.

6. SONUÇ

Soğuk savaşın sona ermesiyle birlikte küreselleşme ve dijitalleşme hızlı bir şekilde insanlığa yön vermektedir. Bu iki kavram hayatımızda birçok farklı noktada köklü değişiklikler getirmiştir. Teknolojinin hızla gelişmesi, sosyal ve kültürel olgu, olay ve aktörlerin etkisini artmıştır. Bu bağlamda özellikle devletler arasındaki geleneksel diplomasi aktörleri küreselleşmenin ve iş birliğinin etkisi ile çeşitlenmiştir. Kentler ve yerel aktörler bu çeşitliliğin gelişmesi ile uluslararası siyaset alanına etki güçleri gelişmiştir.

Araştırmamızın giriş bölümünde, II. Dünya Savaşı sonrasında nükleer güç potansiyelinin devletler tarafından keşfedilmesi, bu gücün devletler tarafından caydırıcı bir unsur olarak kullanılması beraberinde uzay ve uydu çağını geliştirdiği gözlenmiştir. Teknoloji unsurlarının uydu ve haberleşme bağlamında çeşitlenmesi, yeni aktörlerin oluşmasına zemin hazırlamıştır. Bu doğrultuda teknolojik unsurlar beraberinde iletişim araçlarını geliştirmiştir. Küreselleşme ve iletişim araçlarının çeşitlenmesi kültürler arası yaklaşımı hızlandırmıştır. Bu kapsamda çalışmanın amacı, kapsamı ve sınırları ele alınmış, ortaya çıkan bulgular çalışma bölümlerinde değerlendirilmiştir. Uluslararası ilişkilerde yeni aktörlerin ortaya çıktığı varsayımı çerçevesinde devletlerin politikaları ve kamu diplomasi çalışmaları ele alınmıştır.

Çalışmamızın ikinci bölümünde Realist-Liberal paradigma çerçevesinde tarihsel arka plan ve kavram çerçevesi belirlenmiştir. Uluslararası ilişkiler disiplini çerçevesinde iki temel paradigmanın güç tanımı ve güvenlik yaklaşımı araştırılmıştır. Bu doğrultuda güç kavramı üzerinden yumuşak güç kavramına ulaşmak hedeflenmiştir. Ulusal egemenlik kavramı ile devletler rasyonel bir aktör kabul edilmiştir. Bu bağlamda aktörlerin güç ve güvenlik ikilemi tarihsel ve sosyal olgular çerçevesinde değişmiştir. Uluslararası barış, iş birliği ve ticaretin geliştirilmesi amacı ile idealist teorisinin kapsamı geliştirilmiştir. Bu çerçevede, Liberal paradigmanın varsayımlarından hareket edilerek teoriler ve kavramlar ortaya çıkarılmıştır. Joseph Nye tarafından geliştirilen yumuşak güç ve sert güç kavramı arasında farklılıklar tanımlanmış; uluslararası ilişkiler bağlamında

akıllı güç kavramının ortaya çıkış temeli aktarılmıştır. İletişim araçlarının, platformlarının ve aktörlerinin yaygınlaşması ile güç kavramını etkilemiştir.

İnternet platformlarının ve internet erişim cihazlarının gelişmesi ile doğrulanmamış bilgilerin paylaşılması hakikat-ötesi (post-truth) olarak adlandırılan bir dönemin ortaya çıkmasına neden olmuştur. İnsanların nesnel gerçeklik algısı, kamuoyu oluşturulmasında öneminin yitirildiği, insanların duygu ve inanç değerlerinin iletişim araçlarının etkisi ile gerçekliği etkilemektedir. Bu çerçevede devletlerin uluslararası halkla ilişkiler faaliyetleri önem kazanmıştır. Kamuoyu oluşturma çalışmaları, kültürel aktiviteler, marka ve imaj oluşturma, rıza üretimi gibi halkla ilişler faaliyetleri meşru bir zeminde devlet organları tarafından yürütmektedir. Hakikat-Ötesi olarak adlandırılan dönemde; Güç ve güvenlik kavramları, dijital dönüşüm süreçlerinin etkisi ile manipülasyona maruz kalmaktadır. Bilinçli veya bilinçsiz olarak sosyal medya platformlarında paylaşımı yapılan bilginin geçerliliği kontrol edilememesi ülkelerin tanıtımını ve imajını doğrudan etkilemektedir. Bireysel ve kolektif olarak kentlerde yaşayan insanlar iletişim araçları ile bu sürece doğrudan ve dolaylı olarak katkı sağladığı gözlemlenmiştir. Haber, bilgi paylaşımı ve kültürel kutuplaşma pozitif olarak artış olarak örnekler ile açıklanmıştır. Hakikat ötesi çağ içerisinde ilk olarak kamuoyunun inandırılması, meşrutiyet argümanları arasından geldiği görülmektedir. Devletler kurumları vasıtası ile kamuoyunda güven temasını oluşturabilmesi, ihtiyaca yönelik söylem üretebilmesi için stratejik iletişim çalışmaları gerçekleştirmektedir. Doğru bilgi paylaşımı ve kurumsal şeffaflık amacıyla birçok ağ oluşturulduğu örnekler ile aktarılmıştır.

Üçüncü bölümde, araştırmamızın ana hatları itibari ile kamu diplomasi kavramı, kamu diplomasi çerçevesi ve kamu diplomasi modelleri ilgili tanımlar literatür taraması ile oluşturulmuştur. Liberal paradigma öncülüğünde gelişen kent diplomasisi kavramı, II. Dünya Savaşı sonrasında uluslararası kurumların desteği ile birlikte güçlendiği görülmüştür. Bu bağlamda geleneksel diplomasi yeni bir form kazanarak, kamu diplomasi kavramına etki ettiği görülmektedir. Kamu diplomasisi alanında çalışan akademisyenlerin görüşlerine yer verilerek modelleme çalışmaları tablolar ile gösterilmiştir. Kamu diplomasi modelleri, kamu diplomasi aktörlerini göre değişiklik göstermektedir. Sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, ulusal markalar, toplum önderleri, düşünce kuruluşları, medya ajanları ve lobicilik gruplarının modelleme çalışmalarına

katkısı aktarılmıştır. Bu kapsamda kamu diplomasi aracına ve modeline hizmet eden aktörün kültürel, sosyal ve dijitalleşme faaliyet alanlarına yer verilmiştir. Kamu diplomasisinin kültürel ve dijital diplomasi modellerine sunduğu katkıdan bahsedilmiştir. Kültürel diplomasi ilkeleri aktararak, ulusal aktörlerin bu kapsamda gerçekleştirdiği faaliyete örneklere yer verilmiştir.

Dijitalleşme ve kentlileşmenin artması ile birlikte kamu diplomasi aktörleri çeşitlenmiştir. Ulusal ve yerel ölçekte iletişim gruplarının oluşması sivil toplum kuruluşları, küresel markalar, yerel yönetimleri kamuoyu oluşturmada etki oluşturma potansiyelini ortaya çıkarmıştır. Bu kapsamda aktörlerin kullandığı geleneksel metotlar ayrıntılı olarak incelenmiş, hakikat ötesi dönem çerçevesinde etki alanları tartışılmıştır.

Liberal paradigma öncülüğüne yumuşak güç unsuru olarak ortaya çıkan kamu diplomasi tanımı ABD üniversitelerinde, araştırma merkezlerinde temellendirilmiş bir kavramdır. ABD'nin 21. yy'da Dünya siyasetini model ve ekol temelinde etkilemesi ve kültürel hegemonya oluşturması nedeniyle diğer devletlere yönetim ve sistem modeli aktarımı gerçekleştirmiştir. Özellikle 1970'li yıllardan sonra geliştirilen neoliberal sistem inşası kamu diplomasi araçları üzerinden gerçekleştirildiği öne sürülmektedir. Bu bağlamda uluslararası sistemsel bir zemin oluşturulmuştur. Uluslararası kurumlar vasıtası ile geliştirilen ortak politikalar iş birliğini ve diyalogu arttırmaktadır. Netice itibari ile ulusal ve yerel kamu diplomasi araçları devletler tarafından üretilmiştir. Araştırmamızın dördüncü bölümünde ise ulusal ve yerel kamu diplomasi aktörleri ele alınmıştır.

Merkez ve çevre iş birliği modeli gereğince çalışmanın Türkiye perspektifinde politika önerisine hizmet etmesi nedeniyle tarihsel ve stratejik olarak yakın ülkeler araştırma örneklerine dahil edilmiştir. Avrupa ile Türkiye'nin ilişkileri ticari, kültürel ve yönetsel olarak güçlü bir iş birliğine dayanmaktadır. Kültürel ve teknolojik altyapısı güçlü bir ülkeler kamu diplomasi çalışmaları konusunda ilerleme kaydettiği gözlenmiştir. Bu bağlamda Almanya, İtalya, Rusya gibi tarihsel arka planı geniş ülkelerin kamu diplomasi çalışmaları; kültürel ve stratejik bağlamda, Türkiye ile inanç noktasında ortak dine mensup Ortadoğu ülkelerinin temel örnekleri aktarılmıştır. Örneklerde ulusal kamu diplomasi çalışmalarında tek yönlü iletişim modeli kullanıldığı gözlenmiştir. Yerel aktörlerin gelişmesi bu bağlamda yerel yönetimleri güçlendirmiştir. Kentlerin güçlenmesi ile yerel yönetimler kamu diplomasi uygulamalarını geliştirmiş, ulusal politikalara katkı sağladığı örnekler ile aktarılmıştır. Bu kapsamda Berlin Belediyesi ve Roma

Belediyesi'nin dijital diplomasi, kültürel diplomasi ve iş birliği faaliyet alanları araştırılmıştır. Barış zamanı olmak üzere iş birliği temelinde ortak stratejik çalışmalar üretilmiştir. Kamu Diplomasi uygulama modeli kapsamında ‘‘Enformasyonel ve İlişkisel Model, Yumuşak Güç Diplomasisi, Kültürel İletişim Modeli, Kelley’in Danışma Modeli’’ etki ettiği yerel yönetim örnekleri ile gözlemlenmiştir.

Ülkelerin stratejik kısa/uzun vadeli dış politik hedeflerinde kalıcı olabilmesi, etkin bir kamu diplomasi politikası ile mümkün olmaktadır. Uluslararası kuruluşlara üye olan yerel yönetimler, iş birliği ve yönetim modeli içerisinde kamu diplomasi süreçlerine doğrudan ve dolaylı olarak katkı sağlamaktadır. Yaratılan ülke imajı ve hikayesi, yerel yönetimler aracılığı ile karşı tarafa temas ve diyalog yolu ile aktarıldığı gözlenmiştir. Çalışmanın ilk araştırma kısmı ‘‘Türkiye’de kamu diplomasi çalışmalarında yerel aktörlerin katkısı nasıl olmuştur? Yerel yönetimlerin kamu diplomasi örnekleri nedir?’’ sorusu ile literatür taraması yapılarak, kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Bu kapsamda, yerel yönetimlerin kısmi özerk yapısı ile diplomasi üretme, ülke markasına katkı sağlama boyutu yeterli olarak ilişkilendirilmediği gözlenmiştir. Dış ilişkiler bağlamında belediye çalışmaları kardeş kent diplomasisi üzerinden ilerlemektedir. Bu sayede uluslararası temas ve diyalog için referans noktası oluşturmaktadır.

Ulusal Türk kamu diplomasi aktörleri geleneksel yöntemler ile Türk imajını ve hikayesini uluslararası platformlarda anlatmaya çalışmaktadır. Bu kapsamda ‘‘Ulusal Kamu Diplomasisi Strateji Belgesi ve Eylem Planı’’ hazırlanmıştır. Bu eylem planı sürdürülebilir kamu diplomasi politikalarının tüm aktörler tarafından etkin bir şekilde uygulanması için rehber niteliğindedir. Söylem ve fiili stratejik hedefe ulaşılmanın; orta/uzun vadede ülkenin imaj, itibar ve algılama çalışmalarını güçlendirildiği belirtilmiştir.

Çalışmamızın beşinci bölümünde gelişen diplomasi ve yerel aktör çalışmaları kapsamında İstanbul Büyükşehir Belediyesi örneği ele alınmıştır. İstanbul Büyükşehir Belediyesinin dış ilişkiler faaliyeti, kültürel ve sosyal faaliyetleri kamu diplomasi çalışmaları ile ilişkilendirilerek incelenmiştir. Türk yerel yönetim modelinin kamu diplomasi çalışmalarına kısa/orta/uzun vadeli yaklaşımlar ile politika üretilmesi mümkün olduğu görülmektedir.

Dijital dönüşüm ile birlikte kamuoyu oluşturabilen yerel yönetimler, ağırlıklı olarak kültürel diplomasi faaliyetleri oluşturmaktadır. İçerisinde bulundukları coğrafi farklılıkları turizm konseptinde değerlendirerek yabancı hedef kitleye doğrudan ulaşabilecek politika geliştirmelidir. Yerel yönetimlerin diyalog, temas ve sürdürülebilir ortak ağlara dahil olması kamu diplomasi süreçlerini tetiklemektedir. Kültürel ve sosyal ölçekte teknolojik vasıtalar kullanılarak iç ve dış hedef kitleye yönelik uluslararası etkinlikler arttırılmalıdır. Hakikat Ötesi olarak adlandırılan bir dönemde, Türkiye'ye karşı oluşturulan dezenformasyon ve manipülasyona karşı yerel yönetimlerin doğrudan kurduğu orta ve uzun vadeli kamu diplomasi süreçleri Türkiye algısını, markasını ve güven duygusunu güçlendirmektedir. Yerel diplomatlar, Türkiye'nin sorunlarına çözüm üretme noktasında ihtiyaca yönelik somut uygulamaların çeşitliliği için proaktif adımların oluşmasına katkı sunabilmektedir.

KAYNAKÇA

- #FFBB - 非常FRESH (Feichang Fresh). (2022, Mart). #FFBB - 非常FRESH (Feichang Fresh) - Official Music Video. Vimeo: <https://vimeo.com/92948100> adresinden alındı
10. Fachkongress 2022 im Saarland. (2022, Mart 01). IT-PLANUNGSRAT: <https://www.it-planungsrat.de/der-it-planungsrat/fachkongress/10-fachkongress-2022-im-saarlandhttps://www.it-planungsrat.de/der-it-planungsrat/fachkongress/10-fachkongress-2022-im-saarland> adresinden alındı
- (2022, Mart 12). The Palestine institute for Public Diplomacy: <https://www.thepipd.com/about-us/> adresinden alındı
- Acemoğlu, D. (2020, Aralık 20). Covid-19 Sonrası Dünya Ekonomisi. YouTube: https://www.youtube.com/watch?v=ge-XzymyjJE&ab_channel=BilimAkademisi adresinden alındı
- Afyoncu, E. (2022, 02 03). Nişancı. TDV İslam Ansiklopedisi: <https://islamansiklopedisi.org.tr/nisanci> adresinden alındı
- Akyıldız, A. (2010). Şehremini Maddesi. TDV İslâm Ansiklopedisi: <https://islamansiklopedisi.org.tr/sehremini> (18.03.2022). adresinden alındı
- Alemdar, A. (2018). Kültürel Diplomasi: Almanya ve Türkiye Örneği . Ankara : Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Anderson, B. (2015). Hayali Cemaatler . İstanbul: Metis Yayınları .
- Armitage, R. L., & Nye, Jr., J. (2006). CSIS Commission on Smart Power : a smarter, more secure America. Washington: The CSIS Press.
- Auer, C., & Srugies, A. (2013). Public Diplomacy in Germany. Los Angeles: Figueroa Press.

- Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi. (2022, Mart 24). *İSTANBUL HER KOŞULDA KAZANACAK*. İBB: <https://www.ibb.istanbul/arsiv/40150/imamogludan-olimpiyat-mesaji-istanbul-her-kos> adresinden alındı
- Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi. (2018, Ağustos 28). *İBB 7 AYDA 110 ÜLKEDEN 5 BİN YABANCI MİSAFİRE İSTANBUL’U TANITTI*. İstanbul Büyükşehir Belediyesi: <https://www.ibb.istanbul/arsiv/34934/ibb-7-ayda-110-ulkeden-5-bin-yabanci-misafire> adresinden alındı
- Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi. (2021, Kasım 30). *25 BELEDİYE BAŞKANINDAN ‘YEREL DEMOKRASİNİN GELİŞTİRİLMESİ’ İMZASI*. İBB: <https://www.ibb.istanbul/arsiv/38326/25-belediye-baskanindan-yerel-demokrasinin-ge> adresinden alındı
- Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi. (2021, Temmuz 8). *BAŞKAN İMAMOĞLU’NDAN KARİC’E DESTEK SÖZÜ: “SARAYBOSNA’DAKİ OSMANLI KALESİ’Nİ İBB RESTORE EDECEK”*. İBB: <https://www.ibb.istanbul/arsiv/37992/baskan-imamoglundan-karice-destek-sozu-sarayb?fbclid=IwAR1no3UXdzeWvqO2lBqT4fZWY1GZNpMY1382WtFZZydHgqwwMuazLk7taMA> adresinden alındı
- Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi. (2022, Mart 16). *İBB UKRAYNALI SİĞİNMACILARA YARDIM GÖNDERDİ*. İBB: <https://www.ibb.istanbul/arsiv/40127/ibb-ukraynali-siginmacilara-yardim-gonderdi> adresinden alındı
- Baştan, Y., & Karagül, S. (2021). Diplomasinin Dönüşümü ve Dijital Diplomasi. *TroyAcademy International Journal of Social Sciences*, 6(3), 777-803.
- Brown, E., Morgan, J., & McGrath, S. (2009). Education, Citizenship and New Public Diplomacy in the UK: What is Their Relationship? Citizenship. *Social and Economics Education*, 8(2–3), 73-83.
- Büken, G. (2000). Backlash: An argument against the spread of American popular culture in Turkey. R. Wagnleitner içinde, *American Popular Culture in Turkey* (s. 242-250). University Press of New England.

- Cull, N. J. (2009). *Public Diplomacy: Lessons from the Past*. Los Angeles: Figueroa Press.
- Çağrı, M. (1991). *Asabiyet Maddesi*. TDV İslâm Ansiklopedisi: <https://islamansiklopedisi.org.tr/asabiyet> adresinden alındı
- Daoudov, M. (2013). *Yerel Dış Politikanın Temelleri*. İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği.
- Dış İlişkiler Daire Başkanlığı. (2021, Kasım 8). *Üye Olunan Uluslararası Kuruluşlar Verisi*. Açık Veri Platformu: <https://data.ibb.gov.tr/dataset/uye-olunan-uluslararasi-kuruluslar-verisi> adresinden alındı
- Doğan, E. (2015). Rusya Federasyonu'nda Kamu Diplomasisi:Evrin ve Kurumlar. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi* , Cilt 3, Sayı 2, 179-194.
- Embel, E. (2016, Mart). Topyekûn Savaş Uygulamasının Tarihsel Gelişimi. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 4(1) , s. 153-171.
- Erdoğan, M. (2021 , Aralık 15). *Cemaat, Cemiyet ve Ulus-Devlet*. Liberal Düşünce Topluluğu : <http://www.liberal.org.tr/sayfa/cemaat-cemiyet-ve-ulus-devlet-mustafa-erdogan,352.php> adresinden alındı
- Erdoğan, S. (2020). Dönüşen diplomasinin yeni yüzü: Paradiplomasi. *Türkiye sosyal araştırmalar dergisi*, 24 (3), 495-509.
- Ersin, E. (2016, Mart). Topyekûn savaş uygulamasının tarihsel gelişimi. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, s. 161.
- Galvez, L. (2020, Nisab 6). *Public diplomacy in the time of Corona*. Diplomacy: <https://www.diplomacy.edu/blog/public-diplomacy-time-corona/> adresinden alındı
- German-Chinese Exchange for Cultural Management*. (2022, Mart 10). The Governing Mayor of Berlin: <https://www.berlin.de/rbmskzl/en/international-relations/retrospective/artikel.331642.en.php> adresinden alındı
- Giddens, A. (1985). *The Nation-State and Violence: Volume Two of A Contemporary Critique of Historical Materialism*. Berkeley and Los Angeles: University of California Press.

- Giddens, A. (1994). *Modernliğin Sonuçları* (Ersin Kuşdil Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Giddens, A. (1994). *Modernliğin Sonuçları* (Ersin Kuşdil, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Gilboa, E. (2008). Searching for a Theory of Public Diplomacy. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 55-77.
- Gilboa, E. (2008). Searching for a Theory of Public Diplomacy. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 55-77.
- Gökbayrakçağdan, D. (2018, Temmuz 21). Yumuşak Güç ve Farkındalık Üzerine Bir Çalışma . *A . Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 11 (1) , s. 781-788 .
- Gökırmak, M. (2012). *Küreselleşen Dünyada Diplomasi: Kamu Diplomasisi* . Tasam: http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/Kamu_Diplomasisi-Mert_Gokirmak.pdf adresinden alındı
- Gürdal, E. (2021). Dijital kamu diplomasisi mi dijital gözetim mi? *MECMUA - Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi ISSN: 2587-1811 Yıl: 6, Sayı: 11*, 417-434.
- Gürsel, S. (2020). *Uluslararası güvenlik bağlamında uzay güvenliği ve abd ulusal güvenlik politikalarının uzay güvenliğine etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Habertürk . (2019, 01 15). *Beyaz Saray'da mecburi 'fast-food ziyafeti'*. Habertürk : <https://www.haberturk.com/beyaz-saray-da-mecburi-fast-food-ziyafeti-2292064> adresinden alındı
- Ham, P. V. (2005). Power, Public Diplomacy, and the Pax Americana. J. M. (Ed.) içinde, *The Public Diplacy* (s. 47-66). New York: Palgrave Macmillan.
- Hatıplı, M. (2017, 20 Haziran). Postmodernizm, Tüketim, Popüler Kültür ve Medya. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi* , s. 32-50.
- Hobbes, T. (2007). *Leviathan* (Semih Lim, Çev.). Ocak : Yapı Kredi Yayınları.

- İBB. (2022, Mart 18). *Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı*. İstanbul Büyükşehir Belediyesi: <https://www.ibb.istanbul/Permission/Detail/192> adresinden alındı
- İBB TV. (2015, Agu 13). *İstanbul'un Televizyonu*. Youtube : https://www.youtube.com/channel/UCyAn-CGmx_ecg2q0GrhLbcw/about adresinden alındı
- İskit, T. (2018). *Diplomasi Tarihi, Teorisi, Kurumları ve Uygulaması*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi .
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi. (2021). *2020 yılı Faaliyet Raporu*. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi.
- İstanbul Planlama Ajansı. (2022, Nisan 9). *Hakkında*. İstanbul Planlama Ajansı: <https://ipa.istanbul/hakkimizda/> adresinden alındı
- Kakışım, C. (2016). *Sınıf,Etnisite ve Kimlik* . İstanbul: İletişim Yayınları.
- Kara, Ç. (2019, Şubat). *Soğuk savaş sonrasında rusyanın sert güç kullanımı: gürcistan örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Nişantaşı Üniversitesi.
- Karabulut, B. (2014, Aralık 1). Birinci dünya savaşı ve uluslararası ilişkilerde idealizmin yükselişi. *Gazi Akademik Bakış Dergisi*, 8 (15), s. 57-75.
- Kaya, S. &. (2019). Çin'in Orta ve Doğu Avrupa Ülkeleriyle İlişkilerinin Akıllı Güç Kavramı Bağlamında Analizi. *Doğu Asya Araştırmaları Dergisi* , 2 (1) , 37-55.
- Kissenger, H. (2015). *Diplomasi (İbrahim H.Kurt, Çev.)* . İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları .
- Korab-Karpowicz, W. J. (2017, Mayıs 24). *Political Realism in International Relations*. Stanford Encyclopedia of Philosophy: <https://plato.stanford.edu/entries/realism-intl-relations/> adresinden alındı
- Köksoy, E. (2013). *Halkla İlişkiler Bağlamında Kamu Diplomasi Yönetimi*. İstanbul: Yayınlanmamış Doktora Tezi,İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kreitner, R. (2016, Kasım 30). *Post-Truth and Its Consequences: What a 25-Year-Old Essay Tells Us About the Current Moment*. The Nation :

<https://www.thenation.com/article/archive/post-truth-and-its-consequences-what-a-25-year-old-essay-tells-us-about-the-current-moment/> adresinden alındı

Machiavelli. (1994). *Prens*. İstanbul: Anahtar Kitaplar Yayınevi.

Melissen, J. (2005). The New Public Diplomacy. J. M. (Ed.) içinde, *The New Public Diplomacy: Between theory and practice* (s. 3-27). New York: Palgrave Macmillan.

Müller, J.-W. (2016). *Popülizm Nedir? (O. Yıldız, Çev.)*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Nye, J. (2005). *Yumuşak Güç: Dünya Siyasetinde Başarının Yolu*. Ankara: Elips Kitap.

Nye, J. S. (2020). *Yumuşak Güç*. Ankara: BB101 Yayınları.

Oldemeinen, M. (2010, Şubat 15). *The Political Realism of Thucydides and Thomas Hobbes*. E-International Relations : <https://www.e-ir.info/2010/02/15/the-political-realism-of-thucydides-and-thomas-hobbes/> adresinden alındı

Ortaylı, İ. (2012). *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*. Ankara: Cedit Neşriyat.

Our History. (2022, Mart 18). Sister Cities International : <https://sistercities.org/about-us/our-mission/our-history/> adresinden alındı

Öktem, M., Göçoplu, V., & Tunç, Ş. (2016). Makale gönderim tarihi:05.04.2016Makale kabul tarihi:26.09.2016Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt 25 Sayı 4 Ekim 2016, s. 49-86.Kardeş Şehir Uygulamalarının Yerel Politika Transferine Etkisi: Alanya-Gladbeck Araştırması. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 25(4), 49-86.

Özdemir, H. (tarih yok). Uluslararası ilişkilerde güç: çok boyutlu bir değerlendirme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, s. 114-144.

Papaioannou, K. (2017). Cultural diplomacy in international relations. *IJASOS-International E-Journal of Advances in Social Sciences*, Cilt. III, 942-944.

PAUL İLE İSTANBUL'DA BİR GÜN | THE ISTANBULITE #1. (2020, Kasım 21). YouTube: https://www.youtube.com/watch?v=m-MQPGBuadU&ab_channel=Ekrem%C4%B0mamo%C4%9Flu adresinden alındı

- Purtaş, F. (2013). Türk Dış Politikasının Yükselen Değeri:Kültürel Diplomasi. *Akademik Bakış*, 7(13) , 1-14.
- Roma Comune. (2022, 10 Mayıs). *A Roma la Festa dell'Europa*. Tutte le notizie: <https://www.comune.roma.it/web/it/notizia/festa-delleuropa-a-roma.page> adresinden alındı
- Roma Comune. (2022, Mart 1). *Expo 2030, ufficiale la candidatura della Capitale*. <https://www.comune.roma.it/web/it/evento.page?contentId=EVE898226> adresinden alındı
- Roma Comune. (2022, Mart 15). *Open Data*. Roma Capitale: <https://dati.comune.roma.it/catalog/dataset?groups=sociale> adresinden alındı
- Roma Comune. (2022, Mayıs 7). *Sociale, firmato un accordo per la formazione digitale in aiuto delle persone più fragili*. <https://www.comune.roma.it/web/it/notizia.page?contentId=NWS922399> adresinden alındı
- Roma Comune. (2022, Mayıs 5). *Veni, Vidi, CRI !, l'evento Croce Rossa Italiana*. <https://www.comune.roma.it/web/it/notizia.page?contentId=NWS921700> adresinden alındı
- Roma Culture. (2022, Mayıs 14). *Sistema Musei Di Roma Capitale* . Notte dei Musei 2022: <https://www.museiincomuneroma.it/it/mostra-evento/notte-dei-musei-2022> adresinden alındı
- Roma Comune. (2022, Nisan 13). *Ucraina, oltre 600 famiglie romane registrate per dare accoglienza ai profughi*. <https://www.comune.roma.it/web/it/notizia.page?contentId=NWS914631> adresinden alındı
- Salha, S. (2022, Mart 11). *Kamu Dİplomasisi Perspektifinde Kalkınma Yardımlarının Analizi* . Kamu Diplomasisi Enstitüsü: <https://www.kamudiplomasisi.org/makaleler/makaleler/92-kamu-diplomasisi-perspektifinden-kalkınma-yardımlarının-analizi> adresinden alındı

- Sancar, G. A. (2012). *Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Sevin, E., Metzgar, E. T., & Hayden, C. (2019). The Scholarship of Public Diplomacy: Analysis of a Growing Field. *International Journal of Communication* 13, 4814–4837.
- Signitzer, B., & Coombs, T. (1992). Public Relations and Public Diplomacy Conceptual Convergences. *Public Relations Review*, 137-147.
- Snow, N., & Cull, N. J. (2020). *Handbook of Public Diplomacy*. New York: Routledge.
- Stanzel, V. (. (2018). *New Realities in Foreign Affairs: Diplomacy in the 21st Century*. Berlin: Stiftung Wissenschaft und Politik.
- Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı. (2020). *2020-2024 Stratejik Planı*. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi.
- Szondi, G. (2008). Public Diplomacy and Nation Branding: COnceptual Sİmilarities and Differences. *Discussion Papers in Diplomacy, Netherlands Institute of International Relations Clingendael*, 1-45.
- Şahin, M., & Asl, S. S. (2020). İran Dış Politikasında Kamu Diplomasisinin Kullanımı. *Ortadoğu Etütleri*, 12-1, 154-181.
- Şimşek, A., & Yalı, S. (2019). *Gerçekte(n) Öyle mi Olmuş?* İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.
- Teyit Nedir? (2022, Şubat 2). Teyit: <https://teyit.org/nedir> adresinden alındı
- The Governing Mayor of Berlin . (2022, Mart 10). *Digital Berlin-London Day*. Berlin.de : <https://www.berlin.de/rbmskzl/en/international-relations/news/artikel.1091355.en.php> adresinden alındı
- Thukydides. (2020). *Peloponnesos Savaşları (Furkan Akderin, Çev.)*. İstanbul: Belge Yayınları.
- TİKA. (2020). *2019 Yılı Faliyet Raporu*. Ankara : Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı .

- Tuna, F. (2021). Kamu Diplomasisindne Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi* ,11 (2) , 1-12.
- Tüylüoğlu, E. (2019). *Kamu diplomasisi tekniği olarak kültürel diplomasi: suudi arabistan krallığı'nın türkiye'deki kültürel diplomasi faaliyetleri*. İstanbul: Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- UCLG MEWA. (2022, Mart 28). *Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Orta Doğu ve Batı Asya Bölge Teşkilatı*. UCLG MEWA: <http://uclg-mewa.org/bloomberg-kuresel-belediye-baskanlari-yarismasi-kazananlari/> adresinden alındı
- Uğrasız, B. (2003). Uluslararası ilişkilerde iki farklı yaklaşım:idealizm ve realizm. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 5 S. 2, s. 139-145.
- UNDP Türkiye. (2022, Mart 3). *SKA-Sürdürülebilir Şehir ve Yaşam Alanları* . UNDP Goals : <https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals/goal-11-sustainable-cities-and-communities.html> adresinden alındı
- USC. (2022, Şubat 6). Center on Public Diplomacy: <https://uscpublicdiplomacy.org/page/what-is-pd> adresinden alındı
- Über *Berlin-Bonn-Road-Initiative*. (2022, Mart 10). Berlin-Bonn: https://www.berlinbonnroadinitiative.org/index.php?de_about adresinden alındı
- Ünal, M. B. (2021). *Post-Truth Siyasetin Popülizm,Kamusallık ve Güven Ekseninde İncelemesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- World Economic Forum. (2017, 01 26). *The Global Risks Report 2017*. weforum: https://www3.weforum.org/docs/GRR17_Report_web.pdf adresinden alındı
- Yağmurlu, A. (2019). Kültürel diplomasi: kuram ve pratikteki çerçevesi . *Selçuk İletişim* , 12 (2), 1210-1238 .
- Yatağan, A. G. (2015, Aralık). Sert Güç Unsurlarının Yumuşak Güç Aracı Olarak Etkileri. *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, s. 69-94.
- Yun, S. H. (2012). Relational Public Diplomacy: The Perspective of Sociological Globalism. *International Journal of Communication*, 6. , 20199-2219.

Yücel, G. (2016). Dijital Diplomasi . *TRT Akademi Dijital Medya Sayısı*, 1(2), 748-760.